
Verkeersveiligheidsbarometer

2015: 1ste t.e.m. 3de kwartaal

Belgisch Instituut voor de
Verkeersveiligheid

INHOUD

INHOUD	1
TECHNISCHE PRECISERINGEN	2
ALGEMENE RESULTATEN.....	4
A1. ALGEMENE EVOLUTIES.....	4
A2. BELANGRIJKSTE RESULTATEN.....	5
BELGIË.....	12
F1. ALGEMENE EVOLUTIES	12
F2. BALANS VAN DE EERSTE 9 MAANDEN VAN 2015	13
F3. KERNCIJFERS.....	13
F4. VERSCHILLEN TUSSEN DE GEWESTEN	16
F5. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ VOETGANGERS	17
F6. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ FIETSERS	18
F7. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ BROMFIETSERS	19
F8. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ MOTORFIETSERS.....	20
F9. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ INZITTENDEN VAN EEN PERSONENWAGEN	21
F10. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ ONGEVALLEN MET EEN LICHTE VRACHTWAGEN.....	22
F11. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ ONGEVALLEN MET EEN VRACHTWAGEN	23
VLAAMS GEWEST	25
V1. ALGEMENE EVOLUTIES.....	25
V2. BALANS VAN DE EERSTE 9 MAANDEN VAN 2015	26
V3. KERNCIJFERS	27
V4. VERSCHILLEN TUSSEN DE PROVINCIES	29
V5. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ VOETGANGERS.....	30
V6. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ FIETSERS.....	31
V7. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ BROMFIETSERS	32
V8. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ MOTORFIETSERS	33
V9. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ INZITTENDEN VAN EEN PERSONENWAGEN.....	34
V10. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ ONGEVALLEN MET EEN LICHTE VRACHTWAGEN	35
V11. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ ONGEVALLEN MET EEN VRACHTWAGEN.....	36
WAALS GEWEST	38
W1. ALGEMENE EVOLUTIES	38
W2. BALANS VAN DE EERSTE 9 MAANDEN VAN 2015	39
W3. KERNCIJFERS.....	40
W4. VERSCHILLEN TUSSEN DE PROVINCIES.....	42
W5. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ VOETGANGERS	43
W6. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ FIETSERS	44
W7. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ BROMFIETSERS	45
W8. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ MOTORFIETSERS	46
W9. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ INZITTENDEN VAN EEN PERSONENWAGEN	47
W10. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ ONGEVALLEN MET EEN LICHTE VRACHTWAGEN	48
W11. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ ONGEVALLEN MET EEN VRACHTWAGEN	49
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST	51
B1. BALANS VAN DE EERSTE 9 MAANDEN VAN 2015.....	51
B2. KERNCIJFERS	52
B3. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ VOETGANGERS.....	54
B4. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ FIETSERS.....	55
B5. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ BROMFIETSERS	56
B6. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ MOTORFIETSERS	57
B7. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ INZITTENDEN VAN EEN PERSONENWAGEN.....	58
B8. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ ONGEVALLEN MET EEN LICHTE VRACHTWAGEN	59
B9. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ ONGEVALLEN MET EEN VRACHTWAGEN.....	60
METHODOLOGIE	62
RECENTE PUBLICATIES VAN HET BELGISCH INSTITUUT VOOR DE VERKEERSVEILIGHEID	63

TECHNISCHE PRECISERINGEN

De verkeersveiligheidsbarometer wordt trimestrieel gepubliceerd en geeft **een overzicht van het aantal verkeersongevallen met letselschade** (“letselongevallen”) die zich sinds het begin van het jaar hebben voorgedaan. Naast het aantal letselongevallen worden ook gegevens met betrekking tot het aantal verkeersslachtoffers (gewonden en doden ter plaatse) gepubliceerd. De cijfers worden vergeleken met de cijfers in de overeenstemmende periodes in eerdere jaren om evoluties van ongevallencijfers in kaart te brengen.

De cijfers zijn afkomstig van de **processen-verbaal** opgesteld door **de federale wegpolitie en de lokale politiezones**. De cijfers zijn gebaseerd op de aanvankelijke processen-verbaal, ongeacht of deze definitief zijn of niet. Deze gegevens zijn dus slechts **voorlopig**; het aantal ongevallen, doden of gewonden kan bijgevolg (licht) variëren in latere barometers. Na 4 tot 6 maanden worden de gegevens wel als stabiel beschouwd.

Net zoals de officiële en definitieve cijfers, zijn de voorlopige cijfers van deze barometer onvolledig omdat er een **onderregistratie** van verkeersongevallen is. Sommige letselongevallen en slachtoffers worden niet in de statistieken opgenomen, omdat de politiediensten niet opgeroepen werden en de ongevallen dus niet hebben kunnen vaststellen. Het betreft vooral ongevallen met lichtgewonden, met fietsers en met voetgangers. Dit is geen typisch Belgisch fenomeen; alle landen die ongevallenstatistieken opmaken worden hiermee geconfronteerd.

Op de laatste bladzijde van deze barometer wordt de gebruikte **methodologie voor de realisatie van de verkeersveiligheidsbarometer** beschreven.

VERBETERDE KWALITEIT

De cijfers die in deze verkeersveiligheidsbarometer gepresenteerd worden kennen een **verbeterde kwaliteit** dan de cijfers uit de vorige verkeersveiligheidsbarometers. Dit is te danken aan het feit dat er sinds kort bij het verzamelen van de gegevens, gebruik gemaakt wordt van **meerdere informatiebronnen**. Op die manier kan de verplaatsingswijze van de slachtoffers beter bepaald worden. Dit heeft als gevolg dat de cijfers over de voorgaande jaren soms **licht** kunnen **afwijken** van de cijfers die in **vorige verkeersveiligheidsbarometers** gepubliceerd werden.

GEGEVENS DIE ONLINE BESCHIKBAAR ZIJN

Op de website van het BIVV kan een **Excelfile gedownload worden met alle gegevens** uit dit document. Daarnaast zijn er aanvullende gegevens met betrekking tot de periode van de week, de jonge autobestuurders en de provincies.

GEBRUIKTE TERMINOLOGIE

Letselongeval: Verkeersongeval op de openbare weg met ten minste één voertuig, dat lichamelijke schade veroorzaakt voor minstens één van de betrokkenen (minstens één dode of gewonde).

Dode ter plaatse: Elke persoon die betrokken raakt in een verkeersongeval en die ter plaatse of voor de ziekenhuisopname overlijdt.

Gewonde: Elke persoon die in een verkeersongeval gewond raakt (met of zonder ziekenhuisopname), maar hierbij niet om het leven komt.

Slachtoffer: Elke persoon die bij een verkeersongeval overlijdt of gewond raakt.

Periode van de week: *Dag:* periode van 6.00u tot 21.59u; *Nacht:* periode van 22.00u tot 5.59u de volgende dag; *Week:* periode van maandag 06.00u tot vrijdag 21.59u; *Weekend:* periode van vrijdag 22.00u tot maandag 5.59u.

Jonge autobestuurder: Autobestuurder van 18 tot en met 24 jaar.

Voetganger: Weggebruiker die te voet gaat, een (brom)fiets voortduwt of een rolstoelgebruiker is.

Bromfiets: Bromfiets type A of type B of met drie of vier wielen.

Motorfiets: Elk tweewielig motorvoertuig met of zonder sidecar, dat een cilinderinhoud van meer dan 50 cm³ heeft, en/of dat sneller kan rijden dan 45 km/u.

Personenwagen: Een personenwagen, een auto voor dubbel gebruik, een minibus of een kampeerwagen.

Lichte vrachtwagen: Een motorvoertuig bestemd voor het vervoer van goederen met een toegestane maximale massa van 3.500 kilo.

Vrachtwagen: Een motorvoertuig bestemd voor het vervoer van goederen met een toegestane maximale massa van meer dan 3.500 kilo; of een trekker met of zonder oplegger.

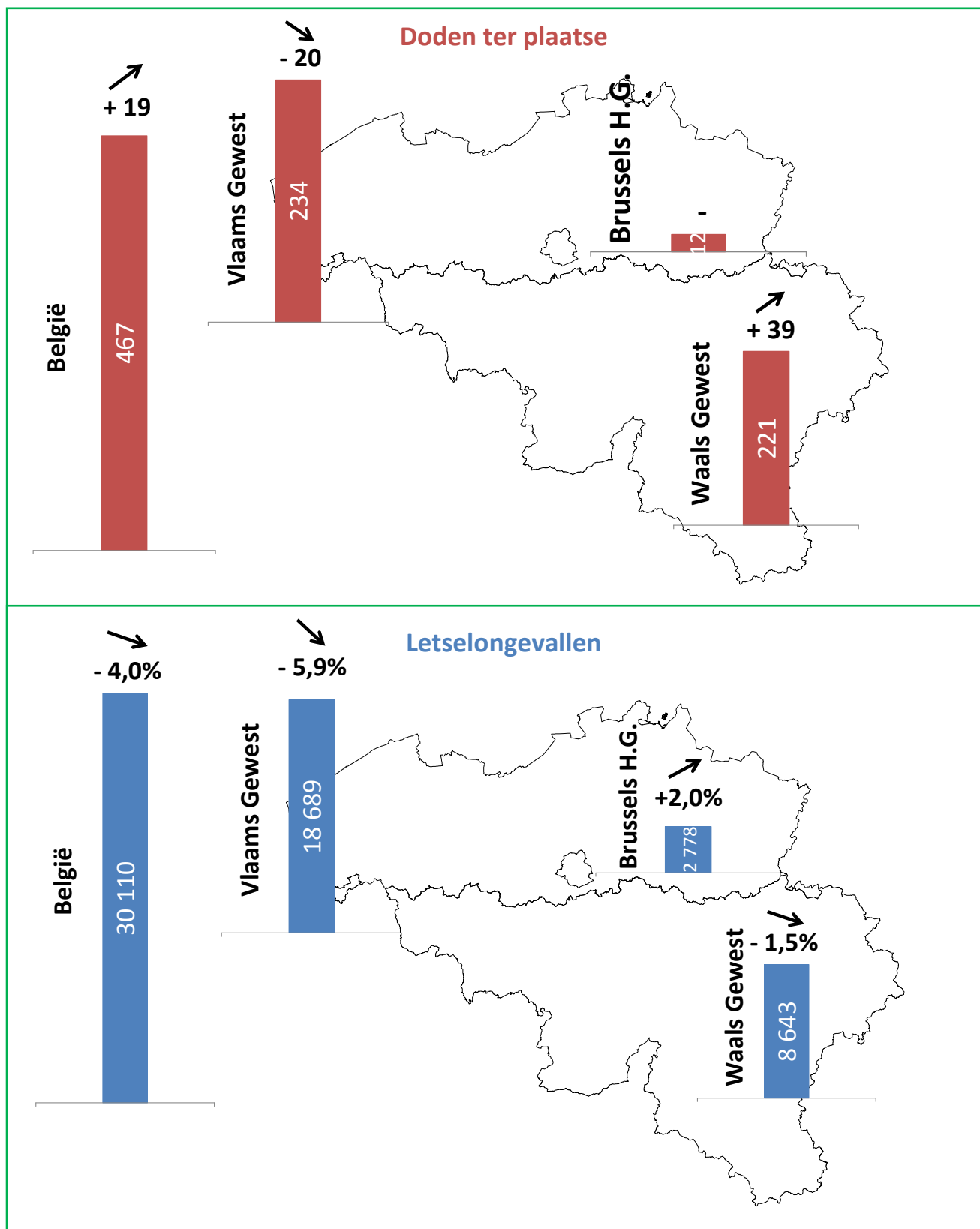
WPR: Federale Wegpolitie.

BIVV: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid.

ALGEMENE RESULTATEN

A1. ALGEMENE EVOLUTIES

Figuur 1 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse en het aantal geregistreerde letselongevallen, tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015, volgens het Gewest, België

A2. BELANGRIJKSTE RESULTATEN

MINDER LETSELONGEVALLEN, MAAR MEER VERKEERSDODEN TIJDENS DE EERSTE 9 MAANDEN VAN 2015

België kende tijdens de eerste 9 maanden van dit jaar een daling van de aantallen letselongevallen (-4,0%) en gewonden (-4,0%) in vergelijking met de eerste 9 maanden van 2014. Deze dalingen zorgden voor laagterecords voor deze periode van het jaar. Minder gunstig was de evolutie van het aantal doden ter plaatse, dat tijdens de eerste 9 maanden van 2015 een toename kende van 4,2%. In absolute cijfers komt dit neer op een afname van 1 261 letselongevallen en 1 627 gewonden, en een toename van 19 doden ter plaatse (Tabel 1).

Tabel 1 Aantal geregistreerde letselongevallen en slachtoffers tijdens de eerste 9 maanden, evolutie 2014-2015, België

	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	31 371	30 110	-1 261	-4,0%
Totaal slachtoffers	40 944	39 336	-1 608	-3,9%
Doden ter plaatse	448	467	+19	+4,2%
Gewonden	40 496	38 869	-1 627	-4,0%

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

De evolutie van deze ongevalsindicatoren verschilt zeer sterk naargelang het gewest (Tabel 2). Het aantal letselongevallen en gewonden kende relatief grote dalingen in het Vlaams Gewest (-5,9% letselongevallen; -5,5% gewonden), eerder kleine dalingen in het Waals Gewest (-1,5% letselongevallen; -2,6% gewonden) en stijgingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (+2,0% letselongevallen; +2,6% gewonden). Het grootste verschil kunnen we waarnemen in de evolutie van het aantal doden ter plaatse. Terwijl dit aantal onveranderd bleef in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, kende het Vlaams Gewest een sterke daling (-20) en werd er in het Waals Gewest een opmerkelijke stijging genoteerd (+39).

Tabel 2 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen en het aantal slachtoffers, per Gewest

		2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Vlaams Gewest	Letselongevallen	19 871	18 689	-1 182	-5,9%
	Totaal slachtoffers	25 763	24 332	-1 431	-5,6%
	Doden ter plaatse	254	234	-20	-7,9%
	Gewonden	25 509	24 098	-1 411	-5,5%
Waals Gewest	Letselongevallen	8 776	8 643	-133	-1,5%
	Totaal slachtoffers	11 918	11 655	-263	-2,2%
	Doden ter plaatse	182	221	+39	+21,4%
	Gewonden	11 736	11 434	-302	-2,6%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Letselongevallen	2 724	2 778	+54	+2,0%
	Totaal slachtoffers	3 263	3 349	+86	+2,6%
	Doden ter plaatse	12	12	+0	/
	Gewonden	3 251	3 337	+86	+2,6%

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Vergelijken we de Belgische resultaten met deze van onze buurlanden, dan zien we dat België het net iets beter deed voor de evolutie van het aantal letselongevallen en gewonden. In Frankrijk¹ namen de aantallen letselongevallen en gewonden beiden met 3,5% af tijdens de eerste 9 maanden van het jaar en in Duitsland² – waar de cijfers voor de eerste 8 maanden bekend gemaakt zijn – stagneerden deze (-0,7% letselongevallen; -0,9% gewonden). Wat het aantal

¹ De ongevallenstatistieken voor Frankrijk zijn terug te vinden op: <http://www.securite-routiere.gouv.fr/media/fichiers/onisr/accidentalite-routiere/barometres-mensuels/barometre-onisr-septembre-2015?xtmc=barometre&xtr=2>

² De ongevallenstatistieken voor Duitsland zijn terug te vinden op: https://www.destatis.de/DE/PresseService/Presse/Pressemitteilungen/2015/10/PD15_392_46241.html

verkeersdoden³ betreft, kenden Frankrijk en Duitsland eveneens toenames, maar deze waren minder sterk dan in België (+1,8% in Frankrijk; +3,5% in Duitsland).

ONGUNSTIGE RESULTATEN VOOR HET DERDE TRIMESTER

Uit de analyse van de evoluties per trimester (Tabel 3) blijkt dat binnen de beschouwde periode, vooral het derde trimester grotendeels verantwoordelijk is voor de stijging van het aantal doden ter plaatse. Terwijl het eerste trimester een daling (-4) en het tweede trimester een kleine stijging (+6) noteerden, kende het derde trimester een forse toename van 17 doden ter plaatse meer in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar. Ook wat het aantal letselongevallen en gewonden betreft, nemen we een minder gunstige evolutie waar in het derde trimester. Terwijl het eerste en tweede trimester dalingen kenden, werden er tijdens het derde trimester kleine stijgingen opgetekend van het aantal letselongevallen (+1,3%) en het aantal gewonden (+0,6%).

Tabel 3 Evolutie van het aantal letselongevallen en slachtoffers tussen 2014 en 2015 per trimester, België

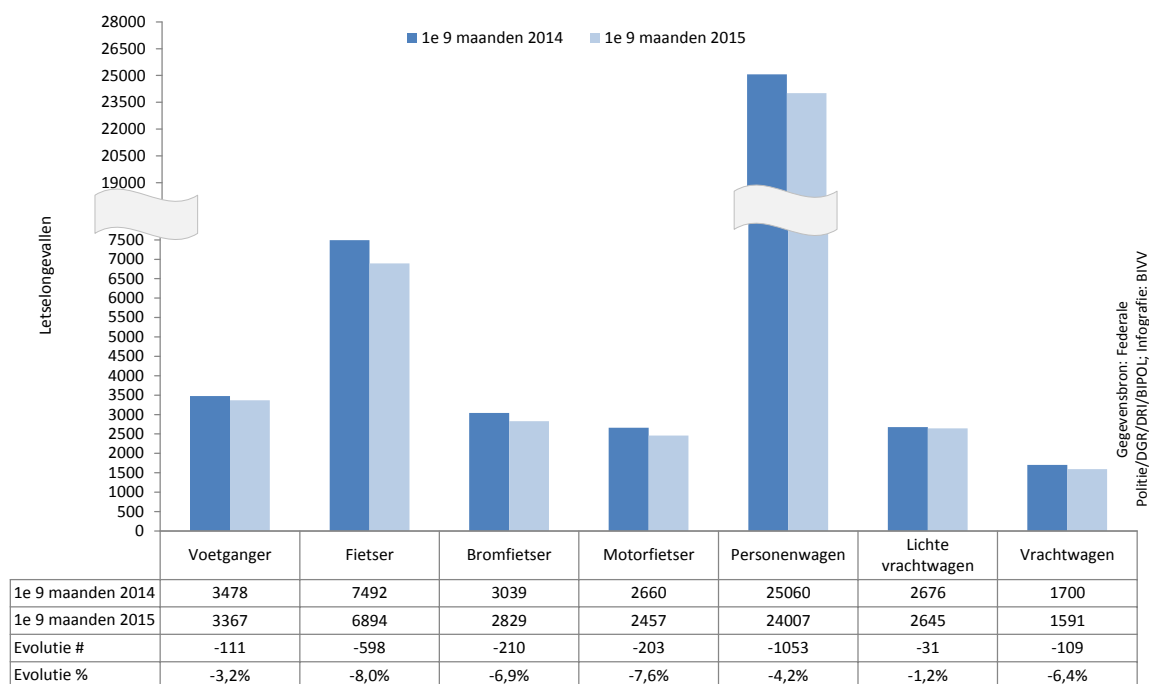
	Evolutie letselongevallen		Evolutie doden ter plaatse		Evolutie gewonden	
	#	%	#	#	%	
1 ^e trimester 2014 - 1 ^e trimester 2015	-913	-9,2%	-4	-1 015	-8,0%	
2 ^e trimester 2014 - 2 ^e trimester 2015	-481	-4,3%	+6	-694	-4,8%	
3 ^e trimester 2014 - 3 ^e trimester 2015	+133	+1,3%	+17	+82	+0,6%	
Eerste 9 maanden 2014 - Eerste 9 maanden 2015	-1 261	-4,0%	+19	-1 627	-4,0%	

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

GROTE DALINGEN VAN HET AANTAL LETSELONGEVALLLEN BIJ MOTORFIETTERS EN BIJ FIETSERS

Voor alle zeven weggebruikerscategorieën die in deze verkeersveiligheidsbarometer aan bod komen, werd er tijdens de eerste 9 maanden van dit jaar een daling van het aantal letselongevallen geregistreerd (Figuur 2). Fietsers (-8,0%) en motorfietsers (-7,6%) kenden de grootste afnames. Ook bromfietsers (-6,9%) en vrachtwagens (-6,4%) noteerden relatief grote dalingen van het aantal letselongevallen. De kleinste afname werd geregistreerd bij lichte vrachtwagens (-1,2%). Deze dalingen resulteerden bij verschillende weggebruikerscategorieën in een laagterecord voor de eerste 9 maanden van een jaar. Enkel bij voetgangers, fietsers en lichte vrachtwagens kon het resultaat van de eerste 9 maanden van 2013 niet verbeterd worden.

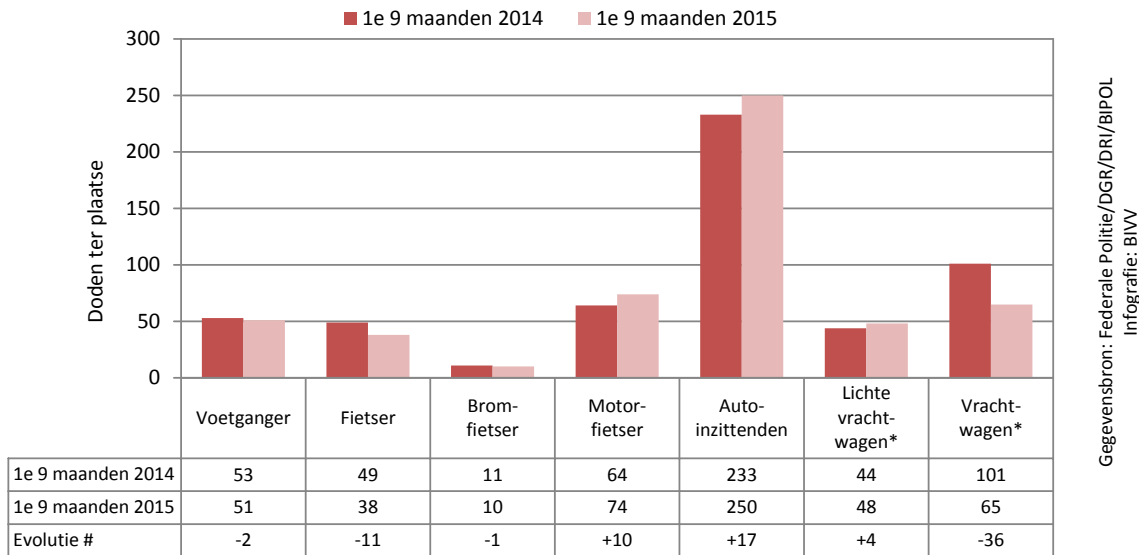
Figuur 2 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen, per weggebruikerscategorie, België

³ De Belgische cijfers spreken over het aantal doden 'ter plaatse' terwijl de cijfers uit Frankrijk en Duitsland spreken over het aantal doden '30 dagen'. Deze laatste rekenen bij het aantal doden ook de slachtoffers mee die binnen de 30 dagen na het ongeval overleden aan de gevolgen van het ongeval.

De evolutie van het aantal doden ter plaatse toont grote verschillen tussen de weggebruikerscategorieën (Figuur 3). Omdat het vaak over zeer lage aantallen gaat, moeten deze cijfers wel met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden. Het aantal verkeersdoden nam het sterkst toe bij auto-inzittenden (+17), een evolutie die enkel in het Waals Gewest werd waargenomen (+38). Verder nam ook het aantal doden bij motorfietzers (+10) en bij ongevallen met lichte vrachtwagens toe (+4). Tegenover deze toenames staat een zeer sterke daling van 36 doden bij vrachtwagenongevallen. Deze afname is voornamelijk terug te vinden in het Vlaams Gewest (-31) en compenseert voor de sterke stijging die tijdens de eerste 9 maanden van 2014 werd waargenomen (+36 doden in vergelijking met de eerste 9 maanden van 2013) (Tabel 25). Verder daalde het aantal verkeersdoden bij fietsers (-11) en stagneerde het bij voetgangers (-2) en bromfietzers (-1).

Figuur 3 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde doden ter plaatse, per weggebruikerscategorie, België

*In het specifieke geval van ongevallen met lichte vrachtwagens of vrachtwagens wordt rekening gehouden met alle doden als gevolg van het ongeval, of die nu in de lichte vrachtwagen of vrachtwagen zitten of niet (zowel de inzittenden van het vermelde voertuig als de andere betrokkenen worden meegerekend).

ZEER GUNSTIGE EVOLUTIES IN HET VLAAMS GEWEST

Het Vlaams Gewest zette tijdens de eerste 9 maanden van dit jaar zeer goede resultaten neer (Tabel 4). Met een afname van 5,9% van het aantal letselongevallen en 5,5% van het aantal gewonden, scoorde het Vlaams Gewest het best van alle gewesten. Daarnaast is het Vlaams Gewest ook het enige gewest dat een afname noteerde van het aantal doden ter plaatse (-20). Zulke afname werd al sinds 2012 niet meer geregistreerd. Deze gunstige evoluties zorgen ervoor dat het Vlaams Gewest voor elke ongevalsindicator een laagterecord bereikt voor de eerste 9 maanden van een jaar.

Tabel 4 Aantal geregistreerde letselongevallen en slachtoffers tijdens de eerste 9 maanden in 2014 en 2015, Vlaams Gewest

	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	19 871	18 689	-1 182	-5,9%
Totaal slachtoffers	25 763	24 332	-1 431	-5,6%
Doden ter plaatse	254	234	-20	-7,9%
Gewonden	25 509	24 098	-1 411	-5,5%

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Net zoals de Belgische resultaten, zijn de evoluties van de ongevalsindicatoren ook in het Vlaams Gewest verschillend naargelang het trimester (Tabel 5). Wat de letselongevallen en gewonden betreft, werden de grootste dalingen vastgesteld tijdens het eerste trimester. De dalingen tijdens het tweede trimester waren nog maar half zo groot, en bleven in het derde trimester nog maar zeer beperkt. Het derde trimester heeft echter wel sterk bijgedragen tot de daling van het aantal doden ter plaatse in het Vlaams Gewest. De daling van 15 verkeersdoden tijdens dit trimester staat in sterk contrast met de sterke stijging die tijdens deze periode op Belgisch niveau (+17) wordt vastgesteld. Verder kan

opgemerkt worden dat het Vlaams Gewest het enige gewest is waar de drie ongevalsindicatoren tijdens elk trimester dalingen noteerden.

Tabel 5 Evolutie van het aantal letselgevallen en slachtoffers tussen 2014 en 2015 per trimester, Vlaams Gewest

	Evolutie letselgevallen		Evolutie doden ter plaatse	Evolutie gewonden	
	#	%	#	#	%
1^e trimester 2014 - 1^e trimester 2015	-733	-11,6%	-4	-815	-10,2%
2^e trimester 2014 - 2^e trimester 2015	-380	-5,4%	-1	-446	-4,9%
3^e trimester 2014 - 3^e trimester 2015	-69	-1,1%	-15	-150	-1,8%
Eerste 9 maanden 2014 - Eerste 9 maanden 2015	-1 431	-5,6%	-20	-1 411	-5,5%

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

De Vlaamse provincies noteerden allen een daling van het aantal letselgevallen (Tabel 28). Deze was het grootst in Antwerpen (-9,1%) en Vlaams-Brabant (-7,3%). De kleinste afname werd vastgesteld in West-Vlaanderen (-2,6%). Deze provincie is daarmee de enige Vlaamse provincie die geen laagterecord noteerde voor de eerste 9 maanden van een jaar. Minder uniform was de evolutie van het aantal doden ter plaatse. Grote afnames werden vastgesteld in Limburg (-13) en West-Vlaanderen (-11). Verder werden er kleine dalingen genoteerd in Vlaams-Brabant (-6) en Antwerpen (-3). De enige provincie die een stijging noteerde was Oost-Vlaanderen (+13). Ondanks dat de meeste Vlaamse provincies dalingen optekenden, werd er enkel in Antwerpen een laagterecord vastgesteld van het aantal verkeersdoden.

Verder kende het Vlaams Gewest voor alle weggebruikerscategorieën dalingen van het aantal letselgevallen. De grootste dalingen werden vastgesteld bij fietsers en motorfietsers (elk -9,6%). Ook vrachtwagens kenden een sterke daling (-9,3%). De kleinste afnames werden geregistreerd bij lichte vrachtwagens (-3,7%) en voetgangers (-1,3%). Enkel voor fietsers en voetgangers werden er geen laagterecords geregistreerd. Wat het aantal doden ter plaatse betreft, werd er bij twee weggebruikerscategorieën een stijging vastgesteld: motorfietsers (+8) en ongevallen met lichte vrachtwagens (+3). Daarnaast kenden vrachtwagenongevallen een aanzienlijke daling van het aantal doden ter plaatse (-31). Deze daling maakt de stijging ongedaan die tijdens de eerste 9 maanden van 2014 werd waargenomen (+29 t.o.v. de eerste 9 maanden van 2013) (Figuur 49). Verder werden er sterke dalingen geregistreerd van het aantal doden ter plaatse bij auto-inzittenden (-18) en fietsers (-12). Het aantal doden bij fietsers en bij vrachtwagenongevallen bereikte een laagterecord voor deze periode van een jaar.

FORSE TOENAME VAN HET AANTAL VERKEERSDODEN IN HET WAALS GEWEST

Het Waals Gewest noteerde tijdens de eerste 9 maanden van 2015 bescheiden afnames van de aantallen letselgevallen (-1,5%) en gewonden (-2,6%). Opmerkelijk was echter de aanzienlijke stijging van het aantal doden ter plaatse (+39). Deze toename maakt een einde aan de onophoudelijke daling die het Waals Gewest sinds 2011 tijdens de eerste 9 maanden kende. Verder is het Waals Gewest het enige gewest dat een toename registreerde van het aantal verkeersdoden; deze stijging is zelfs zo groot dat er ook op nationaal vlak een toename is (Tabel 6).

Tabel 6 Aantal geregistreerde letselgevallen en slachtoffers tijdens de eerste 9 maanden in 2014 en 2015, Waals Gewest

	2014	2015	Evolutie	Evolutie
			2014-2015 #	2014-2015 %
Letselgevallen	8 776	8 643	-133	-1,5%
Totaal slachtoffers	11 918	11 655	-263	-2,2%
Doden ter plaatse	182	221	+39	+21,4%
Gewonden	11 736	11 434	-302	-2,6%

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Ook in het Waals Gewest zijn de verschillen tussen de trimesters zeer uitgesproken (Tabel 7). Het aantal letselgevallen kende een relatief grote daling tijdens het eerste trimester, een beperkte daling tijdens het tweede trimester en een stijging tijdens het derde trimester. Ook wat het aantal doden ter plaatse betreft, verslechterde de evolutie in het tweede en het derde trimester. Het derde trimester is met een toename van 33 verkeersdoden grotendeels verantwoordelijk voor de aanzienlijke stijging die dit gewest tijdens de eerste 9 maanden noteerde. Het zijn de zomervakantiemaanden juli (+17) en augustus (+23) die de grootste stijgingen kenden.

Tabel 7 Evolutie van het aantal letselgevallen en slachtoffers tussen 2014 en 2015 per trimester, Waals Gewest

	Evolutie letselgevallen		Evolutie doden ter plaatse		Evolutie gewonden	
	#	%	#	#	%	
1^e trimester 2014 - 1^e trimester 2015	-182	-6,6%	-4	-217	-5,9%	
2^e trimester 2014 - 2^e trimester 2015	-72	-2,3%	+10	-236	-5,5%	
3^e trimester 2014 - 3^e trimester 2015	+121	+4,2%	+33	+151	+4,0%	
Eerste 9 maanden 2014 - Eerste 9 maanden 2015	-133	-1,5%	+39	-302	-2,6%	

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Van alle Belgische provincies is Luxemburg de enige die een stijging registreerde van het aantal letselgevallen (+9,3%) (Tabel 44). Wat de andere Waalse provincies betreft, werden er ten opzichte van de eerste 9 maanden van 2014 dalingen genoteerd die varieerden van 3,9% in Henegouwen tot 1,0% in Luik. Wat het aantal doden ter plaatse betreft, werd er enkel in Waals-Brabant een daling geregistreerd (-5). De grootste toenames werden gevonden in Henegouwen (+21) en Luxemburg (+15). Ook Luik kende een beduidende toename (+8).

Verder werd er voor de meeste weggebruikerscategorieën in het Waals Gewest een afname van het aantal letselgevallen geregistreerd. Deze was het grootst voor voetgangers (-9,9%) en het kleinst voor personenwagens (-2,1%). Lichte vrachtwagens en vrachtwagens kenden geen verandering in het aantal letselgevallen ten opzichte van de eerste 9 maanden van 2014. Wat het aantal doden ter plaatse betreft, waren er enkel (lichte) dalingen te noteren bij ongevallen met vrachtwagens (-5) en ongevallen met lichte vrachtwagens (-2). De Waalse stijging van het aantal verkeersdoden manifesteerde zich voornamelijk bij auto-inzittenden waar er 38 doden meer geregistreerd werden dan tijdens dezelfde periode vorig jaar. Deze stijging werd voornamelijk in het derde trimester (+29) waargenomen en hoofdzakelijk in de provincie Henegouwen (+28) (Figuur 68).

HET AANTAL LETSELONGEVALLEN EN GEWONDEN NAM TOE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest noteerde voor de eerste 9 maanden van dit jaar als enige gewest een toename van de aantallen letselgevallen (+2,0%) en gewonden (+2,6%). Het aantal doden ter plaatse bleef onveranderd ten opzichte van vorig jaar (Tabel 8).

Tabel 8 Aantal geregistreerde letselgevallen en slachtoffers tijdens de eerste 9 maanden in 2014 en 2015, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

	2014	2015	Evolutie	
			2014-2015 #	2014-2015 %
Letselgevallen	2 724	2 778	+54	+2,0%
Totaal slachtoffers	3 263	3 349	+86	+2,6%
Doden ter plaatse	12	12	+0	/
Gewonden	3 251	3 337	+86	+2,6%

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Net zoals geldt voor België, was ook in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het derde trimester het minst gunstig wat de evolutie van de aantallen letselgevallen (+9,6%) en gewonden (+8,0%) betreft. Dit is niet het geval voor de evolutie van het aantal doden ter plaatse: de stijging die tijdens het eerste trimester (+4) geregistreerd werd, werd ongedaan gemaakt tijdens het tweede (-3) en het derde trimester (-1) (Tabel 9).

Tabel 9 Evolutie van het aantal letselgevallen en slachtoffers tussen 2014 en 2015 per trimester, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

	Evolutie letselgevallen		Evolutie doden ter plaatse		Evolutie gewonden	
	#	%	#	#	%	
1^e trimester 2014 - 1^e trimester 2015	+2	+0,2%	+4	+17	+1,6%	
2^e trimester 2014 - 2^e trimester 2015	-29	-3,0%	-3	-12	-1,0%	
3^e trimester 2014 - 3^e trimester 2015	+81	+9,6%	-1	+81	+8,0%	
Eerste 9 maanden 2014 - Eerste 9 maanden 2015	+54	+2,0%	+0	+86	+2,6%	

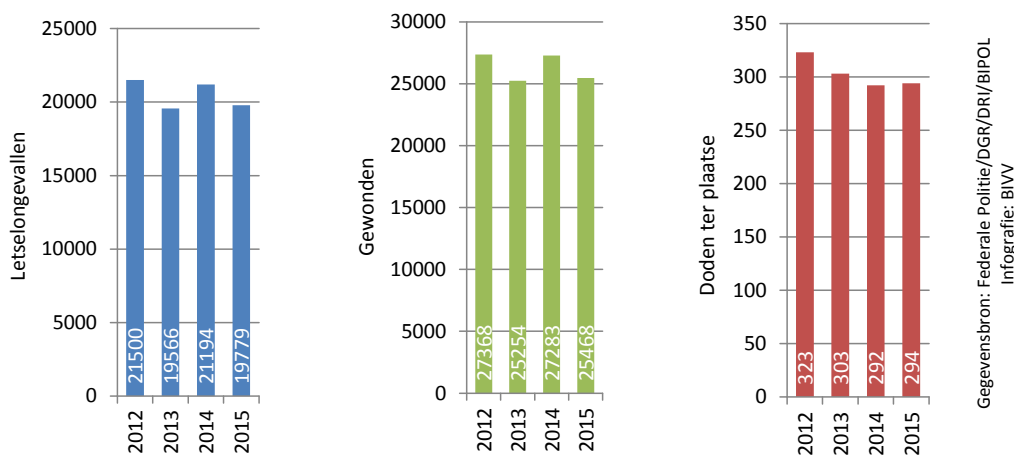
Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd onder de verschillende weggebruikerscategorieën slechts één fundamentele daling van het aantal letselongevallen vastgesteld, en met name bij bromfietzers (-12,6%). Daarnaast veranderde het aantal letselongevallen weinig bij personenwagens (-1,1%), motorfietzers (-0,8%) en voetgangers (+1,4%). Er werden dan weer grote stijgingen waargenomen bij lichte vrachtwagens (+30,6%) en fietsers (+17,3%). Verder kenden ook vrachtwagens een stijging van het aantal letselongevallen (+2,6%). Het aantal doden ter plaatse nam toe bij ongevallen met lichte vrachtwagens (+3), stagneerde bij voetgangers (+1), en nam af bij auto-inzittenden (-3).

VOORLOPIG WEINIG DUIDELIJKHEID OVER DE OORZAAK VAN DE TOENAME VAN HET AANTAL VERKEERSDODEN

Analyseren we de evolutie van de ongevalsindicatoren tijdens de laatste 4 jaar (Figuur 4), dan zien we dat de letselongevallen en gewonden – na een korte stijging in 2014 – opnieuw een dalende tendens vertonen en zich net onder het niveau van de eerste 9 maanden van 2013 bevinden. Minder gunstig is de evolutie van het aantal doden ter plaatse. Terwijl dit aantal de voorbije 4 jaren een gestage daling kende, zien we een opmerkelijke toename tijdens de eerste 9 maanden van dit jaar. Bij een verdere analyse van deze stijging, zien we dat deze zich uitsluitend voordoet in het Waals Gewest en voornamelijk in de zomervakantiemaanden juli en augustus. Verder blijkt dat de stijging zich grotendeels beperkt tot auto-inzittenden en dat enkele provincies zoals Henegouwen en Luxemburg een grotere bijdrage leveren.

Figuur 4 Aantal letselongevallen en slachtoffers geregistreerd tijdens de eerste 9 maanden, evolutie tussen 2012, 2013, 2014 en 2015, België

Wat de oorzaak betreft van deze opmerkelijke stijging van het aantal verkeersdoden, bestaat er voorlopig weinig duidelijkheid. Verschillende hypothesen werden nagegaan, maar tot nog toe bieden deze geen verklaring. Zo waren er geen abnormale weersomstandigheden tijdens het derde trimester of was de stijging niet geconcentreerd in bepaalde politiezones. Ook wat de registratie betreft, zijn er geen veranderingen. Mogelijk brengen de officiële cijfers – waar we over veel meer variabelen beschikken – meer duidelijkheid in de oorsprong van deze stijging van het aantal doden ter plaatse, al valt het niet uit te sluiten dat deze stijging aan toeval te wijten is.

STERKE TOENAME VERKEERSDODEN TIJDENS WEEKENDNACHTEN⁴

Uit de analyse van de evoluties van de ongevalsindicatoren naargelang het moment van de week (Tabel 10) blijkt dat het aantal letselongevallen op elk moment van de week is afgenomen. De grootste afname vond plaats tijdens weekenddagen (-6,2%), terwijl de kleinste afname werd genoteerd tijdens de weekendnachten (-1,2%). Wat het aantal doden ter plaatse betreft, werd er enkel tijdens de weekdays een afname vastgesteld (-5). Weekendnachten kenden de grootste toename van het aantal verkeersdoden (+12). Op middellange termijn zien we dat het aantal letselongevallen tijdens weekendnachten sinds 2009 elk jaar afneemt, maar dat het aantal doden ter plaatse sinds 2013 tijdens deze periode elk jaar toeneemt en dat de ernst van deze ongevallen dus groter wordt.

⁴ De gegevens waarover in deze paragraaf wordt gesproken, worden verder in deze verkeersveiligheidsbarometer niet weergegeven, maar kunnen in de vorm van Excel-bestanden gedownload worden op de [website van het BIVV](#).

Tabel 10 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen en het aantal geregistreerde doden ter plaatse volgens de periode van de week, België

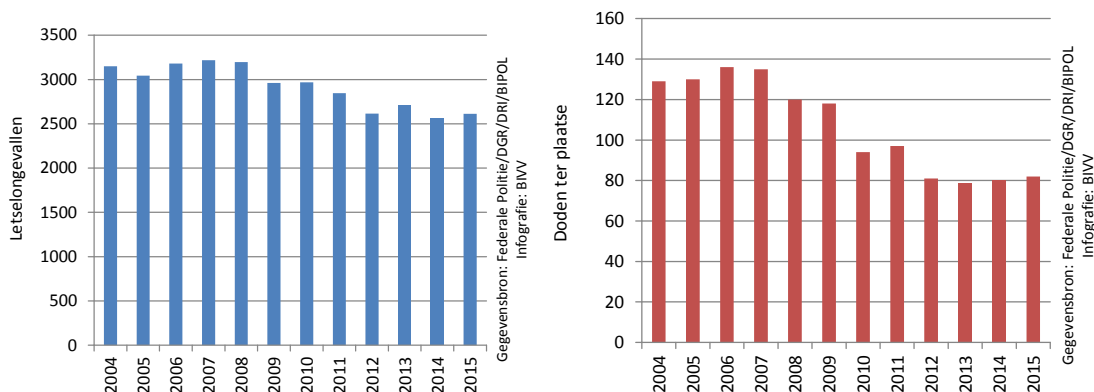
	Letselongevallen				Doden ter plaatse		
	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #
Weekdag	21 208	20 413	-795	-3,7%	223	218	-5
Weeknacht	1 668	1 612	-56	-3,4%	50	59	+9
Weekenddag	6 177	5 794	-383	-6,2%	95	98	+3
Weekendnacht	2 318	2 291	-27	-1,2%	80	92	+12
Totaal	31 371	30 110	-1 261	-4,0%	448	467	+19

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie : BIVV

WEINIG VERANDERING OP AUTOSNELWEGEN EN GELIJKGESTELDE WEGEN⁴

Weinig verandering kan waargenomen worden bij de evolutie van de ongevalsindicatoren op autosnelwegen en gelijkgestelde wegen (Figuur 5). Lichte stijgingen werden opgetekend voor het aantal letselongevallen (+2,1%) en het aantal doden ter plaatse (+2). Het aantal doden ter plaatse blijft zo al sinds 2012 relatief stabiel.

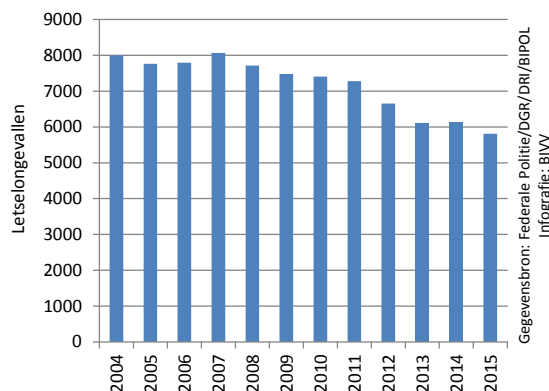
Figuur 5 Evolutie van het aantal letselongevallen en het aantal doden ter plaatse geregistreerd door de Federale Wegpolitie (d.w.z. op autosnelwegen en gelijkgestelde wegen) tijdens de eerste 9 maanden, België

DALING VAN HET AANTAL LETSELONGEVALLLEN MET JONGE AUTOBESTUURDERS⁴

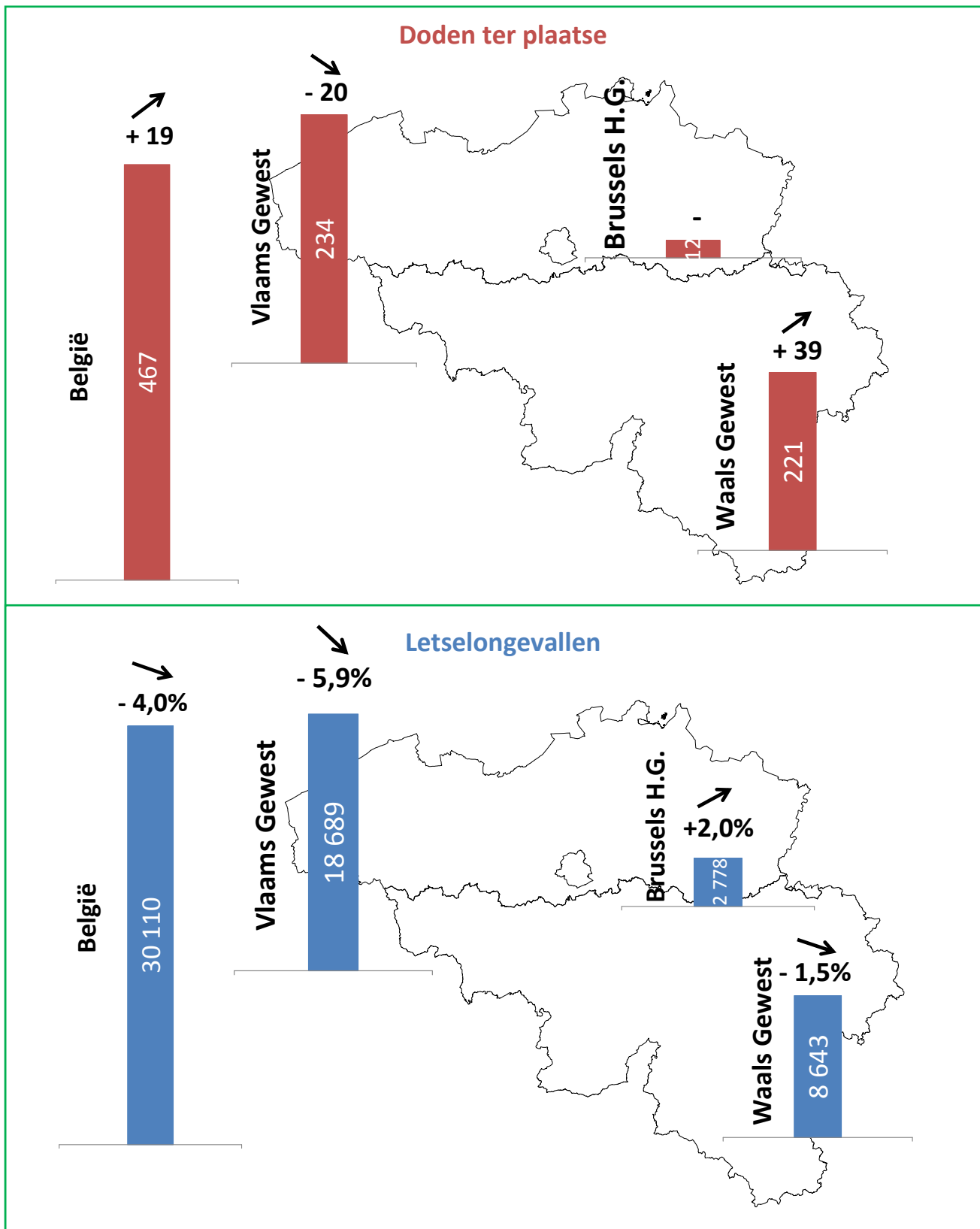
Het aantal letselongevallen met jonge automobilisten (18-24 jaar) kende een daling van 5,2% en bereikte daarmee een laagterecord voor de eerste 9 maanden van een jaar (Figuur 6). Deze daling was het sterkst tijdens de nachten (-11,0%) en sluit daarmee aan bij de daling die zich sinds 2009 tijdens deze periode van de week, onafgebroken voordeed.

Figuur 6 Evolutie van het geregistreerd aantal letselongevallen met jonge automobilisten tijdens de eerste 9 maanden, België

F1. ALGEMENE EVOLUTIES

Figuur 7 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse en het aantal geregistreerde letselgevallen, tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015, volgens het Gewest, België

F2. BALANS VAN DE EERSTE 9 MAANDEN VAN HET JAAR 2015

- België noteerde tijdens de eerste 9 maanden van 2015, in vergelijking met dezelfde periode van 2014, een **afname** van het aantal **letselongevallen** en **gewonden**, en een **sterke stijging** van het aantal **doden ter plaatse**:
 - o - 4,0% letselongevallen (- 1 261)
 - o - 4,0% gewonden (- 1 627)
 - o + 4,2% doden ter plaatse (+ 19)
- De aantallen **letselongevallen** en **gewonden** kenden een **laagtere record** voor de eerste 9 maanden van een jaar.
- Het aantal **doden ter plaatse overstijgt** de aantallen die tijdens de eerste 9 maanden van **2013** en **2014** geregistreerd werden.
- De **evoluties verschillen zeer sterk** naargelang de **gewesten**. De aantallen letselongevallen en gewonden namen sterk af in het Vlaams Gewest, kenden een kleine daling in het Waals Gewest en namen toe in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Wat het aantal doden ter plaatse betreft, werd er een sterke afname genoteerd in het Vlaams Gewest, een forse toename in het Waals Gewest en kende het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geen verandering.
- Voor alle ongevalsindicatoren waren de evoluties tijdens het **eerste trimester** het **meest gunstig** en tijdens het **derde trimester** het **minst gunstig**.
- De Belgische resultaten zijn gelijkaardig aan deze van onze buurlanden **Frankrijk** en **Duitsland**.
- **Alle weggebruikerscategorieën** kenden een **daling** van het aantal **letselongevallen**. Deze daling was het sterkst bij fietsers (-8,0%) en bij motorfietsers (-7,6%). De kleinste daling werd geregistreerd bij lichte vrachtwagens (-1,2%).
 - o Bromfietsers, motorfietsers, personenwagens en vrachtwagens noteerden een laagtere record van het aantal letselongevallen.
 - o De beperkte daling van het aantal letselongevallen met lichte vrachtwagens is te wijten aan de grote stijging die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd waargenomen (+30,6%).
- Er zijn **grote verschillen** tussen de verschillende **weggebruikerscategorieën** wat de evolutie van het aantal **doden ter plaatse** betreft. Enerzijds werden er stijgingen opgetekend van het aantal doden bij auto-inzittenden (+17) en bij motorfietsers (+10), anderzijds was er een aanzienlijke afname van het aantal doden bij vrachtwagenongevallen (-36). Verder kende ook het aantal doden bij fietsers een erg gunstige evolutie (-11), welke zorgde voor een laagtere record voor de eerste 9 maanden van een jaar (38).
 - o De toename van het aantal doden bij auto-inzittenden is uitsluitend terug te vinden in het Waals Gewest (+38).
 - o De toename van het aantal doden bij motorfietsers vinden we voornamelijk terug in de provincies Oost-Vlaanderen (+6) en Luik (+6).
 - o De daling van het aantal doden bij fietsers manifesteerde zich enkel in het Vlaams Gewest (-12).
 - o De daling van het aantal doden bij vrachtwagenongevallen deed zich voornamelijk voor in het Vlaams Gewest (-31).
- Voorlopig bestaat er **weinig duidelijkheid** over de oorsprong van de **toename** van het aantal **doden ter plaatse**. Enkele hypothesen zoals de weersomstandigheden of een veranderde registratie kunnen uitgesloten worden.
- Op **elk moment van de week** werd er een **daling** van het aantal **letselongevallen** geregistreerd; deze was het grootst tijdens weekenddagen (-6,2%). Het aantal **doden ter plaatse** nam **enkel af** tijdens **weekdagen** (-5) en kende een sterke stijging tijdens weekendnachten (+12).
- Op **autosnelwegen en gelijkgestelde wegen** werden er kleine toenames van het aantal **letselongevallen** (+2,1%) en het aantal **doden ter plaatse** (+2) geregistreerd.
- Het aantal **letselongevallen** met **jonge autobestuurders** (18-24 jaar) bereikte een **laagtere record** voor de eerste 9 maanden van een jaar.

F3. KERNCIJFERS

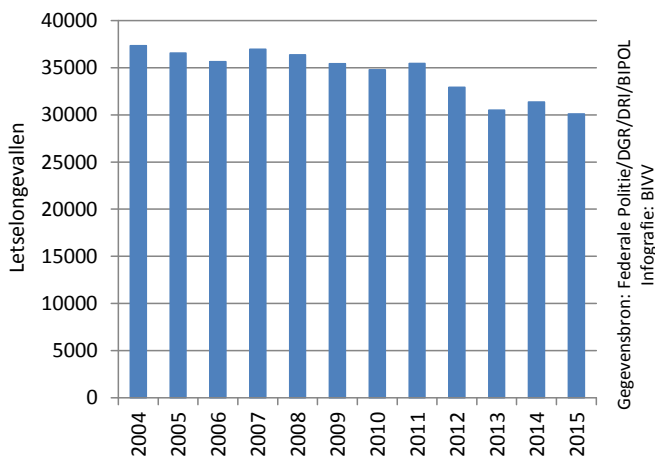
Tabel 11 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen en het aantal slachtoffers tijdens de eerste 9 maanden, België

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	37 347	36 558	35 648	36 966	36 376	35 434	34 796	35 460
Totaal slachtoffers	49 282	48 060	47 084	48 825	47 902	46 528	45 629	46 329
<i>Doden ter plaatse</i>	859	782	740	730	649	657	590	593
<i>Gewonden</i>	48 423	47 278	46 344	48 095	47 253	45 871	45 039	45 736

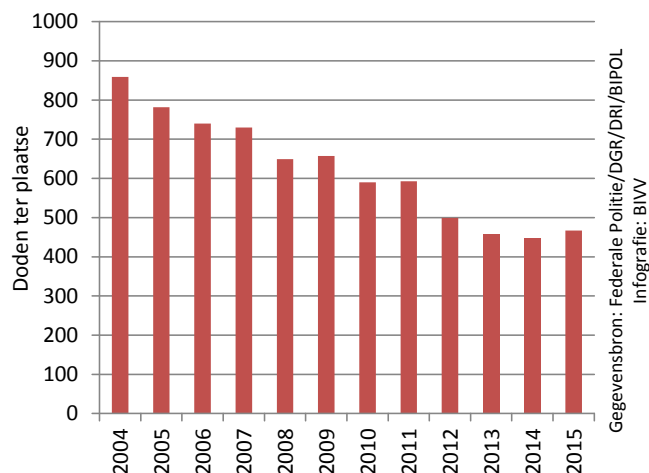
	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	32 932	30 511	31 371	30 110	-1 261	-4,0%
Totaal slachtoffers	42 553	39 803	40 944	39 336	-1 608	-3,9%
<i>Doden ter plaatse</i>	499	459	448	467	+19	+4,2%
<i>Gewonden</i>	42 054	39 344	40 496	38 869	-1 627	-4,0%

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 8 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen tijdens de eerste 9 maanden, België

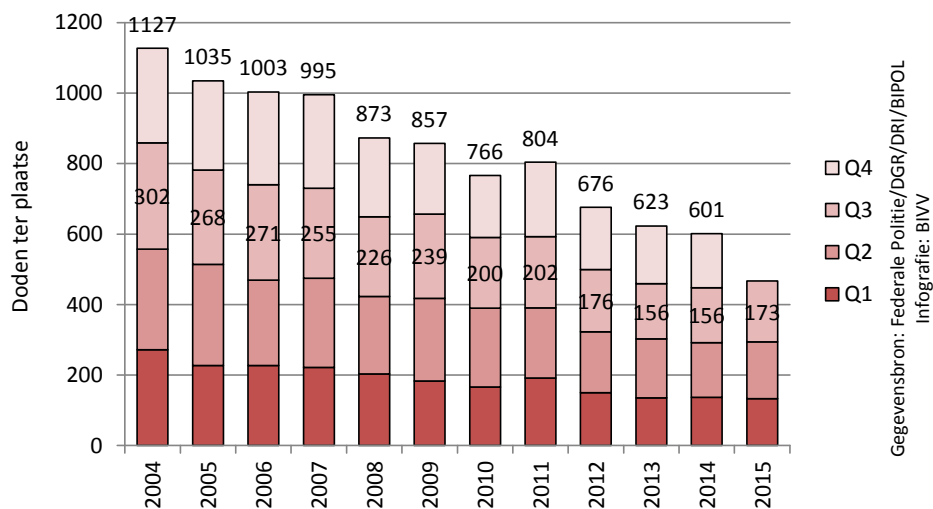
Figuur 9 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse tijdens de eerste 9 maanden, België

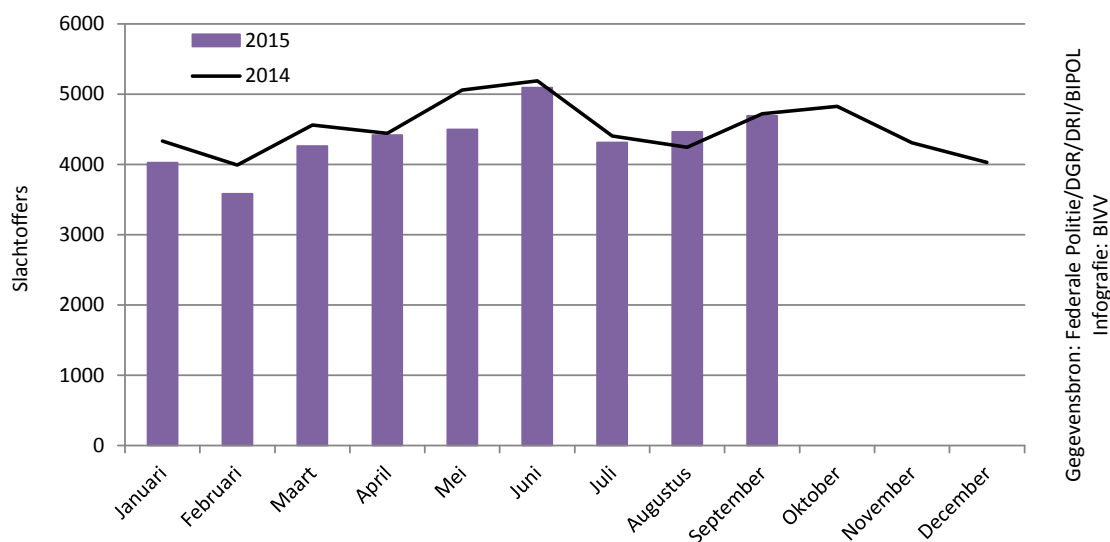
Figuur 10 Evolutie van het aantal geregistreerde gewonden tijdens de eerste 9 maanden, België

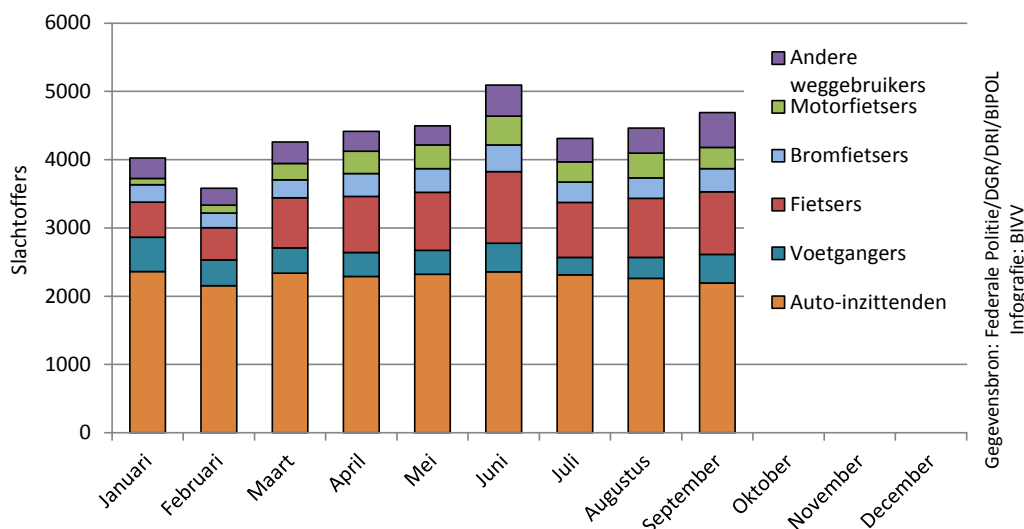
Figuur 11 Evolutie van het aantal geregisteerde doden ter plaatse tijdens de verschillende trimesters, België

Figuur 12 Aantal geregisteerde slachtoffers (doden en gewonden) per maand, België

Figuur 13 Aantal geregisteerde slachtoffers (doden en gewonden) per maand, per verplaatsingswijze, België

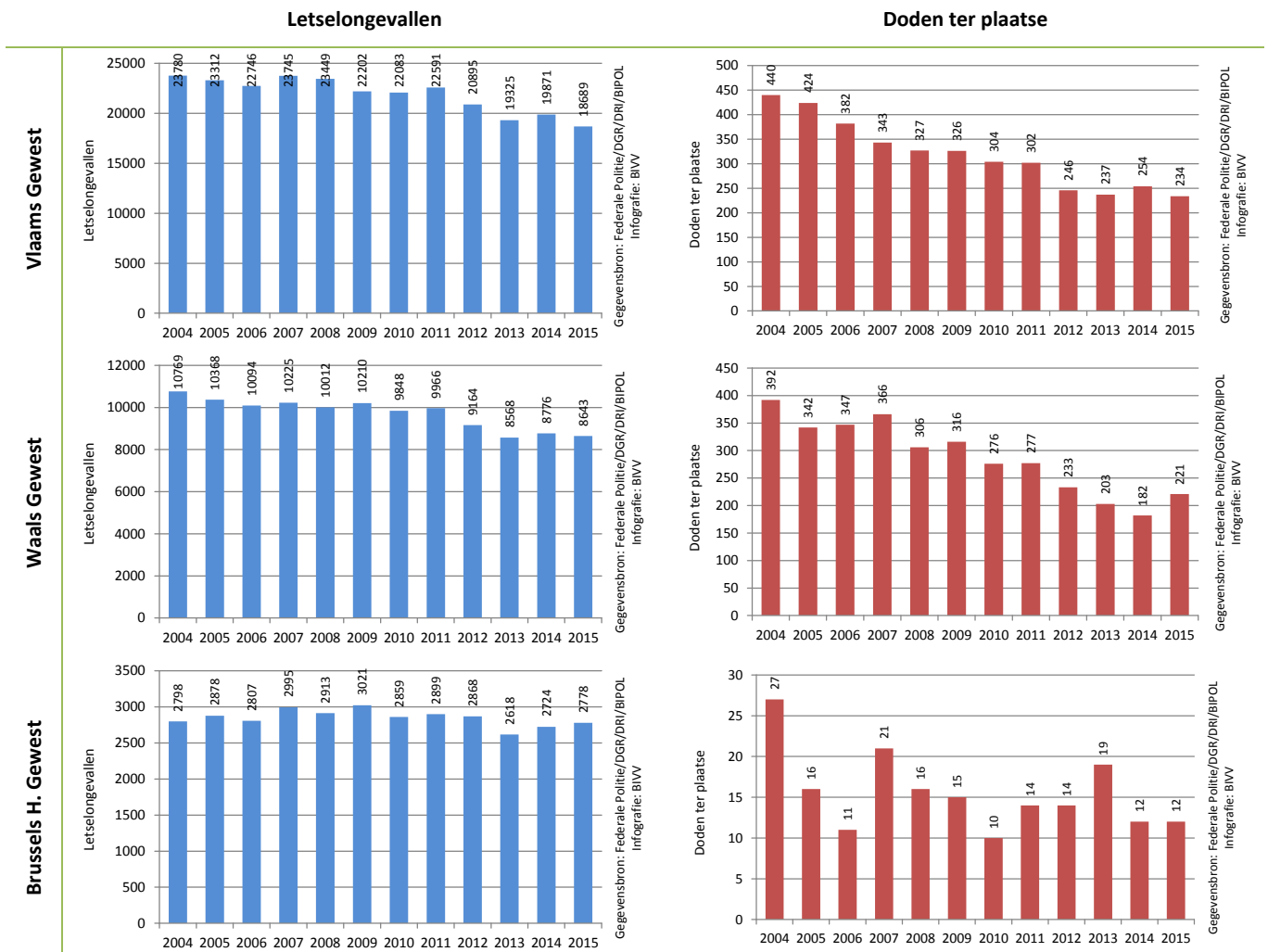
F4. VERSCHILLEN TUSSEN DE GEWESTEN

Tabel 12 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen en het aantal slachtoffers, per Gewest

		2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Vlaams Gewest	Letselongevallen	19 871	18 689	-1 182	-5,9%
	Totaal slachtoffers	25 763	24 332	-1 431	-5,6%
	<i>Doden ter plaatse</i>	254	234	-20	-7,9%
	<i>Gewonden</i>	25 509	24 098	-1 411	-5,5%
Waals Gewest	Letselongevallen	8 776	8 643	-133	-1,5%
	Totaal slachtoffers	11 918	11 655	-263	-2,2%
	<i>Doden ter plaatse</i>	182	221	+39	+21,4%
	<i>Gewonden</i>	11 736	11 434	-302	-2,6%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Letselongevallen	2 724	2 778	+54	+2,0%
	Totaal slachtoffers	3 263	3 349	+86	+2,6%
	<i>Doden ter plaatse</i>	12	12	+0	/
	<i>Gewonden</i>	3 251	3 337	+86	+2,6%

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 14 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen en het aantal doden ter plaatse tijdens de eerste 9 maanden, per Gewest

F5. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ VOETGANGERS

Tabel 13 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één voetganger en het aantal slachtoffers bij voetgangers tijdens de eerste 9 maanden, België

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	3 387	3 477	3 450	3 651	3 608	3 659	3 477	3 675
Totaal slachtoffers	3 291	3 303	3 376	3 699	3 648	3 723	3 521	3 718
<i>Doden ter plaatse</i>	61	58	77	63	58	71	64	69
<i>Gewonden</i>	3 230	3 245	3 299	3 636	3 590	3 652	3 457	3 649

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	3 582	3 298	3 478	3 367	-111	-3,2%
Totaal slachtoffers	3 542	3 346	3 539	3 365	-174	-4,9%
<i>Doden ter plaatse</i>	50	56	53	51	-2	-3,8%
<i>Gewonden</i>	3 492	3 290	3 486	3 314	-172	-4,9%

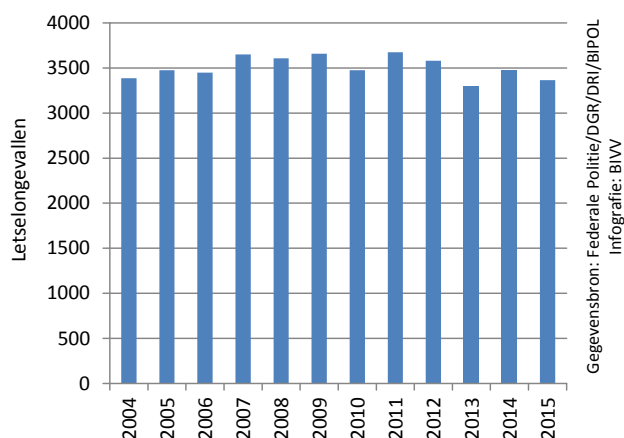
Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Tabel 14 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één voetganger en het aantal doden ter plaatse bij voetgangers, per gewest, België

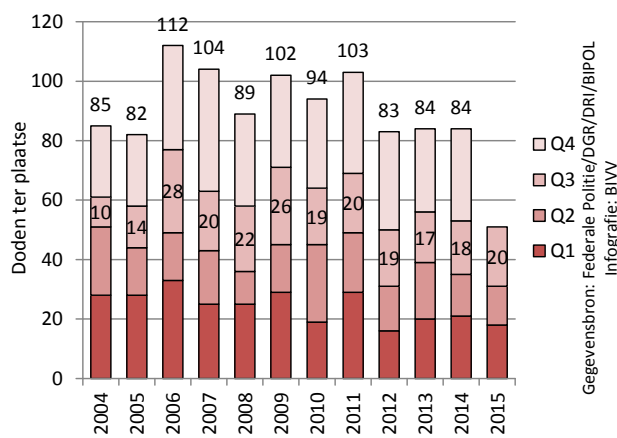
	Letselongevallen				Doden ter plaatse		
	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #
Vlaams Gewest	1 668	1 647	-21	-1,3%	26	22	-4
Waals Gewest	1 022	921	-101	-9,9%	22	23	+1
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	788	799	+11	+1,4%	5	6	+1
België	3 478	3 367	-111	-3,2%	53	51	-2

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 15 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één voetganger tijdens de eerste 9 maanden, België

Figuur 16 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse bij voetgangers tijdens de verschillende trimesters, België

F6. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ FIETSERS

Tabel 15 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één fietser en het aantal slachtoffers bij fietsers tijdens de eerste 9 maanden, België

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	5 954	6 466	6 448	6 677	6 884	6 885	6 683	7 347
Totaal slachtoffers	5 728	6 266	6 428	6 838	7 022	7 076	6 911	7 534
<i>Doden ter plaatse</i>	54	47	66	59	64	65	50	43
<i>Gewonden</i>	5 674	6 219	6 362	6 779	6 958	7 011	6 861	7 491

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	7 116	6 581	7 492	6 894	-598	-8,0%
Totaal slachtoffers	7 123	6 786	7 735	7 024	-711	-9,2%
<i>Doden ter plaatse</i>	47	46	49	38	-11	-22,4%
<i>Gewonden</i>	7 076	6 740	7 686	6 986	-700	-9,1%

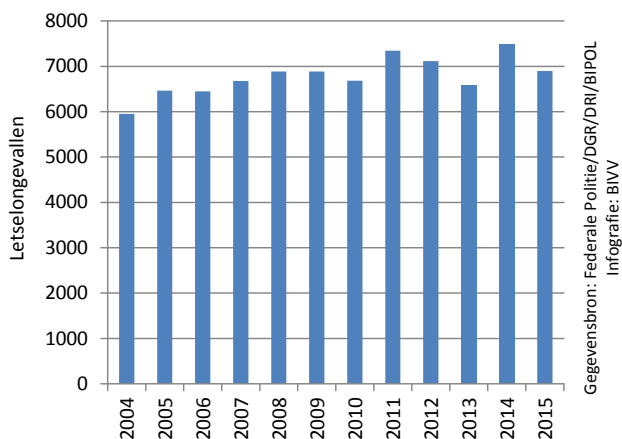
Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Tabel 16 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één fietser en het aantal doden ter plaatse bij fietsers, per gewest, België

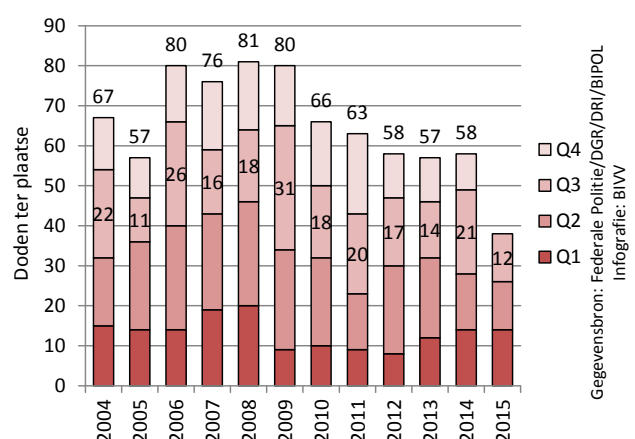
	Letselongevallen				Doden ter plaatse		
	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #
Vlaams Gewest	6 480	5 860	-620	-9,6%	44	32	-12
Waals Gewest	619	573	-46	-7,4%	5	6	+1
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	393	461	+68	+17,3%	0	0	+0
België	7 492	6 894	-598	-8,0%	49	38	-11

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 17 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één fietser tijdens de eerste 9 maanden, België

Figuur 18 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse bij fietsers tijdens de verschillende trimesters, België

F7. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ BROMFIETSERS

Tabel 17 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één bromfietser en het aantal slachtoffers bij bromfietzers tijdens de eerste 9 maanden, België

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	4 344	4 305	3 898	4 309	4 026	3 772	3 532	3 943
Totaal slachtoffers	4 075	4 086	3 843	4 380	4 076	3 767	3 596	3 933
<i>Doden ter plaatse</i>	20	21	25	19	27	18	15	16
<i>Gewonden</i>	4 055	4 065	3 818	4 361	4 049	3 749	3 581	3 917

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	3 423	2 941	3 039	2 829	-210	-6,9%
Totaal slachtoffers	3 328	2 913	3 021	2 742	-279	-9,2%
<i>Doden ter plaatse</i>	11	10	11	10	-1	/
<i>Gewonden</i>	3 317	2 903	3 010	2 732	-278	-9,2%

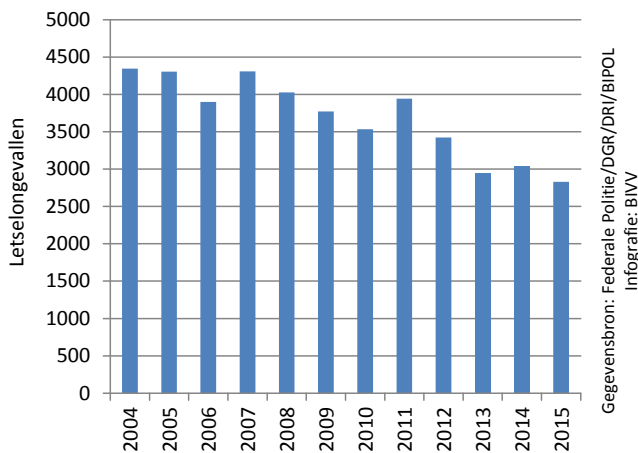
Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Tabel 18 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één bromfietser en het aantal doden ter plaatse bij bromfietzers, per gewest, België

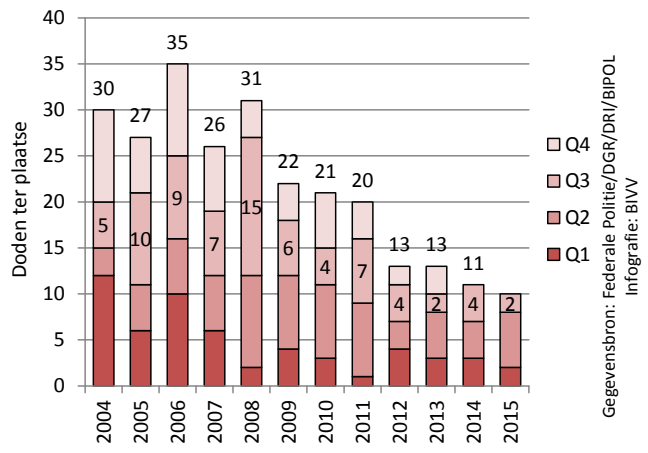
	Letselongevallen				Doden ter plaatse		
	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #
Vlaams Gewest	2 179	2 042	-137	-6,3%	7	6	-1
Waals Gewest	685	634	-51	-7,4%	4	4	+0
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	175	153	-22	-12,6%	0	0	+0
België	3 039	2 829	-210	-6,9%	11	10	-1

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 19 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één bromfietser tijdens de eerste 9 maanden, België

Figuur 20 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse bij bromfietzers tijdens de verschillende trimesters, België

F8. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ MOTORFIETSERS

Tabel 19 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één motorfietser en het aantal slachtoffers bij motorfietsers tijdens de eerste 9 maanden, België

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	2 944	3 002	3 010	2 977	3 111	3 219	3 110	3 255
Totaal slachtoffers	2 904	2 950	3 124	3 158	3 245	3 384	3 266	3 376
<i>Doden ter plaatse</i>	91	98	110	114	93	109	93	103
<i>Gewonden</i>	2 813	2 852	3 014	3 044	3 152	3 275	3 173	3 273

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	2 788	2 532	2 660	2 457	-203	-7,6%
Totaal slachtoffers	2 870	2 645	2 755	2 516	-239	-8,7%
<i>Doden ter plaatse</i>	72	79	64	74	+10	+15,6%
<i>Gewonden</i>	2 798	2 566	2 691	2 442	-249	-9,3%

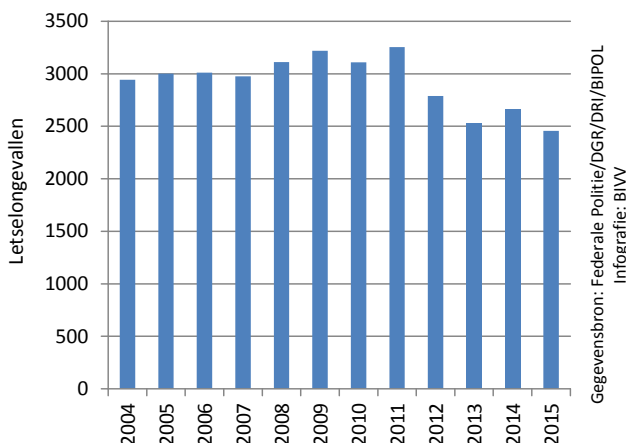
Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Tabel 20 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één motorfietser en het aantal doden ter plaatse bij motorfietsers, per gewest, België

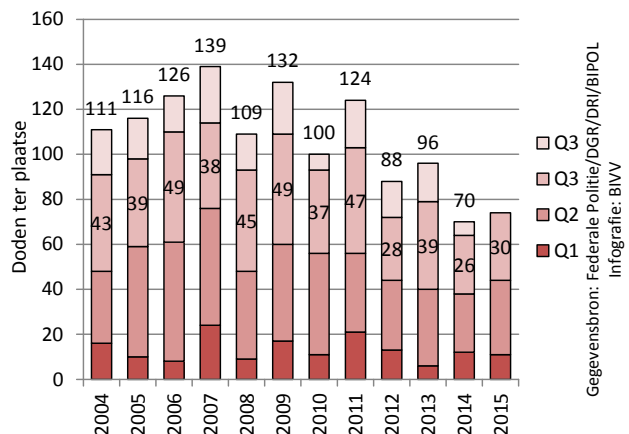
	Letselongevallen				Doden ter plaatse		
	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #
Vlaams Gewest	1 386	1 253	-133	-9,6%	31	39	+8
Waals Gewest	884	817	-67	-7,6%	32	34	+2
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	390	387	-3	-0,8%	1	1	+0
België	2 660	2 457	-203	-7,6%	64	74	+10

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 21 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één motorfietser tijdens de eerste 9 maanden, België

Figuur 22 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse bij motorfietsers tijdens de verschillende trimesters, België

F9. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ INZITTENDEN VAN EEN PERSONENWAGEN

Tabel 21 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één personenwagen en het aantal slachtoffers bij de inzittenden tijdens de eerste 9 maanden, België

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	29 332	29 088	28 609	29 921	29 281	28 537	27 979	28 221
Totaal slachtoffers	24 859	24 503	24 941	26 353	25 760	24 967	24 854	24 194
<i>Doden ter plaatse</i>	428	432	411	391	343	341	325	318
<i>Gewonden</i>	24 431	24 071	24 530	25 962	25 417	24 626	24 529	23 876

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	26 200	24 436	25 060	24 007	-1 053	-4,2%
Totaal slachtoffers	21 626	21 194	21 105	20 586	-519	-2,5%
<i>Doden ter plaatse</i>	265	222	233	250	+17	+7,3%
<i>Gewonden</i>	21 361	20 972	20 872	20 336	-536	-2,6%

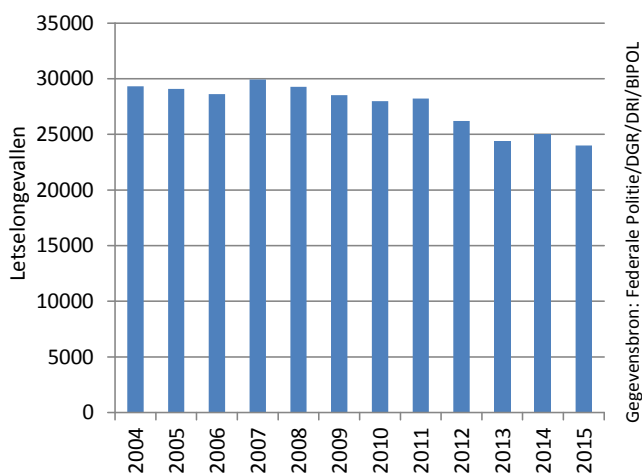
Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Tabel 22 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één personenwagen en het aantal doden ter plaatse bij de inzittenden, per gewest, België

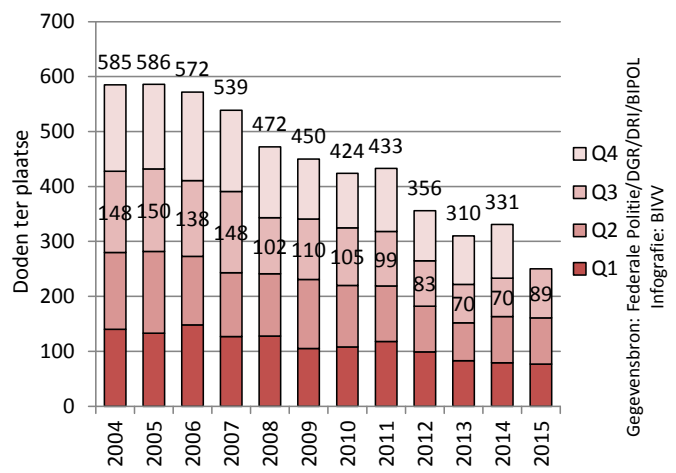
	Letselongevallen				Doden ter plaatse		
	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #
Vlaams Gewest	15 422	14 550	-872	-5,7%	125	107	-18
Waals Gewest	7 318	7 163	-155	-2,1%	102	140	+38
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	2 320	2 294	-26	-1,1%	6	3	-3
België	25 060	24 007	-1 053	-4,2%	233	250	+17

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 23 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één personenwagen tijdens de eerste 9 maanden, België

Figuur 24 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse bij inzittenden van een personenwagen tijdens de verschillende trimesters, België

F10. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ ONGEVALLEN MET EEN LICHTE VRACHTWAGEN

ZOWEL DE INZITTENDEN VAN DE LICHTE VRACHTWAGENS ALS DE OPPONENTEN WORDEN ONDER DE SLACHTOFFERS (DODEN EN GEWONDEN) MEEGEREKEND

Tabel 23 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één lichte vrachtwagen en het aantal slachtoffers in deze ongevallen tijdens de eerste 9 maanden, België

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	3 150	3 228	3 193	3 407	3 347	3 192	3 188	3 085
Totaal slachtoffers	4 421	4 515	4 549	4 735	4 711	4 489	4 409	4 321
Doden ter plaatse	51	68	65	62	66	78	59	51
Gewonden	4 370	4 447	4 484	4 673	4 645	4 411	4 350	4 270

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	2 905	2 630	2 676	2 645	-31	-1,2%
Totaal slachtoffers	4 041	3 725	3 790	3741	-49	-1,3%
Doden ter plaatse	57	54	44	48	+4	+9,1%
Gewonden	3 984	3 671	3 746	3693	-53	-1,4%

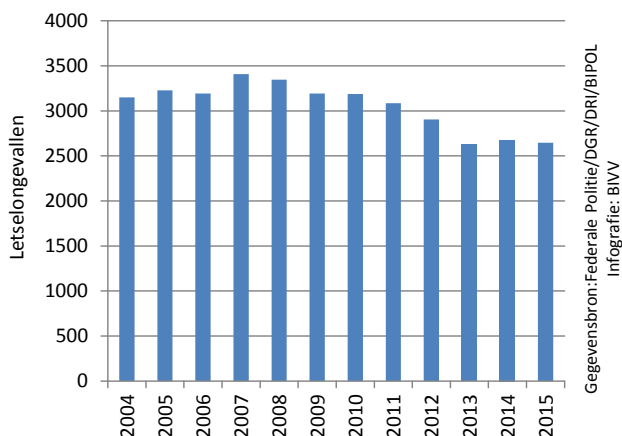
Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Tabel 24 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één lichte vrachtwagen en het aantal doden ter plaatse in deze ongevallen, per gewest, België

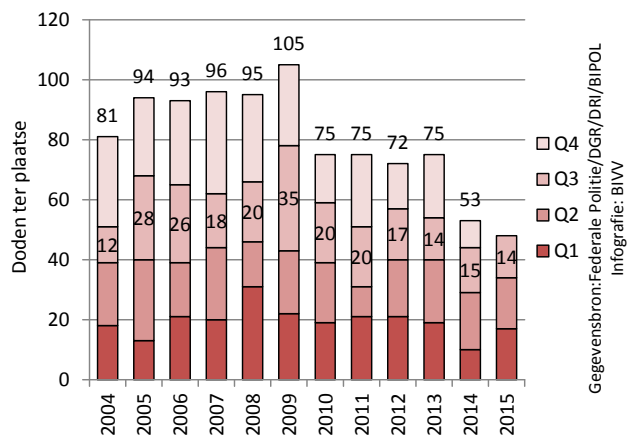
	Letselongevallen				Doden ter plaatse		
	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #
Vlaams Gewest	1 936	1 864	-72	-3,7%	31	34	+3
Waals Gewest	606	606	+0	/	13	11	-2
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	134	175	+41	+30,6%	0	3	+3
België	2 676	2 645	-31	-1,2%	44	48	+4

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 25 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één lichte vrachtwagen tijdens de eerste 9 maanden, België

Figuur 26 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse in ongevallen met minstens één lichte vrachtwagen tijdens de verschillende trimesters, België

F11. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ ONGEVALLEN MET EEN VRACHTWAGEN

ZOWEL DE INZITTENDEN VAN DE VRACHTWAGENS ALS DE OPPONENTEN WORDEN ONDER DE SLACHTOFFERS (DODEN EN GEWONDEN) MEEGEREKEND

Tabel 25 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één vrachtwagen en het aantal slachtoffers in deze ongevallen tijdens de eerste 9 maanden, België

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	2 090	2 127	2 090	2 128	2 056	1 821	1 852	1 807
Totaal slachtoffers	2 849	2 878	2 778	2 879	2 762	2 439	2 474	2 400
Doden ter plaatse	126	126	95	118	89	86	78	85
Gewonden	2 723	2 752	2 683	2 761	2 673	2 353	2 396	2 315

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	1 681	1 618	1 700	1 591	-109	-6,4%
Totaal slachtoffers	2 266	2 193	2 308	2 165	-143	-6,2%
Doden ter plaatse	71	65	101	65	-36	-35,6%
Gewonden	2 195	2 128	2 207	2 100	-107	-4,8%

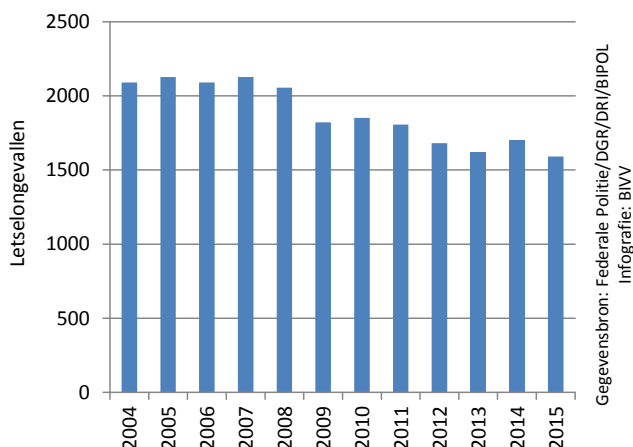
Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Tabel 26 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één vrachtwagen en het aantal doden ter plaatse in deze ongevallen, per gewest, België

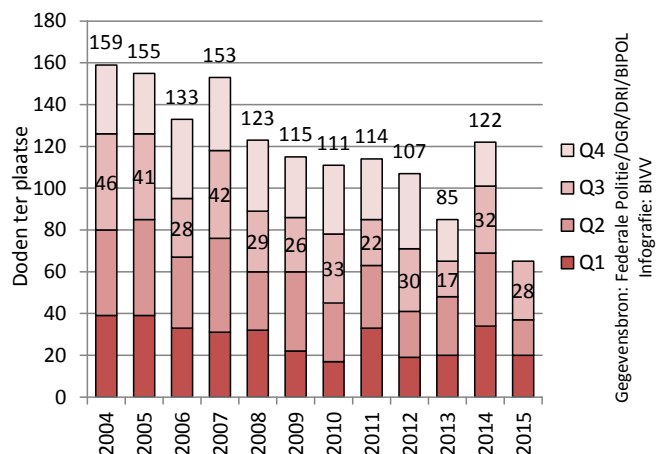
	Letselongevallen				Doden ter plaatse		
	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #
Vlaams Gewest	1 189	1 078	-111	-9,3%	71	40	-31
Waals Gewest	433	433	+0	/	29	24	-5
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	78	80	+2	+2,6%	1	1	+0
België	1 700	1 591	-109	-6,4%	101	65	-36

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 27 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één vrachtwagen tijdens de eerste 9 maanden, België

Figuur 28 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse in ongevallen met minstens één vrachtwagen tijdens de verschillende trimesters, België

BESCHIKBARE GEGEVENS ONLINE

Hierbij een overzicht van de gegevens voor het hele **Belgische** wegennet die via de website van het BIVV kunnen gedownload worden.

Het bestand geeft, voor 12 verschillende thema's, ...

- Totaal België
- Tijdstip van de week (weekdag, weeknacht, weekenddag, weekendnacht)
- Type weg (autosnelwegen en gelijkgestelde wegen, andere wegen)
- Voetgangers
- Fietsers
- Bromfietsers
- Motorfietsers
- Inzittenden van personenwagens
- Ongevallen met een lichte vrachtwagen
- Ongevallen met een vrachtwagen
- Ongevallen met een jonge autobestuurder
- Ongevallen met een jonge autobestuurder, per tijdstip van de week

... de evolutie van 4 indicatoren ...

- Aantal letselongevallen
- Aantal doden ter plaatse
- Aantal gewonden
- Totaal aantal slachtoffers

... gedurende ...

- Trimesters
- Maanden

... in ...

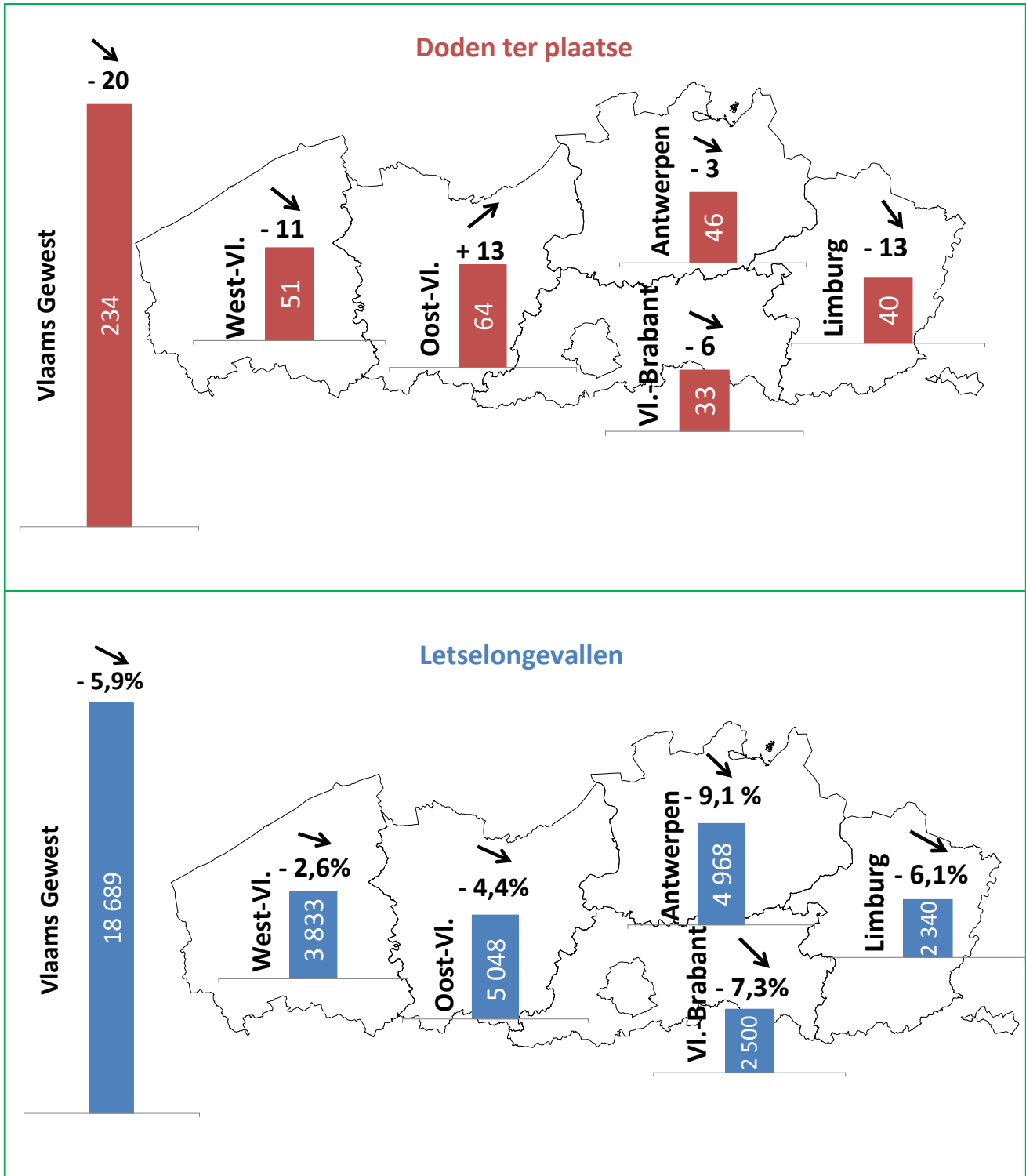
- België

... sinds 2004.

VLAAMS GEWEST

V1. ALGEMENE EVOLUTIES

Figuur 29 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde doden ter plaatse en van het aantal geregistreerde letselgevallen, per provincie, Vlaams Gewest

V2. BALANS VAN DE EERSTE 9 MAANDEN VAN HET JAAR 2015

- Het Vlaams Gewest noteerde tijdens de eerste 9 maanden van 2015 **afnames** van de aantallen **letselongevallen** en **slachtoffers** ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar:
 - o - 5,9% letselongevallen (- 1 182)
 - o - 5,5% gewonden (- 1 411)
 - o - 7,9% doden ter plaatse (- 20)
- Van alle **gewesten** noteerde het Vlaams Gewest de **beste evoluties**.
- Voor **alle ongevalsindicatoren** bereikte het Vlaams Gewest een **laagterecord** voor de eerste 9 maanden van een jaar.
- Het Vlaams Gewest is het **enige gewest** dat tijdens **elk trimester** een **daling** noteerde voor elke ongevalsindicator. De dalingen van de aantallen letselongevallen en gewonden waren het grootst tijdens het eerste trimester en het kleinst tijdens het derde trimester. Wat het aantal doden ter plaatse betreft, is het echter vooral het derde trimester (-15) dat heeft bijgedragen tot de grote daling tijdens de eerste 9 maanden.
- De **daling** van het aantal **letselongevallen** manifesteerde zich in **alle Vlaamse provincies** en was het grootst in Antwerpen (-9,1%) en Vlaams-Brabant (-7,3%). De kleinste dalingen werden genoteerd in Oost-Vlaanderen (-4,4%) en West-Vlaanderen (-2,6%).
 - o Enkel in West-Vlaanderen werd er geen laagterecord gevestigd van het aantal letselongevallen.
- **Oost-Vlaanderen** was de **enige** Vlaamse provincie die een **stijging** van het aantal **doden ter plaatse** noteerde (+13). De grootste dalingen werden geregistreerd in Limburg (-13) en West-Vlaanderen (-11).
 - o Enkel in Antwerpen werd er een laagterecord bereikt van het aantal doden tijdens de eerste 9 maanden van een jaar.
 - o We moeten teruggaan tot de eerste 9 maanden van 2011 om een hoger aantal doden ter plaatse te vinden in Oost-Vlaanderen.
 - o Vlaams-Brabant kende voor het eerst sinds 2011 opnieuw een daling van het aantal doden ter plaatse tijdens de eerste 9 maanden van het jaar.
 - o De grote daling van het aantal doden ter plaatse in Limburg maakte de stijging ongedaan die tijdens de eerste 9 maanden van 2014 werd geregistreerd (+13 t.o.v. de eerste 9 maanden van 2013).
- Voor **elk weggebruikerstype** werd er een **daling** van het aantal **letselongevallen** geregistreerd. Deze was het grootst bij fietsers (-9,6%), motorfietsers (-9,6%) en vrachtwagens (-9,3%). De kleinste afname werd waargenomen bij voetgangers (-1,3%).
 - o De grote daling van het aantal letselongevallen met fietsers is in grote mate te danken aan de evoluties in Limburg (-21,2%) en in Vlaams-Brabant (-14,3%).
 - o De sterke daling van het aantal letselongevallen met motorfietsers is grotendeels terug te vinden in Limburg (-16,6%) en in Antwerpen (-16,3%).
 - o Vlaams-Brabant (-23,1%) en Antwerpen (-15,3%) hebben het sterkst bijgedragen tot de daling van het aantal letselongevallen met vrachtwagens.
- Wat het aantal **doden ter plaatse** betreft, kenden de weggebruikerscategorieën **zeer verschillende evoluties**. Grote afnames werden geregistreerd bij vrachtwagenongevallen (-31), bij auto-inzittenden (-18) en bij fietsers (-12). Enkel motorfietsers (+8) en ongevallen met lichte vrachtwagens (+3) kenden toenames van het aantal doden ter plaatse.
 - o De daling van het aantal doden bij vrachtwagenongevallen vinden we in grote mate terug in Limburg (-10), Vlaams-Brabant (-9) en West-Vlaanderen (-9).
 - o De daling van het aantal doden bij fietsers is grotendeels te danken aan de evoluties in Limburg (-7) en West-Vlaanderen (-7).

V3. KERNCIJFERS

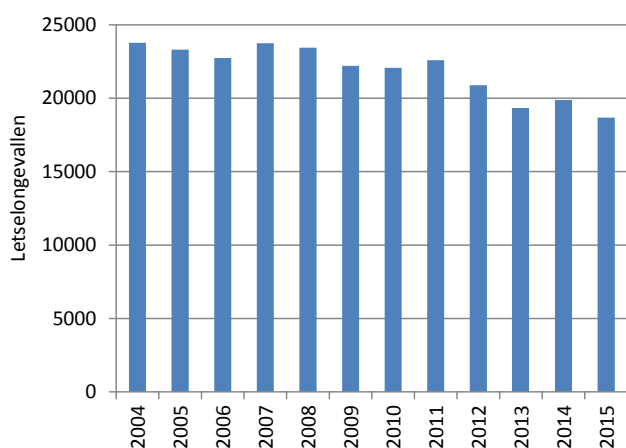
Tabel 27 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen en het aantal slachtoffers tijdens de eerste 9 maanden, Vlaams Gewest

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	23 780	23 312	22 746	23 745	23 449	22 202	22 083	22 591
Totaal slachtoffers	31 185	30 248	29 768	30 971	30 543	28 860	28 615	29 409
Doden ter plaatse	440	424	382	343	327	326	304	302
Gewonden	30 745	29 824	29 386	30 628	30 216	28 534	28 311	29 107

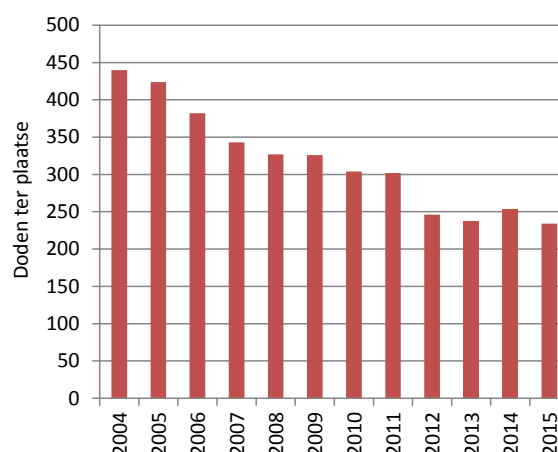
	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	20 895	19 325	19 871	18 689	-1 182	-5,9%
Totaal slachtoffers	26 703	25 094	25 763	24 332	-1 431	-5,6%
Doden ter plaatse	246	237	254	234	-20	-7,9%
Gewonden	26 457	24 857	25 509	24 098	-1 411	-5,5%

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

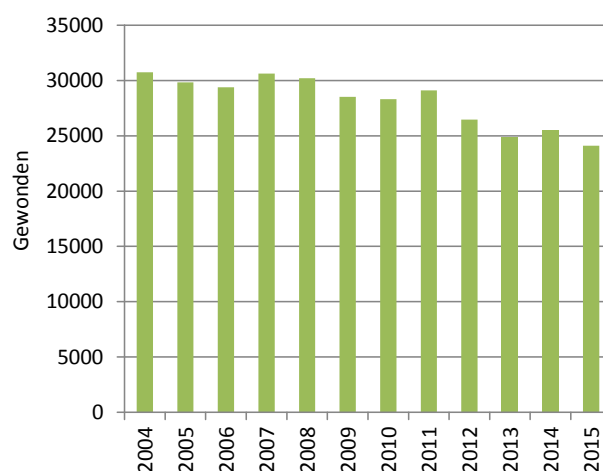
Figuur 30 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen tijdens de eerste 9 maanden, Vlaams Gewest

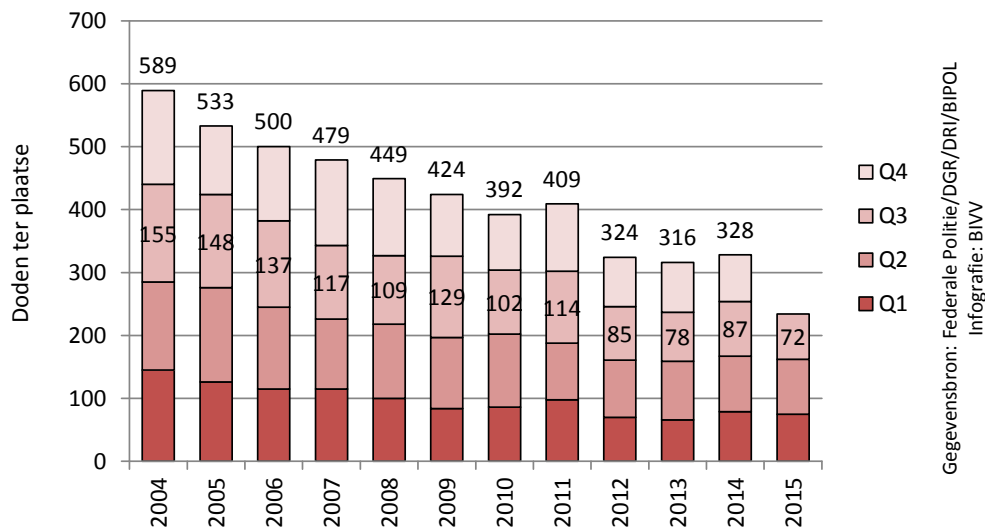
Figuur 31 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse tijdens de eerste 9 maanden, Vlaams Gewest

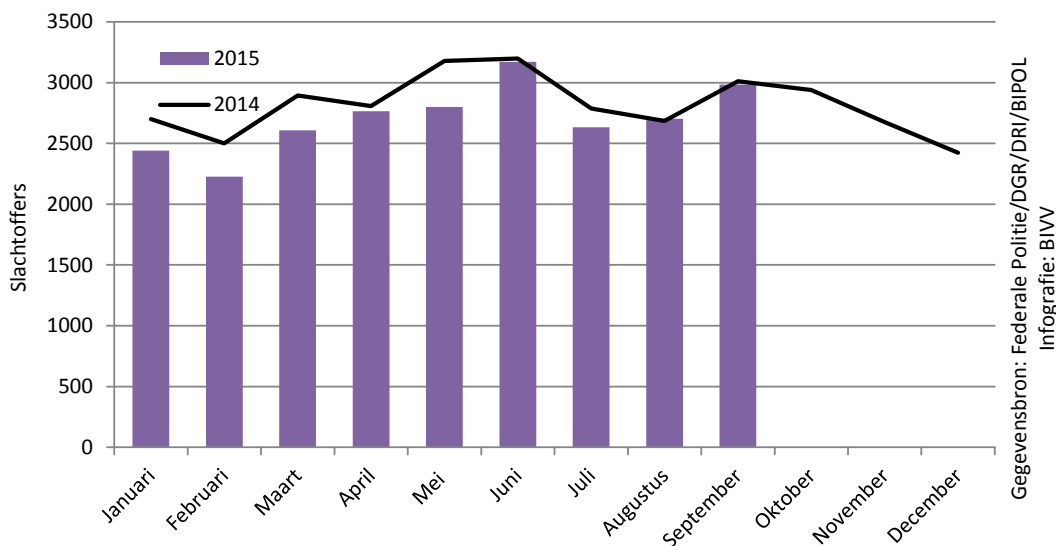
Figuur 32 Evolutie van het aantal geregistreerde gewonden tijdens de eerste 9 maanden, Vlaams Gewest

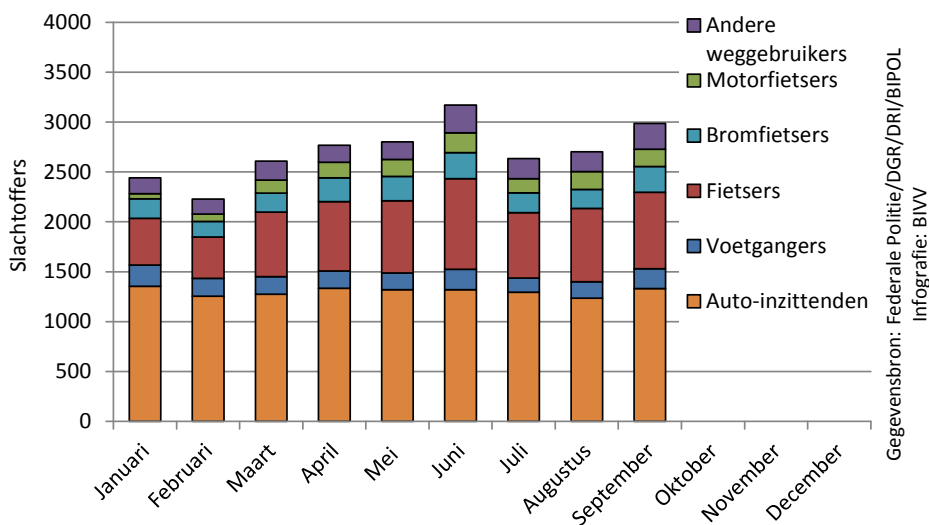
Figuur 33 Evolutie van het aantal geregisteerde doden ter plaatse tijdens de verschillende trimesters, Vlaams Gewest

Figuur 34 Aantal geregisteerde slachtoffers (doden en gewonden) per maand, Vlaams Gewest

Figuur 35 Aantal geregisteerde slachtoffers (doden en gewonden) per maand, per verplaatsingswijze, Vlaams Gewest

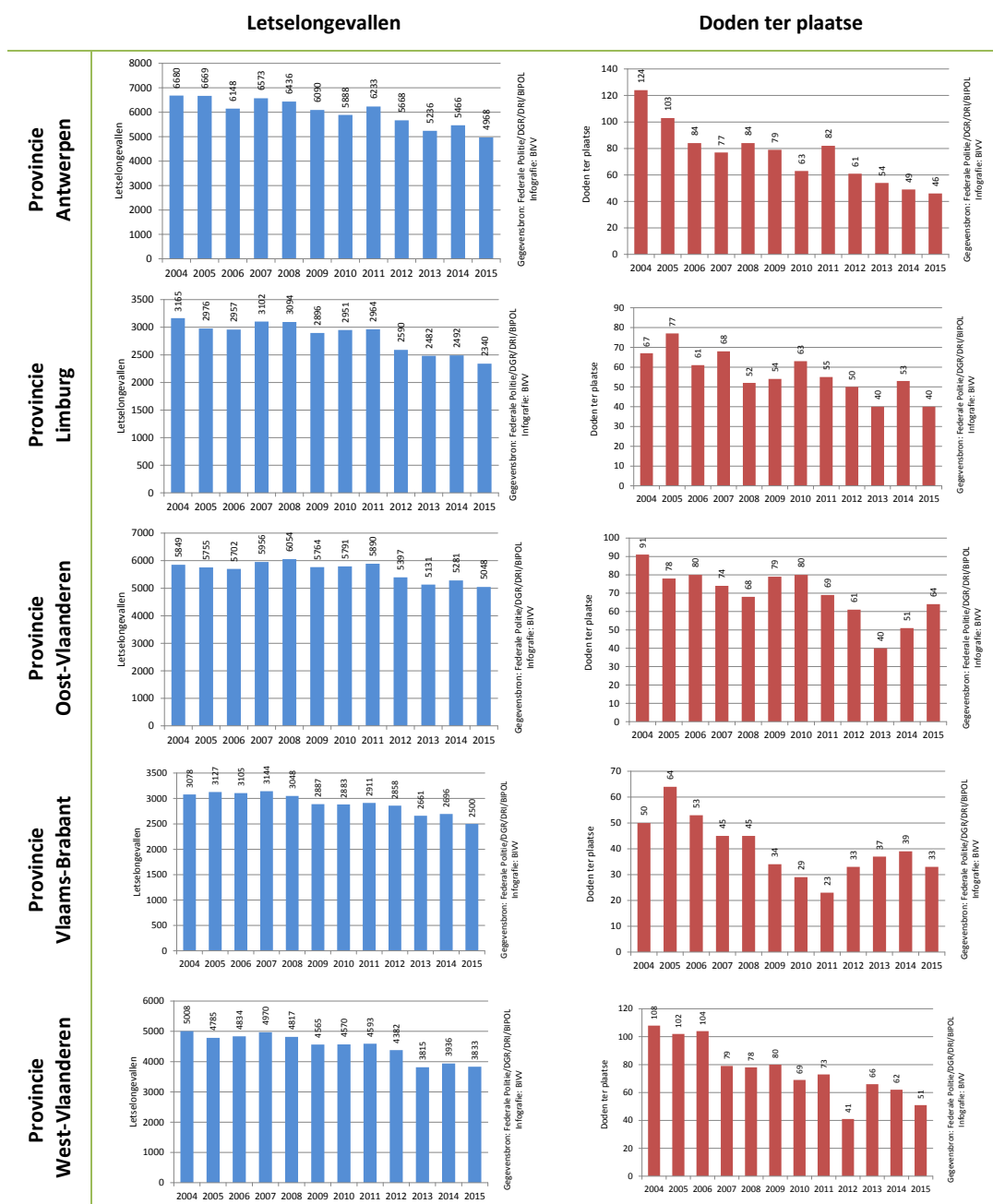
V4. VERSCHILLEN TUSSEN DE PROVINCIES

Tabel 28 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen en het aantal slachtoffers, per provincie, Vlaams Gewest

	Letselongevallen				Doden ter plaatse		
	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #
Antwerpen	5 466	4 968	-498	-9,1%	49	46	-3
Limburg	2 492	2 340	-152	-6,1%	53	40	-13
Oost-Vlaanderen	5 281	5 048	-233	-4,4%	51	64	+13
Vlaams-Brabant	2 696	2 500	-196	-7,3%	39	33	-6
West-Vlaanderen	3 936	3 833	-103	-2,6%	62	51	-11
Vlaams Gewest	19 871	18 689	-1 182	-5,9%	254	234	-20

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 36 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen en het aantal doden ter plaatse tijdens de eerste 9 maanden, per provincie, Vlaams Gewest

V5. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ VOETGANGERS

Tabel 29 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één voetganger en het aantal slachtoffers bij voetgangers tijdens de eerste 9 maanden, Vlaams Gewest

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	1 676	1 728	1 678	1 764	1 752	1 744	1 698	1 801
Totaal slachtoffers	1 605	1 620	1 600	1 734	1 719	1 727	1 671	1 773
<i>Doden ter plaatse</i>	32	29	33	21	30	32	35	36
<i>Gewonden</i>	1 573	1 591	1 567	1 713	1 689	1 695	1 636	1 737

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	1 789	1 632	1 668	1 647	-21	-1,3%
Totaal slachtoffers	1 719	1 614	1 662	1 613	-49	-2,9%
<i>Doden ter plaatse</i>	28	25	26	22	-4	-15,4%
<i>Gewonden</i>	1 691	1 589	1 636	1 591	-45	-2,8%

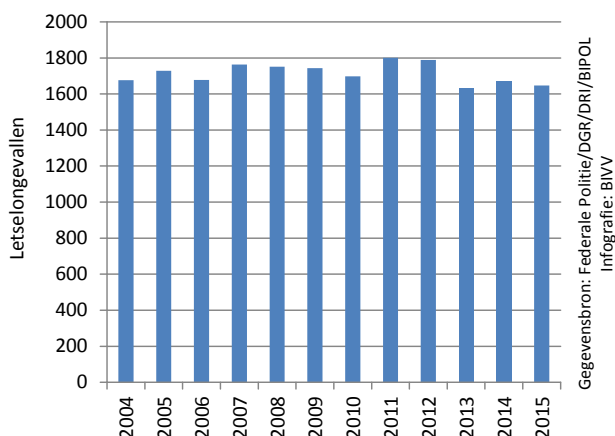
Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Tabel 30 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één voetganger en het aantal doden ter plaatse bij voetgangers, per provincie, Vlaams Gewest

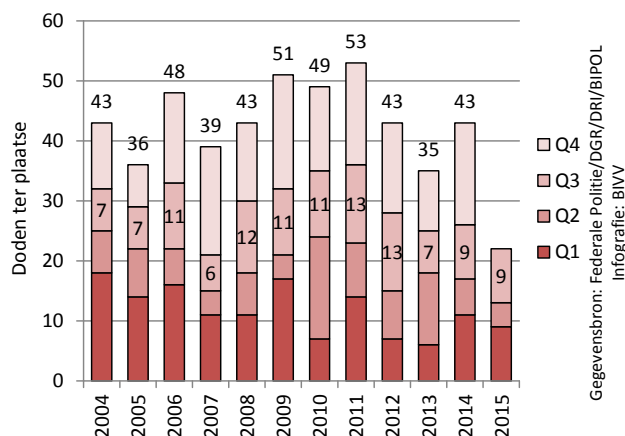
	Letselongevallen				Doden ter plaatse		
	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #
Antwerpen	538	513	- 25	-4,6%	11	4	- 7
Limburg	165	157	- 8	-4,8%	6	6	+0
Oost-Vlaanderen	431	423	- 8	-1,9%	3	7	+4
Vlaams-Brabant	216	240	+24	+11,1%	1	1	+0
West-Vlaanderen	318	314	- 4	-1,3%	5	4	- 1
Vlaams Gewest	1 668	1 647	- 21	-1,3%	26	22	- 4

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 37 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één voetganger tijdens de eerste 9 maanden, Vlaams Gewest

Figuur 38 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse bij voetgangers tijdens de verschillende trimesters, Vlaams Gewest

V6. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ FIETSERS

Tabel 31 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één fietser en het aantal slachtoffers bij fietsers tijdens de eerste 9 maanden, Vlaams Gewest

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	5 200	5 635	5 643	5 867	6 075	5 953	5 800	6 333
Totaal slachtoffers	5 010	5 474	5 640	6 022	6 207	6 133	6 008	6 520
<i>Doden ter plaatse</i>	51	43	58	52	52	56	40	33
<i>Gewonden</i>	4 959	5 431	5 582	5 970	6 155	6 077	5 968	6 487

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	6 146	5 660	6 480	5 860	-620	-9,6%
Totaal slachtoffers	6 179	5 863	6 719	6 012	-707	-10,5%
<i>Doden ter plaatse</i>	43	42	44	32	-12	-27,3%
<i>Gewonden</i>	6 136	5 821	6 675	5 980	-695	-10,4%

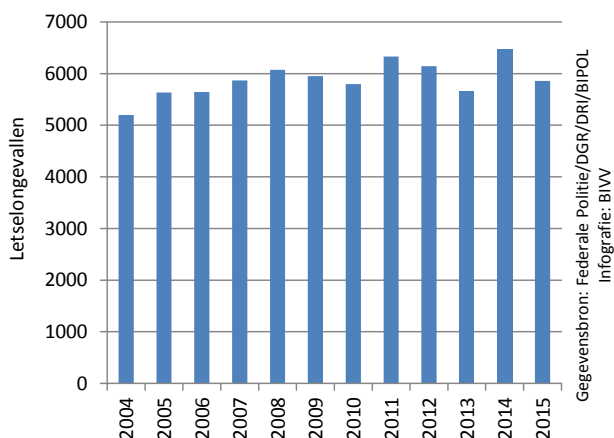
Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Tabel 32 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één fietser en het aantal doden ter plaatse bij fietsers, per provincie, Vlaams Gewest

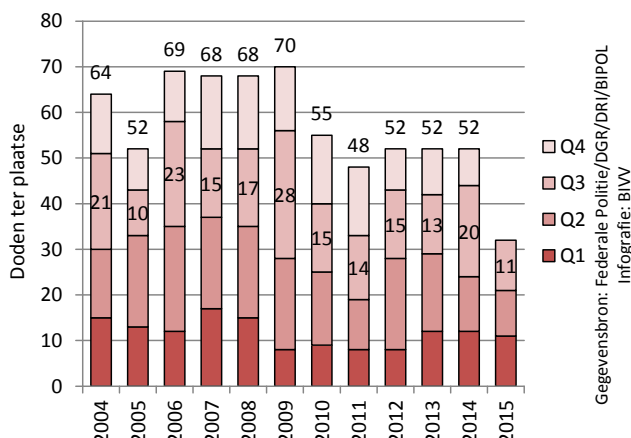
	Letselongevallen				Doden ter plaatse		
	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %	2013	2014	Evolutie 2014-2015 #
Antwerpen	1 936	1 775	- 161	-8,3%	11	12	+1
Limburg	690	544	- 146	-21,2%	11	4	- 7
Oost-Vlaanderen	1 753	1 646	- 107	-6,1%	9	7	- 2
Vlaams-Brabant	741	635	- 106	-14,3%	0	3	+3
West-Vlaanderen	1 360	1 260	- 100	-7,4%	13	6	- 7
Vlaams Gewest	6 480	5 860	-620	-9,6%	44	32	-12

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 39 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één fietser tijdens de eerste 9 maanden, Vlaams Gewest

Figuur 40 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse bij fietsers tijdens de verschillende trimesters, Vlaams Gewest

V7. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ BROMFIETSERS

Tabel 33 Evolutie van het aantal geregistreerde letselgevallen met minstens één bromfietser en het aantal slachtoffers bij bromfietsters tijdens de eerste 9 maanden, Vlaams Gewest

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselgevallen	3 175	3 057	2 777	3 116	2 930	2 666	2 531	2 815
Totaal slachtoffers	2 929	2 829	2 674	3 079	2 896	2 589	2 515	2 745
<i>Doden ter plaatse</i>	14	13	13	5	7	6	11	9
<i>Gewonden</i>	2 915	2 816	2 661	3 074	2 889	2 583	2 504	2 736

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselgevallen	2 486	2 122	2 179	2 042	-137	-6,3%
Totaal slachtoffers	2 362	2 055	2 136	1 935	-201	-9,4%
<i>Doden ter plaatse</i>	5	6	7	6	-1	/
<i>Gewonden</i>	2 357	2 049	2 129	1 929	-200	-9,4%

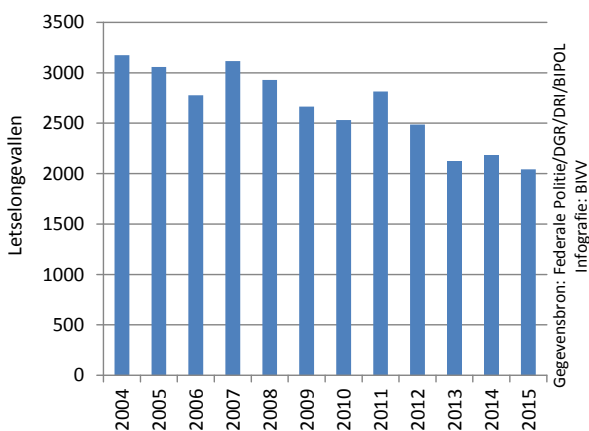
Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Tabel 34 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselgevallen met minstens één bromfietser en het aantal doden ter plaatse bij bromfietsters, per provincie, Vlaams Gewest

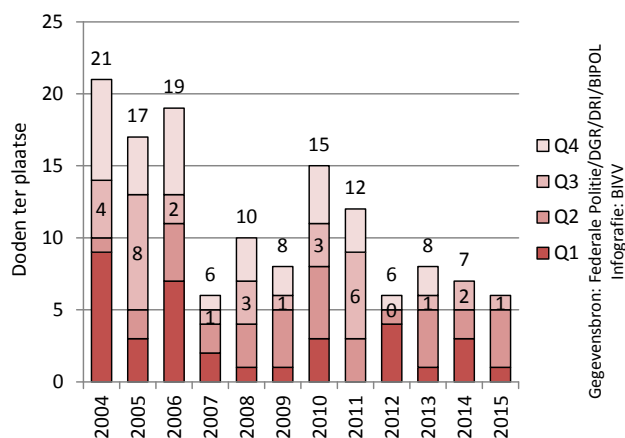
	Letselgevallen				Doden ter plaatse		
	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #
Antwerpen	566	557	-9	-1,6%	1	0	-1
Limburg	236	230	-6	-2,5%	1	0	-1
Oost-Vlaanderen	630	532	-98	-15,6%	2	0	-2
Vlaams-Brabant	203	186	-17	-8,4%	2	3	+1
West-Vlaanderen	544	537	-7	-1,3%	1	3	+2
Vlaams Gewest	2 179	2 042	-137	-6,3%	7	6	-1

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 41 Evolutie van het aantal geregistreerde letselgevallen met minstens één bromfietser tijdens de eerste 9 maanden, Vlaams Gewest

Figuur 42 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse bij bromfietsters tijdens de verschillende trimesters, Vlaams Gewest

V8. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ MOTORFIETSERS

Tabel 35 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één motorfietser en het aantal slachtoffers bij motorfietsers tijdens de eerste 9 maanden, Vlaams Gewest

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	1 676	1 636	1 642	1 633	1 763	1 727	1 676	1 736
Totaal slachtoffers	1 639	1 592	1 669	1 691	1 789	1 790	1 718	1 767
<i>Doden ter plaatse</i>	44	51	49	47	45	61	51	57
<i>Gewonden</i>	1 595	1 541	1 620	1 644	1 744	1 729	1 667	1 710

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	1 440	1 346	1 386	1 253	-133	-9,6%
Totaal slachtoffers	1 451	1 377	1 403	1 278	-125	-8,9%
<i>Doden ter plaatse</i>	31	45	31	39	+8	+25,8%
<i>Gewonden</i>	1 420	1 332	1 372	1 239	-133	-9,7%

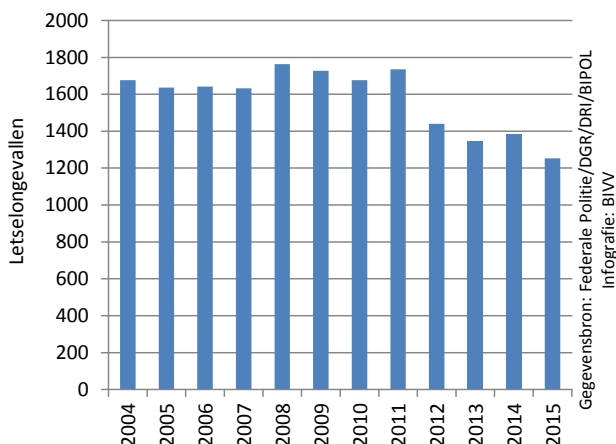
Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Tabel 36 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één motorfietser en het aantal doden ter plaatse bij motorfietsers, per provincie, Vlaams Gewest

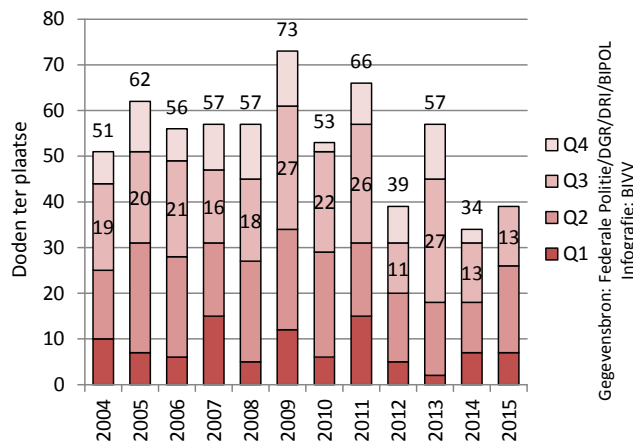
	Letselongevallen				Doden ter plaatse		
	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #
Antwerpen	332	278	- 54	-16,3%	5	6	+1
Limburg	169	141	- 28	-16,6%	4	3	- 1
Oost-Vlaanderen	344	326	- 18	-5,2%	6	12	+6
Vlaams-Brabant	256	242	- 14	-5,5%	9	9	+0
West-Vlaanderen	285	266	- 19	-6,7%	7	9	+2
Vlaams Gewest	1 386	1 253	-133	-9,6%	31	39	+8

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 43 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één motorfietser tijdens de eerste 9 maanden, Vlaams Gewest

Figuur 44 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse bij motorfietsers tijdens de verschillende trimesters, Vlaams Gewest

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL
Infografie: BIVV

V9. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ INZITTENDEN VAN EEN PERSONENWAGEN

Tabel 37 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één personenwagen en het aantal slachtoffers bij de inzittenden tijdens de eerste 9 maanden, Vlaams Gewest

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	18 443	18 274	17 931	18 829	18 456	17 426	17 241	17 442
Totaal slachtoffers	14 945	14 666	14 874	15 658	15 210	14 272	14 438	14 278
<i>Doden ter plaatse</i>	213	220	201	176	154	144	142	143
<i>Gewonden</i>	14 732	14 446	14 673	15 482	15 056	14 128	14 296	14 135

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	16 105	14 983	15 422	14 550	-872	-5,7%
Totaal slachtoffers	12 420	12 283	12 130	11 719	-411	-3,4%
<i>Doden ter plaatse</i>	106	89	125	107	-18	-14,4%
<i>Gewonden</i>	12 314	12 194	12 005	11 612	-393	-3,3%

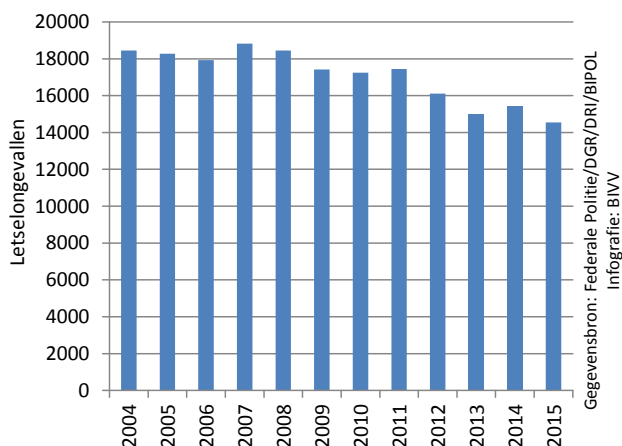
Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Tabel 38 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één personenwagen en het aantal doden ter plaatse bij de inzittenden, per provincie, Vlaams Gewest

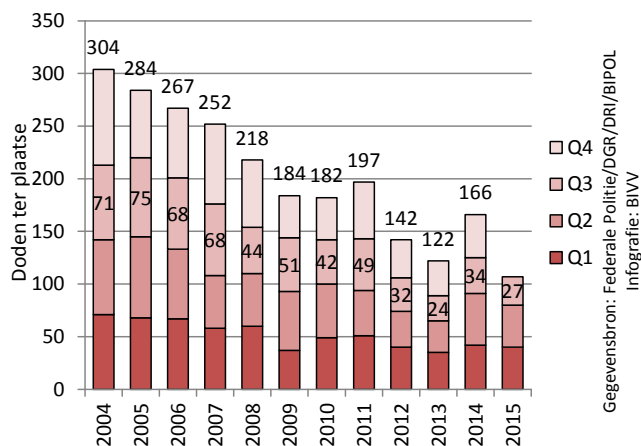
	Letselongevallen				Doden ter plaatse		
	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #
Antwerpen	4 263	3 915	- 348	-8,2%	14	18	+4
Limburg	2 045	1 973	- 72	-3,5%	29	23	- 6
Oost-Vlaanderen	4 087	3 834	- 253	-6,2%	27	32	+5
Vlaams-Brabant	2 158	2 024	- 134	-6,2%	22	11	- 11
West-Vlaanderen	2 869	2 804	- 65	-2,3%	33	23	- 10
Vlaams Gewest	15 422	14 550	-872	-5,7%	125	107	-18

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 45 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één personenwagen tijdens de eerste 9 maanden, Vlaams Gewest

Figuur 46 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse in ongevallen met minstens één personenwagen tijdens de verschillende trimesters, Vlaams Gewest

V10. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ ONGEVALLEN MET EEN LICHTE VRACHTWAGEN

ZOWEL DE INZITTENDEN VAN DE LICHTE VRACHTWAGENS ALS DE OPPONENTEN WORDEN ONDER DE SLACHTOFFERS (DODEN EN GEWONDEN) MEEGEREKEND

Tabel 39 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één lichte vrachtwagen en het aantal slachtoffers in deze ongevallen tijdens de eerste 9 maanden, Vlaams Gewest

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	2 234	2 344	2 339	2 499	2 428	2 314	2 375	2 257
Totaal slachtoffers	3 095	3 222	3 313	3 396	3 344	3 230	3 254	3 150
<i>Doden ter plaatse</i>	34	46	40	28	45	44	37	34
<i>Gewonden</i>	3 061	3 176	3 273	3 368	3 299	3 186	3 217	3 116

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	2 127	1 926	1 936	1 864	-72	-3,7%
Totaal slachtoffers	2 939	2 722	2 736	2 638	-98	-3,6%
<i>Doden ter plaatse</i>	35	39	31	34	+3	+9,7%
<i>Gewonden</i>	2 904	2 683	2 705	2 604	-101	-3,7%

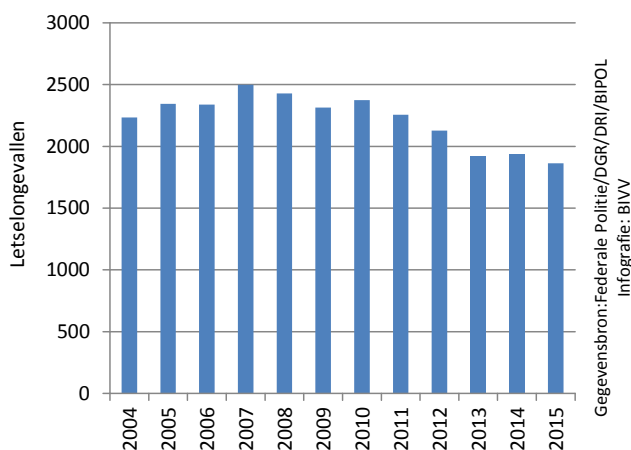
Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Tabel 40 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één lichte vrachtwagen en het aantal doden ter plaatse in deze ongevallen, per provincie, Vlaams Gewest

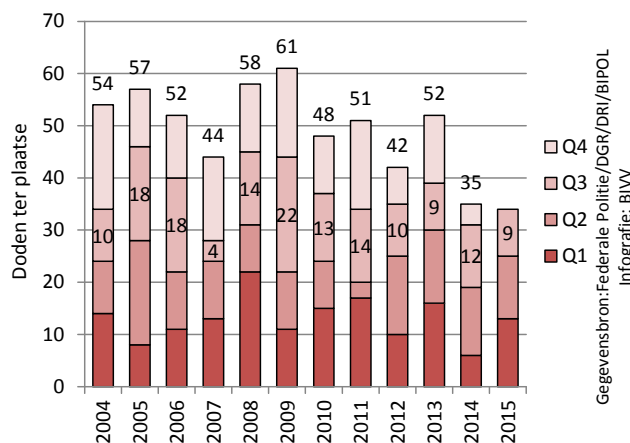
	Letselongevallen				Doden ter plaatse		
	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #
Antwerpen	526	457	- 69	-13,1%	8	10	+2
Limburg	241	241	+ 0	/	3	6	+3
Oost-Vlaanderen	492	514	22	+4,5%	9	6	- 3
Vlaams-Brabant	270	242	- 28	-10,4%	6	5	- 1
West-Vlaanderen	407	410	+ 3	+0,7%	5	7	+2
Vlaams Gewest	1 936	1 864	-72	-3,7%	31	34	+3

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 47 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één lichte vrachtwagen tijdens de eerste 9 maanden, Vlaams Gewest

Figuur 48 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse in ongevallen met minstens één lichte vrachtwagen tijdens de verschillende trimesters, Vlaams Gewest

V11. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ ONGEVALLEN MET EEN VRACHTWAGEN

ZOWEL DE INZITTENDEN VAN DE VRACHTWAGENS ALS DE OPPONENTEN WORDEN ONDER DE SLACHTOFFERS (DODEN EN GEWONDEN) MEEGEREKEND

Tabel 41 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één vrachtwagen en het aantal slachtoffers in deze ongevallen tijdens de eerste 9 maanden, Vlaams Gewest

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	1 470	1 498	1 457	1 453	1 441	1 282	1 298	1 252
Totaal slachtoffers	1 962	1 977	1 915	1 940	1 954	1 693	1 716	1 648
<i>Doden ter plaatse</i>	90	86	63	75	62	51	49	52
<i>Gewonden</i>	1 872	1 891	1 852	1 865	1 892	1 642	1 667	1 596

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	1 215	1 163	1 189	1 078	-111	-9,3%
Totaal slachtoffers	1 652	1 601	1 646	1 464	-182	-11,1%
<i>Doden ter plaatse</i>	45	42	71	40	-31	-43,7%
<i>Gewonden</i>	1 607	1 559	1 575	1 424	-151	-9,6%

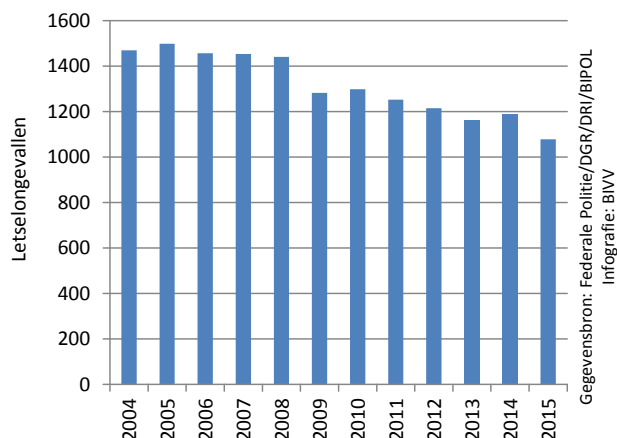
Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Tabel 42 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één vrachtwagen en het aantal doden ter plaatse in deze ongevallen, per provincie, Vlaams Gewest

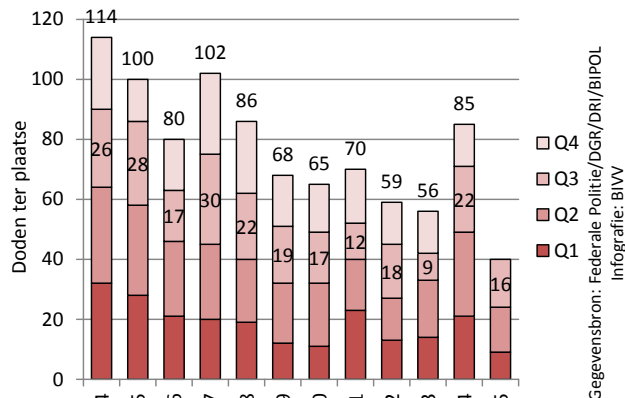
	Letselongevallen				Doden ter plaatse		
	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #
Antwerpen	385	326	- 59	-15,3%	14	13	- 1
Limburg	111	103	- 8	-7,2%	13	3	- 10
Oost-Vlaanderen	292	311	+19	+6,5%	15	13	- 2
Vlaams-Brabant	195	150	- 45	-23,1%	14	5	- 9
West-Vlaanderen	206	188	- 18	-8,7%	15	6	- 9
Vlaams Gewest	1 189	1 078	-111	-9,3%	71	40	-31

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 49 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één vrachtwagen tijdens de eerste 9 maanden, Vlaams Gewest

Figuur 50 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse in ongevallen met minstens één vrachtwagen tijdens de verschillende trimesters, Vlaams Gewest

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL
Infografie: BIVV

BESCHIKBARE GEGEVENS ONLINE

Hierbij een overzicht van de gegevens voor het **Vlaams Gewest** die via de website van het BIVV kunnen gedownload worden.

Het bestand geeft, voor 12 verschillende thema's, ...

- Totaal (Gewest/provincies)
- Tijdstip van de week (weekdag, weeknacht, weekenddag, weekendnacht)
- Type weg (autosnelwegen en gelijkgestelde wegen, andere wegen)
- Voetgangers
- Fietsers
- Bromfietsers
- Motorfietsers
- Inzittenden van een personenwagen
- Ongevallen met een lichte vrachtwagen
- Ongevallen met een vrachtwagen
- Ongevallen met een jonge autobestuurder
- Ongevallen met een jonge autobestuurder, per tijdstip van de week

... de evolutie van 4 indicatoren ...

- Aantal letselongevallen
- Aantal doden ter plaatse
- Aantal gewonden
- Totaal aantal slachtoffers

... gedurende ...

- Trimesters
- Maanden

... in ...

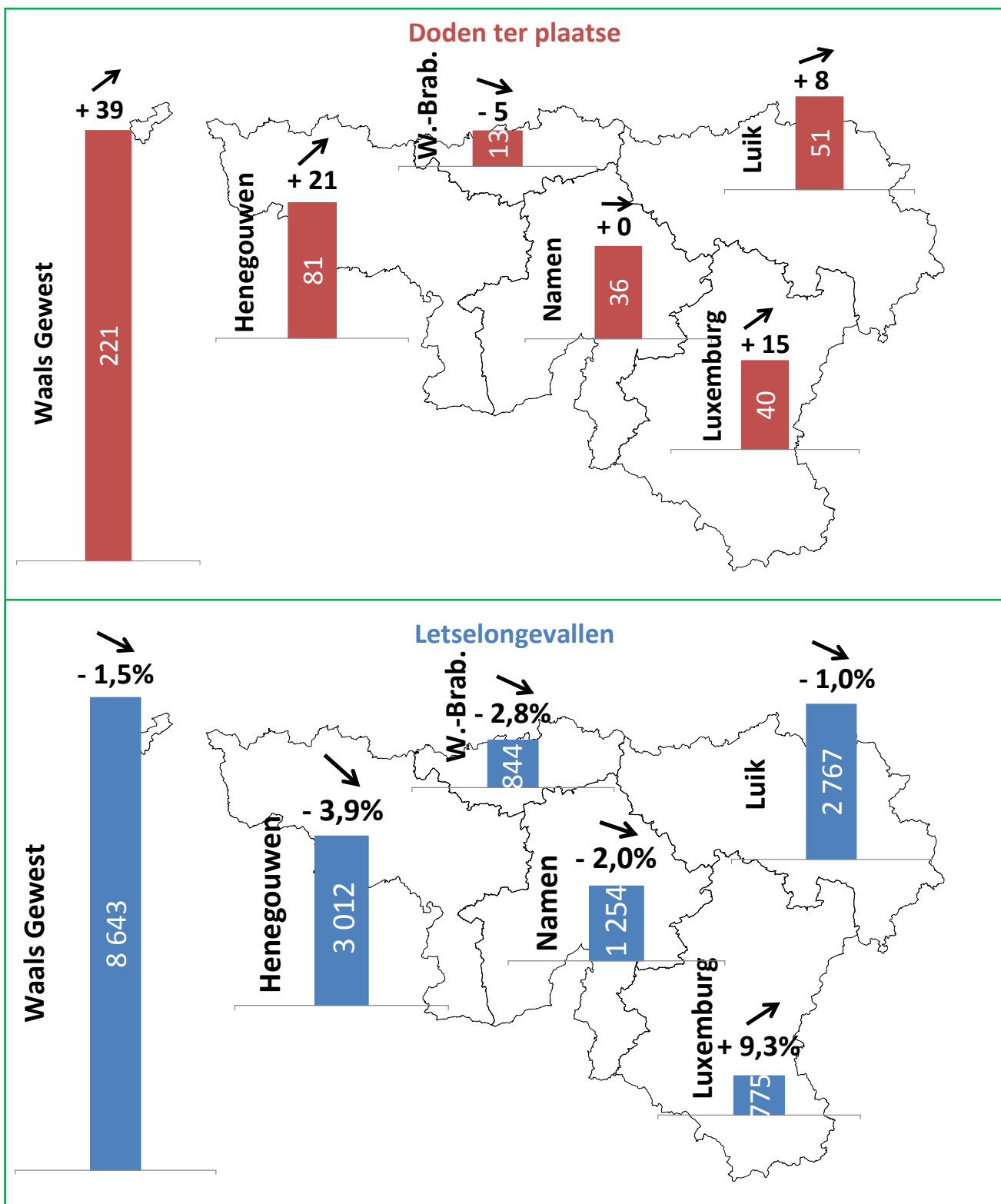
- Het Vlaams Gewest
- De provincie Antwerpen
- De provincie Limburg
- De provincie Oost-Vlaanderen
- De provincie Vlaams-Brabant
- De provincie West-Vlaanderen

... sinds 2004.

WAALS GEWEST

W1. ALGEMENE EVOLUTIES

Figuur 51 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde doden ter plaatse en van het aantal geregistreerde letselongevallen, per provincie, Waals Gewest

W2. BALANS VAN DE EERSTE 9 MAANDEN VAN HET JAAR 2015

- Het Waals Gewest registreerde tijdens de eerste 9 maanden van 2015, in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar, een **daling** van de aantallen **letselongevallen** en **gewonden** maar een **forse stijging** van het aantal **doden ter plaatse**.
 - o - 1,5% letselongevallen (-133)
 - o - 2,6% gewonden (-302)
 - o +21,4% doden ter plaatse (+39)
- De dalingen van de aantallen **letselongevallen** en **gewonden** zijn **te klein** om de **laagtere records** van de eerste 9 maanden van **2013** te **verbeteren**.
- De stijging van het aantal **doden ter plaatse** maakte een **einde** aan de **onophoudelijke daling** die het Waals Gewest sinds 2011 kende.
- Er zijn **grote verschillen** wat het **trimester** betreft. Terwijl de aantallen letselongevallen en gewonden tijdens de eerste twee trimesters nog dalingen kenden, waren er tijdens het derde trimester stijgingen. Ook de grote toename van het aantal doden ter plaatse manifesteerde zich voornamelijk tijdens het derde trimester (+33).
- De **stijging** van het aantal **doden ter plaatse** toonde zich het sterkst tijdens de maanden **juli** (+17) en **augustus** (+23).
- **Luxemburg** is de **enige** provincie waar het aantal **letselongevallen toenam** (+9,3%). De **grootste afname** in de Waalse provincies beperkte zich tot 3,9% en deed zich voor in **Henegouwen**.
 - o Enkel Waals-Brabant en Namen noteerden een laagterecord van het aantal letselongevallen tijdens de eerste 9 maanden van een jaar.
- Het aantal **doden ter plaatse** nam **enkel af** in de provincie **Waals-Brabant** (-5). De **grootste toenames** deden zich voor in **Henegouwen** (+21) en **Luxemburg** (+15). Verder kende ook **Luik** een stijging (+8).
 - o We moeten teruggaan tot 2011 om een groter aantal doden ter plaatse te vinden in Henegouwen en tot 2009 om een groter aantal doden te vinden in Luxemburg.
 - o De toename van het aantal doden ter plaatse in Henegouwen betreft voornamelijk auto-inzittenden (+28).
- **Geen** enkele **weggebruikerscategorie** kende een **stijging** van het aantal **letselongevallen**. Voetgangers kenden de grootste afname (-9,9%), maar ook de afnames bij motorfietsers (-7,6%), bromfietsers (-7,4%) en fietsers (-7,4%) zijn relatief groot. Het aantal letselongevallen bij lichte vrachtwagens en bij vrachtwagens bleef onveranderd.
 - o De daling van het aantal letselongevallen met voetgangers werd voornamelijk in Namen geregistreerd (-23,1%).
 - o Er werden nieuwe laagtere records genoteerd van het aantal letselongevallen bij voetgangers, bromfietsers, motorfietsers en personenwagens.
- De **toename** van het aantal **doden ter plaatse** deed zich voornamelijk voor bij **auto-inzittenden** (+38). De toenames bij motorfietsers (+2), voetgangers (+1) en fietsers (+1) bleven beperkt. Er werden kleine dalingen genoteerd van het aantal verkeersdoden bij vrachtwagenongevallen (-5) en bij ongevallen met lichte vrachtwagens (-2).
 - o De toename van het aantal doden bij auto-inzittenden wordt grotendeels in Henegouwen waargenomen (+28) en in een beperktere mate ook in Luxemburg (+9).
 - o De toename van het aantal doden bij auto-inzittenden staat in groot contrast met de afnames die in het Vlaams Gewest (-18) en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (-3) geregistreerd werden.

W3. KERNCIJFERS

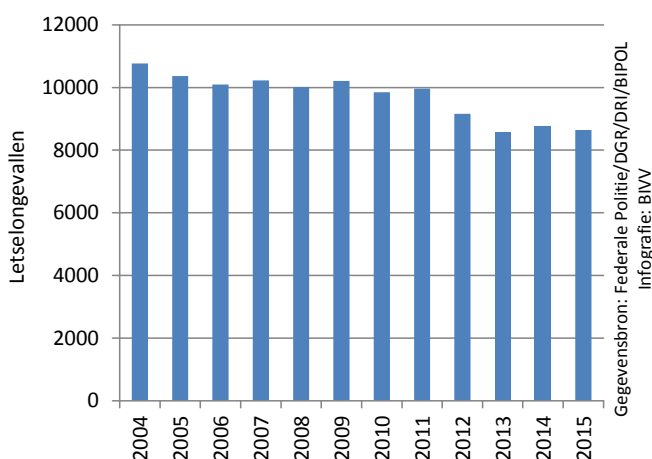
Tabel 43 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen en het aantal slachtoffers tijdens de eerste 9 maanden, Waals Gewest

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	10 769	10 368	10 094	10 225	10 012	10 210	9 848	9 966
Totaal slachtoffers	14 644	14 279	13 822	14 160	13 761	13 998	13 467	13 426
<i>Doden ter plaatse</i>	392	342	347	366	306	316	276	277
<i>Gewonden</i>	14 252	13 937	13 475	13 794	13 455	13 682	13 191	13 149

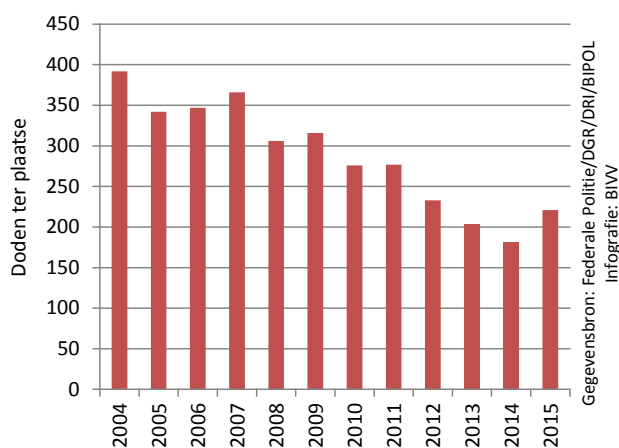
	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	9 164	8 568	8 776	8 643	-133	-1,5%
Totaal slachtoffers	12 374	11 571	11 918	11 655	-263	-2,2%
<i>Doden ter plaatse</i>	233	203	182	221	+39	+21,4%
<i>Gewonden</i>	12 141	11 368	11 736	11 434	-302	-2,6%

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

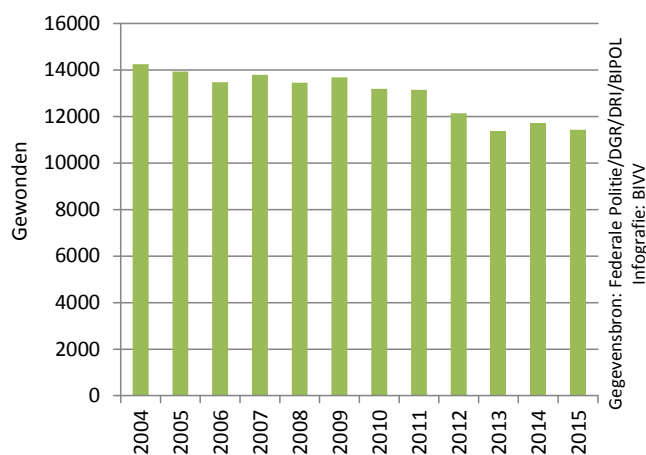
Figuur 52 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen tijdens de eerste 9 maanden, Waals Gewest

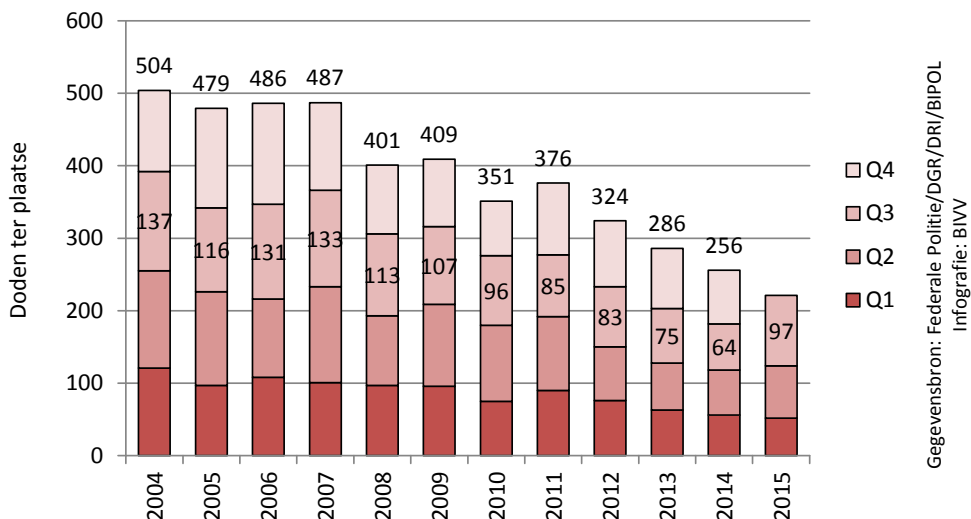
Figuur 53 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse tijdens de eerste 9 maanden, Waals Gewest

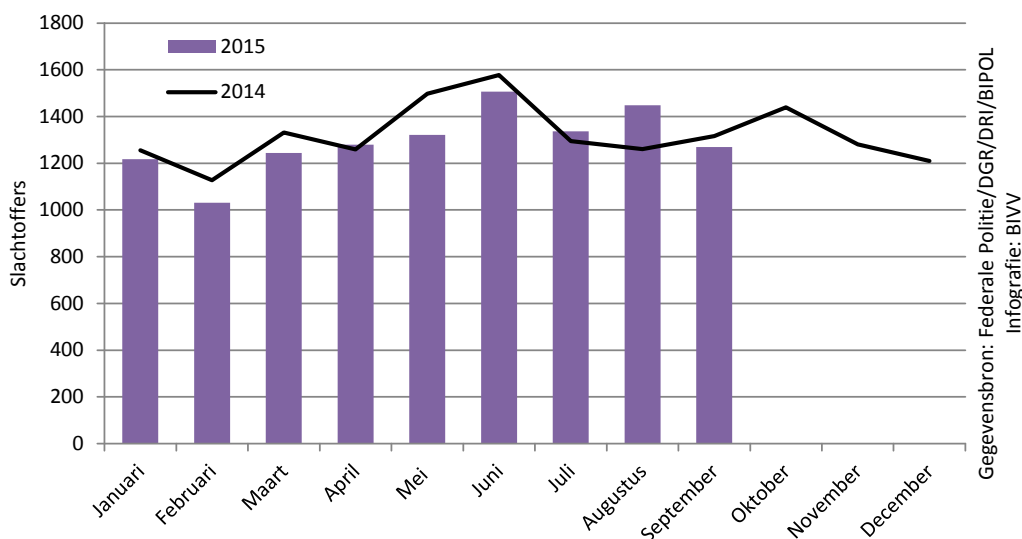
Figuur 54 Evolutie van het aantal geregistreerde gewonden tijdens de eerste 9 maanden, Waals Gewest

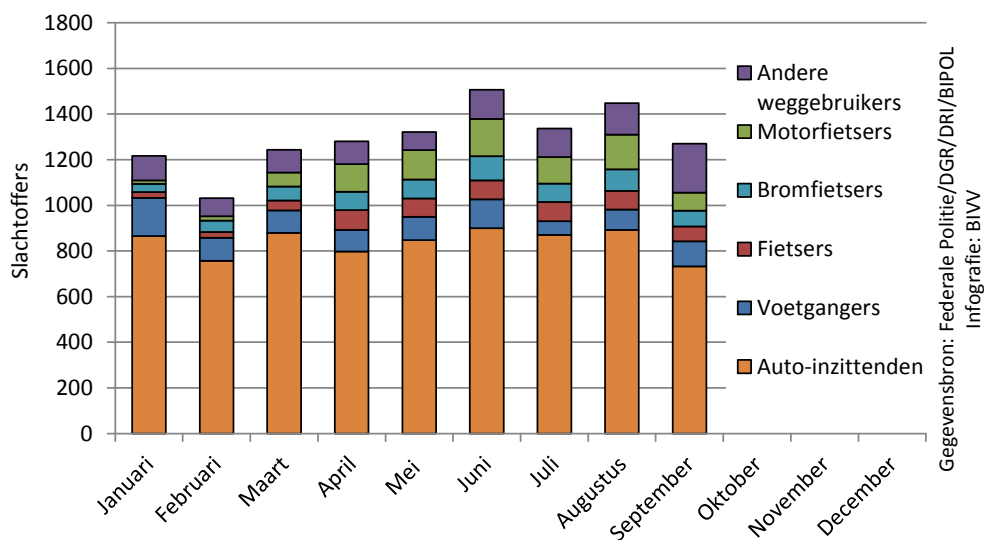
Figuur 55 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse tijdens de verschillende trimesters, Waals Gewest

Figuur 56 Aantal geregistreerde slachtoffers (doden en gewonden) per maand, Waals Gewest

Figuur 57 Aantal geregistreerde slachtoffers (doden en gewonden) per maand, per verplaatsingswijze, Waals Gewest

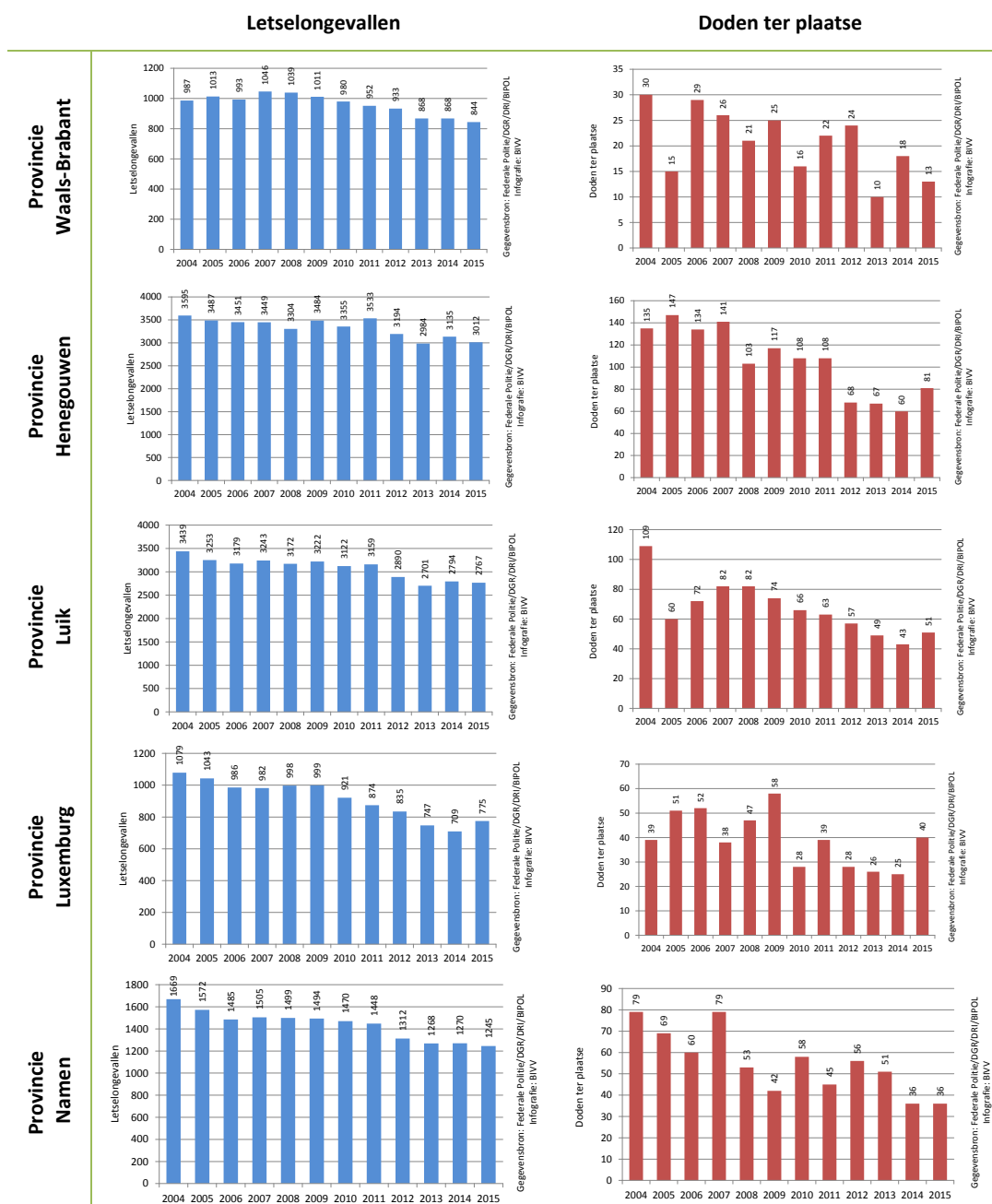
W4. VERSCHILLEN TUSSEN DE PROVINCIES

Tabel 44 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen en het aantal slachtoffers, per provincie, Waals Gewest

	Letselongevallen				Doden ter plaatse		
	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #
Waals-Brabant	868	844	-24	-2,8%	18	13	-5
Henegouwen	3 135	3 012	-123	-3,9%	60	81	+21
Luik	2 794	2 767	-27	-1,0%	43	51	+8
Luxemburg	709	775	+66	+9,3%	25	40	+15
Namen	1 270	1 245	-25	-2,0%	36	36	+0
Waals Gewest	8 776	8 643	-133	-1,5%	182	221	+39

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 58 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen en het aantal doden ter plaatse tijdens de eerste 9 maanden, per provincie, Waals Gewest

W5. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ VOETGANGERS

Tabel 45 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één voetganger en het aantal slachtoffers bij voetgangers tijdens de eerste 9 maanden, Waals Gewest

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	1 040	1 046	1 008	1 057	1 091	1 081	1 003	1 082
Totaal slachtoffers	1 036	1 059	1 024	1 116	1 134	1 127	1 051	1 140
<i>Doden ter plaatse</i>	28	29	40	33	23	33	25	27
<i>Gewonden</i>	1 008	1 030	984	1 083	1 111	1 094	1 026	1 113

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	1 001	925	1 022	921	-101	-9,9%
Totaal slachtoffers	1 009	975	1 057	947	-110	-10,4%
<i>Doden ter plaatse</i>	16	25	22	23	+1	+4,5%
<i>Gewonden</i>	993	950	1035	924	-111	-10,7%

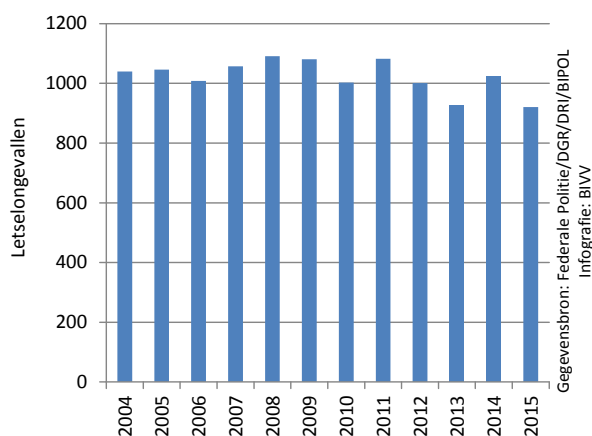
Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Tabel 46 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één voetganger en het aantal doden ter plaatse bij voetgangers, per provincie, Waals Gewest

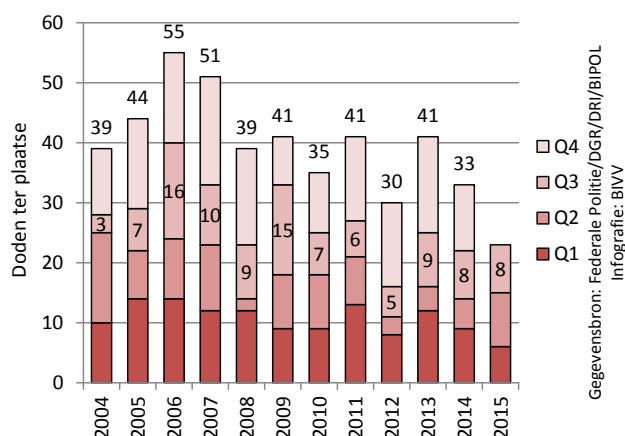
	Letselongevallen				Doden ter plaatse		
	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #
Waals-Brabant	101	84	- 17	-16,8%	4	1	- 3
Henegouwen	395	338	- 57	-14,4%	8	10	+2
Luik	365	359	- 6	-1,6%	6	8	+2
Luxemburg	53	57	+4	+7,5%	2	1	- 1
Namen	108	83	- 25	-23,1%	2	3	+1
Waals Gewest	1 022	921	-101	-9,9%	22	23	+1

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 59 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één voetganger tijdens de eerste 9 maanden, Waals Gewest

Figuur 60 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse bij voetgangers tijdens de verschillende trimesters, Waals Gewest

W6. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ FIETSERS

Tabel 47 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één fietser en het aantal slachtoffers bij fietsers tijdens de eerste 9 maanden, Waals Gewest

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	578	584	564	566	541	623	565	653
Totaal slachtoffers	549	562	553	573	550	640	589	660
<i>Doden ter plaatse</i>	3	4	8	7	12	8	9	9
<i>Gewonden</i>	546	558	545	566	538	632	580	651

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	603	569	619	573	-46	-7,4%
Totaal slachtoffers	595	584	644	577	-67	-10,4%
<i>Doden ter plaatse</i>	4	3	5	6	+1	/
<i>Gewonden</i>	591	581	639	571	-68	-10,6%

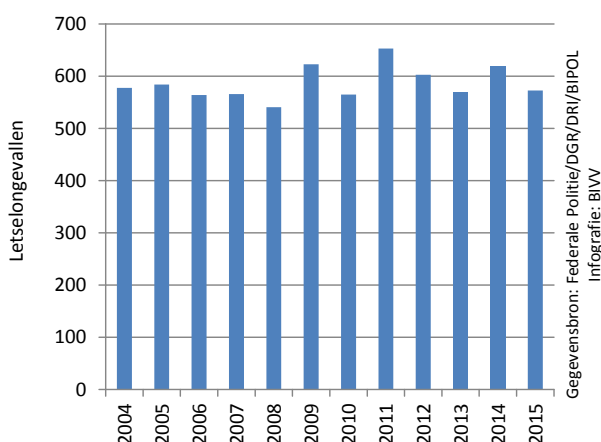
Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Tabel 48 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één fietser en het aantal doden ter plaatse bij fietsers, per provincie, Waals Gewest

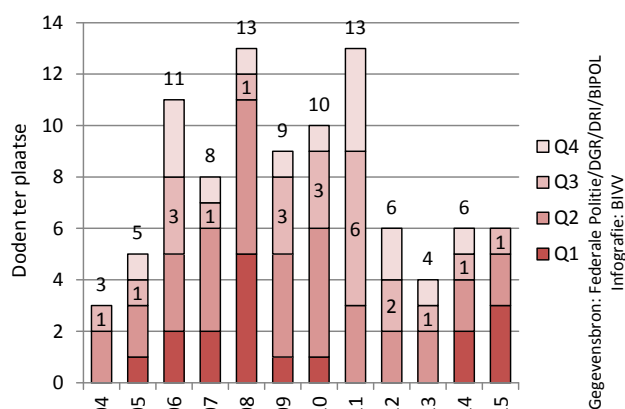
	Letselongevallen				Doden ter plaatse		
	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #
Waals-Brabant	76	69	- 7	-9,2%	0	1	+1
Henegouwen	202	166	- 36	-17,8%	1	2	+1
Luik	221	227	+6	+2,7%	1	2	+1
Luxemburg	46	39	- 7	-15,2%	0	1	+1
Namen	74	72	- 2	-2,7%	3	0	- 3
Waals Gewest	619	573	-46	-7,4%	5	6	+1

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 61 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één fietser tijdens de eerste 9 maanden, Waals Gewest

Figuur 62 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse bij fietsers tijdens de verschillende trimesters, Waals Gewest

W7. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ BROMFIETSCERS

Tabel 49 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één bromfietser en het aantal slachtoffers bij bromfietsters tijdens de eerste 9 maanden, Waals Gewest

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	1 021	1 070	1 001	1 048	977	969	880	957
Totaal slachtoffers	1 022	1 106	1 056	1 151	1 060	1 039	957	1015
<i>Doden ter plaatse</i>	5	8	11	14	20	11	4	7
<i>Gewonden</i>	1 017	1 098	1 045	1 137	1 040	1 028	953	1 008

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	784	682	685	634	-51	-7,4%
Totaal slachtoffers	811	725	722	659	-63	-8,7%
<i>Doden ter plaatse</i>	6	4	4	4	+0	/
<i>Gewonden</i>	805	721	718	655	-63	-8,8%

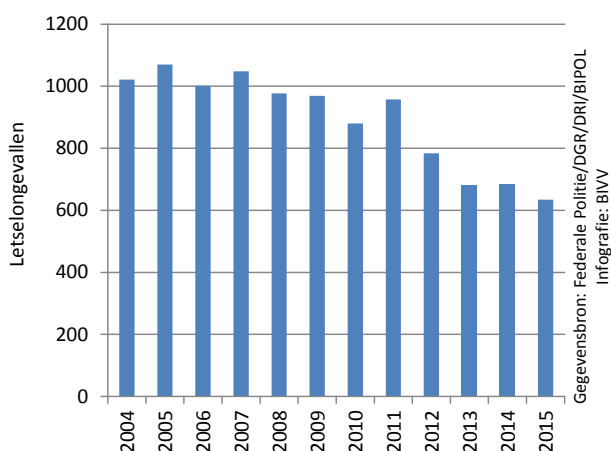
Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Tabel 50 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één bromfietser en het aantal doden ter plaatse bij bromfietsters, per provincie, Waals Gewest

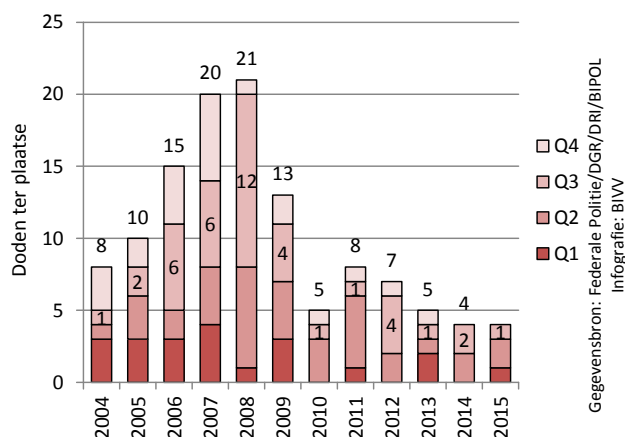
	Letselongevallen				Doden ter plaatse			
	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	
Waals-Brabant	51	59	+8	+15,7%	1	0	-1	
Henegouwen	305	273	-32	-10,5%	2	0	-2	
Luik	195	192	-3	-1,5%	0	1	+1	
Luxemburg	43	36	-7	-16,3%	0	1	+1	
Namen	91	74	-17	-18,7%	1	2	+1	
Waals Gewest	685	634	-51	-7,4%	4	4	+0	

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 63 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één bromfietser tijdens de eerste 9 maanden, Waals Gewest

Figuur 64 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse bij bromfietsters tijdens de verschillende trimesters, Waals Gewest

W8. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ MOTORFIETSERS

Tabel 51 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één motorfietser en het aantal slachtoffers bij motorfietsers tijdens de eerste 9 maanden, Waals Gewest

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	1 026	1 072	1 042	1 025	1 007	1 090	1 040	1 043
Totaal slachtoffers	1 061	1 118	1 143	1 142	1 108	1 180	1 139	1 135
<i>Doden ter plaatse</i>	45	47	59	63	46	43	41	44
<i>Gewonden</i>	1 016	1 071	1 084	1 079	1 062	1 137	1 098	1 091

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	907	826	884	817	-67	-7,6%
Totaal slachtoffers	986	912	963	858	-105	-10,9%
<i>Doden ter plaatse</i>	40	31	32	34	+2	+6,3%
<i>Gewonden</i>	946	881	931	824	-107	-11,5%

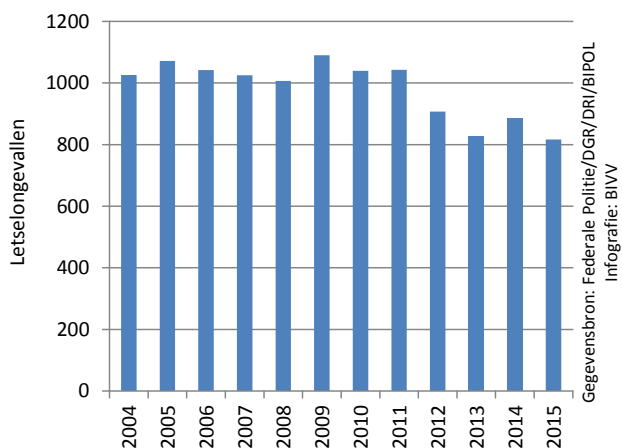
Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Tabel 52 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één motorfietser en het aantal doden ter plaatse bij motorfietsers, per provincie, Waals Gewest

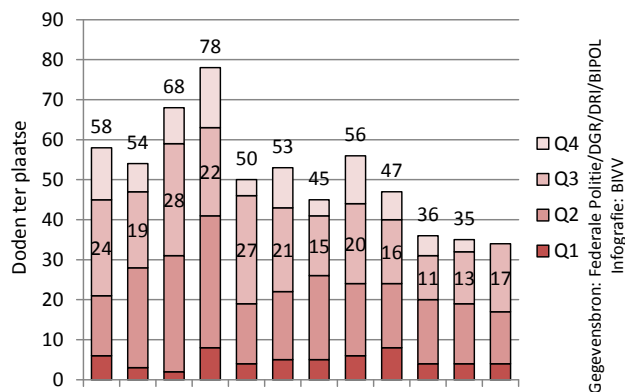
	Letselongevallen				Doden ter plaatse		
	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #
Waals-Brabant	102	88	- 14	-13,7%	6	1	- 5
Henegouwen	277	253	- 24	-8,7%	12	9	- 3
Luik	287	264	- 23	-8,0%	6	12	+6
Luxemburg	77	80	+3	+3,9%	5	7	+2
Namen	141	132	- 9	-6,4%	3	5	+2
Waals Gewest	884	817	-67	-7,6%	32	34	+2

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 65 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één motorfietser tijdens de eerste 9 maanden, Waals Gewest

Figuur 66 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse bij motorfietsers tijdens de verschillende trimesters, Waals Gewest

W9. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ INZITTENDEN VAN EEN PERSONENWAGEN

Tabel 53 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één personenwagen en het aantal slachtoffers bij de inzittenden tijdens de eerste 9 maanden, Waals Gewest

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	8 633	8 521	8 347	8 533	8 358	8 572	8 311	8 322
Totaal slachtoffers	8 522	8 518	8 534	8 908	8 828	9 040	8 801	8 502
<i>Doden ter plaatse</i>	210	207	206	209	181	195	179	172
<i>Gewonden</i>	8 312	8 311	8 328	8 699	8 647	8 845	8 622	8 330

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	7 664	7 226	7 318	7 163	-155	-2,1%
Totaal slachtoffers	7 811	7 593	7 678	7 544	-134	-1,7%
<i>Doden ter plaatse</i>	151	124	102	140	+38	+37,3%
<i>Gewonden</i>	7 660	7 469	7 576	7 404	-172	-2,3%

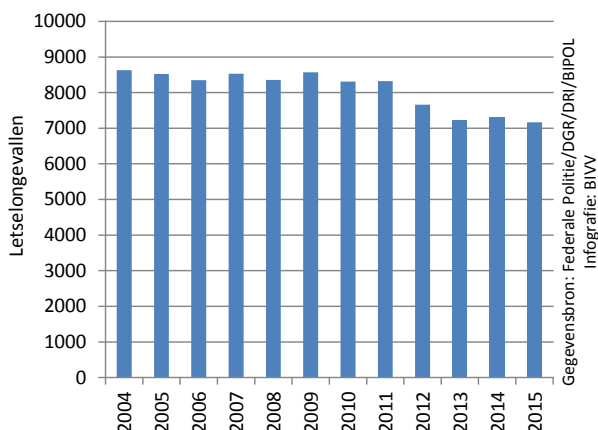
Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Tabel 54 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één personenwagen en het aantal doden ter plaatse bij de inzittenden, per provincie, Waals Gewest

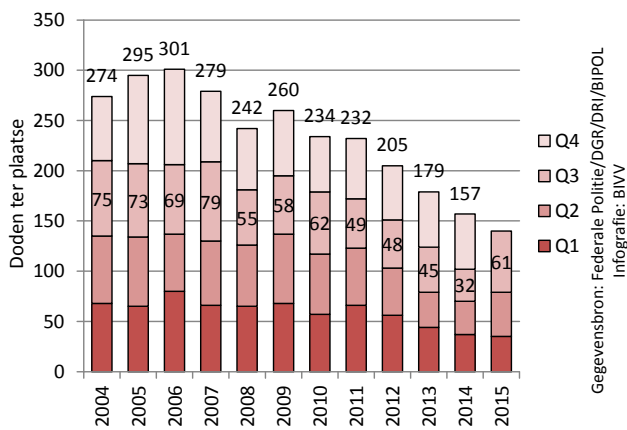
	Letselongevallen				Doden ter plaatse		
	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #
Waals-Brabant	736	690	- 46	-6,3%	7	10	+3
Henegouwen	2 666	2 527	- 139	-5,2%	28	56	+28
Luik	2 304	2 301	- 3	-0,1%	29	26	- 3
Luxemburg	568	650	+82	+14,4%	16	25	+9
Namen	1 044	995	- 49	-4,7%	22	23	+1
Waals Gewest	7 318	7 163	-155	-2,1%	102	140	+38

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 67 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één personenwagen tijdens de eerste 9 maanden, Waals Gewest

Figuur 68 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse bij de inzittenden van een personenwagen tijdens de verschillende trimesters, Waals Gewest

W10. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ ONGEVALLEN MET EEN LICHTE VRACHTWAGEN

ZOWEL DE INZITTENDEN VAN DE LICHTE VRACHTWAGENS ALS DE OPPONENTEN WORDEN ONDER DE SLACHTOFFERS (DODEN EN GEWONDEN) MEEGEREKEND

Tabel 55 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één lichte vrachtwagen en het aantal slachtoffers in deze ongevallen tijdens de eerste 9 maanden, Waals Gewest

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	759	721	725	741	748	712	666	675
Totaal slachtoffers	1120	1073	1072	1123	1134	1059	969	980
<i>Doden ter plaatse</i>	17	21	24	31	20	34	22	17
<i>Gewonden</i>	1103	1052	1048	1092	1114	1025	947	963

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	611	567	606	606	+0	/
Totaal slachtoffers	884	826	890	878	-12	-1,3%
<i>Doden ter plaatse</i>	21	15	13	11	-2	-15,4%
<i>Gewonden</i>	863	811	877	867	-10	-1,1%

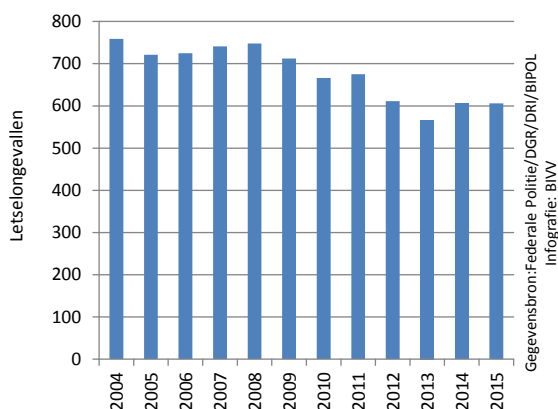
Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Tabel 56 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één lichte vrachtwagen en het aantal doden ter plaatse in deze ongevallen, per provincie, Waals Gewest

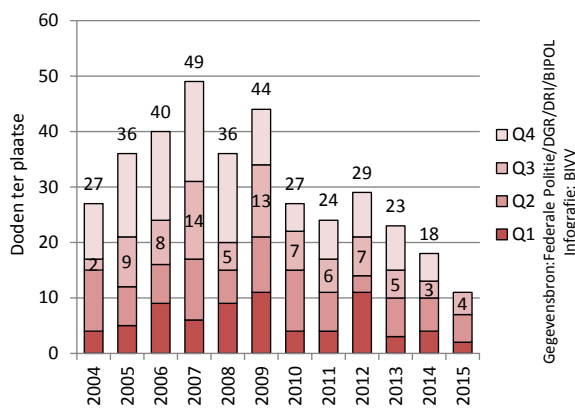
	Letselongevallen				Doden ter plaatse		
	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #
Waals-Brabant	69	68	-1	-1,4%	0	0	+0
Henegouwen	215	213	-2	-0,9%	7	4	-3
Luik	172	164	-8	-4,7%	1	5	+4
Luxemburg	53	62	+9	+17,0%	3	0	-3
Namen	97	99	+2	+2,1%	2	2	+0
Waals Gewest	606	606	+0	/	13	11	-2

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 69 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één lichte vrachtwagen tijdens de eerste 9 maanden, Waals Gewest

Figuur 70 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse in ongevallen met minstens één lichte vrachtwagen tijdens de verschillende trimesters, Waals Gewest

W11. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ ONGEVALLEN MET EEN VRACHTWAGEN

ZOWEL DE INZITTENDEN VAN DE VRACHTWAGENS ALS DE OPPONENTEN WORDEN ONDER DE SLACHTOFFERS (DODEN EN GEWONDEN) MEEGEREKEND

Tabel 57 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één vrachtwagen en het aantal slachtoffers in deze ongevallen tijdens de eerste 9 maanden, Waals Gewest

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	552	569	563	579	543	465	485	466
Totaal slachtoffers	789	829	774	819	721	653	665	644
<i>Doden ter plaatse</i>	36	39	32	41	27	32	29	31
<i>Gewonden</i>	753	790	742	778	694	621	636	613

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	387	387	433	433	+0	/
Totaal slachtoffers	505	508	565	602	+37	+6,5%
<i>Doden ter plaatse</i>	21	21	29	24	-5	-17,2%
<i>Gewonden</i>	484	487	536	578	+42	+7,8%

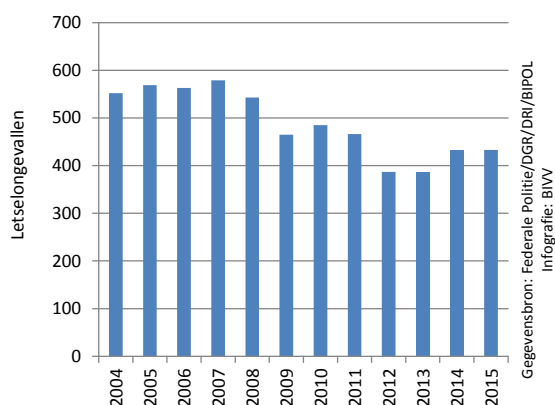
Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Tabel 58 Evolutie tussen de eerste 9 maanden van 2014 en de eerste 9 maanden van 2015 van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één vrachtwagen en het aantal doden ter plaatse in deze ongevallen, per provincie, Waals Gewest

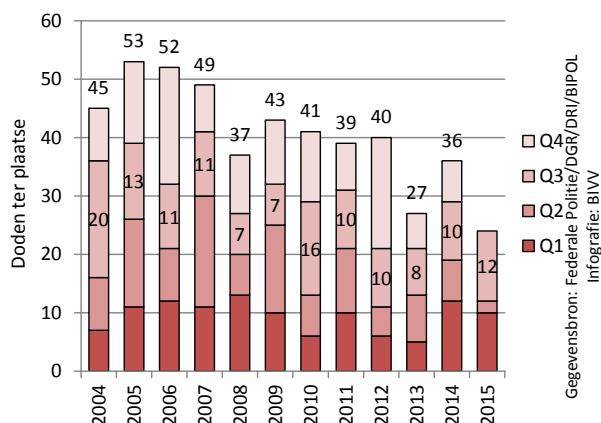
	Letselongevallen				Doden ter plaatse		
	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #
Waals-Brabant	38	43	+5	+13,2%	0	3	+3
Henegouwen	147	139	-8	-5,4%	11	6	-5
Luik	125	132	+7	+5,6%	5	3	-2
Luxemburg	46	51	+5	+10,9%	2	7	+5
Namen	77	68	-9	-11,7%	11	5	-6
Waals Gewest	433	433	+0	/	29	24	-5

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 71 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één vrachtwagen tijdens de eerste 9 maanden, Waals Gewest

Figuur 72 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse in ongevallen met minstens één vrachtwagen tijdens de verschillende trimesters, Waals Gewest

BESCHIKBARE GEGEVENS ONLINE

Hierbij een overzicht van de gegevens voor het **Waals Gewest** die via de website van het BIVV kunnen gedownload worden.

Het bestand geeft, voor 12 verschillende thema's, ...

- Totaal (Gewest/provincies)
- Tijdstip van de week (weekdag, weeknacht, weekenddag, weekendnacht)
- Type weg (autosnelwegen en gelijkgestelde wegen, andere wegen)
- Voetgangers
- Fietsers
- Bromfietsers
- Motorfietsers
- Inzittenden van een personenwagen
- Ongevallen met een lichte vrachtwagen
- Ongevallen met een vrachtwagen
- Ongevallen met een jonge autobestuurder
- Ongevallen met een jonge autobestuurder, per tijdstip van de week

... de evolutie van 4 indicatoren ...

- Aantal letselongevallen
- Aantal doden ter plaatse
- Aantal gewonden
- Totaal aantal slachtoffers

... gedurende ...

- Trimesters
- Maanden

... in ...

- Het Waals Gewest
- De provincie Henegouwen
- De provincie Luik
- De provincie Luxemburg
- De provincie Namen
- De provincie Waals-Brabant

... sinds 2004.

B1. BALANS VAN DE EERSTE 9 MAANDEN VAN HET JAAR 2015

- Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest noteerde tijdens de eerste 9 maanden van 2015 een **toename** van de aantallen **letselongevallen** en **gewonden** ten opzichte van de eerste 9 maanden van 2014. Het aantal **doden ter plaatse** bleef **onveranderd**.
 - o + 2,0% letselongevallen (+54)
 - o + 2,6% gewonden (+86)
 - o + 0 doden ter plaatse
- Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is het **enige gewest** dat een **stijging** noteerde van de aantallen **letselongevallen** en **gewonden**.
- De **stijging** van de aantallen **letselongevallen** en **gewonden** is bijna uitsluitend terug te vinden in het **derde trimester**.
- Wat de verschillende weggebruikerscategorieën betreft, werd er enkel bij **bromfietzers** een **fundamentele daling** genoteerd van het aantal **letselongevallen** (-12,6%). **Lichte vrachtwagens** (+30,6%) en **fietzers** (+17,3%) kenden **grote stijgingen** van het aantal letselongevallen.
- Het aantal **doden ter plaatse** nam toe bij **ongevallen met lichte vrachtwagens** (+3), stagneerde bij **voetgangers** (+1), en het nam af bij **auto-inzittenden** (-3).

B2. KERNCIJFERS

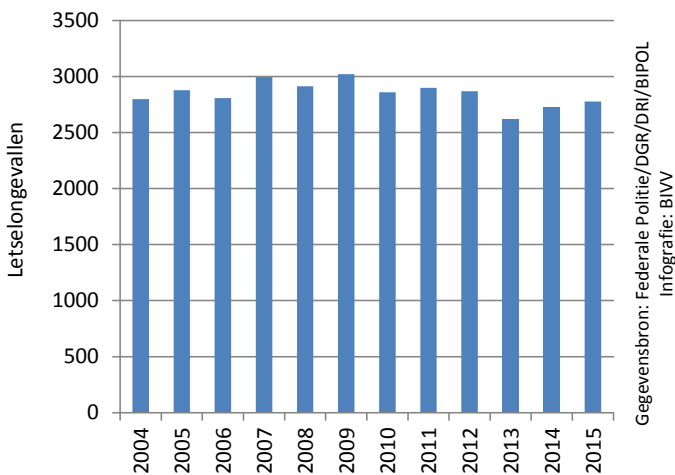
Tabel 59 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen en het aantal slachtoffers tijdens de eerste 9 maanden, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	2 798	2 878	2 807	2 995	2 913	3 021	2 859	2 899
Totaal slachtoffers	3 453	3 533	3 493	3 692	3 595	3 669	3 538	3 489
<i>Doden ter plaatse</i>	27	16	11	21	16	15	10	14
<i>Gewonden</i>	3 426	3 517	3 482	3 671	3 579	3 654	3 528	3 475

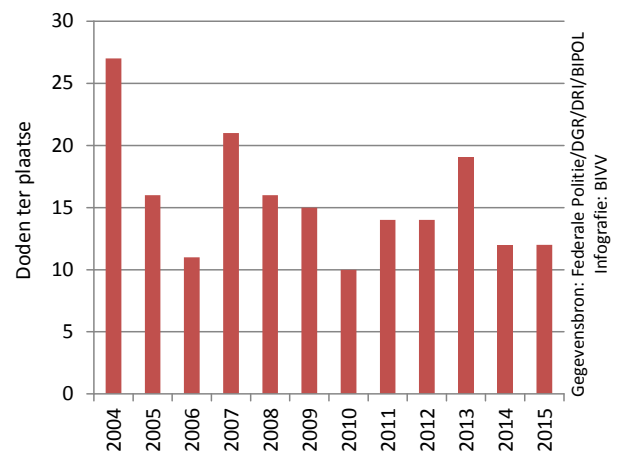
	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	2 868	2 618	2 724	2 778	+54	+2,0%
Totaal slachtoffers	3 461	3 138	3 263	3 349	+86	+2,6%
<i>Doden ter plaatse</i>	14	19	12	12	+0	/
<i>Gewonden</i>	3 447	3 119	3 251	3 337	+86	+2,6%

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

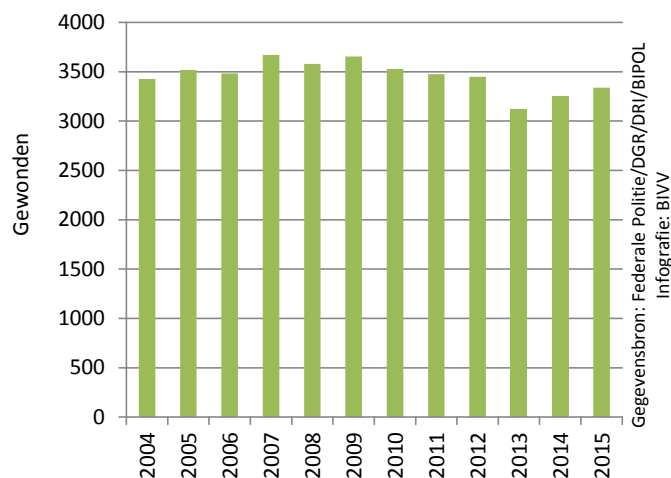
Figuur 73 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen tijdens de eerste 9 maanden, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

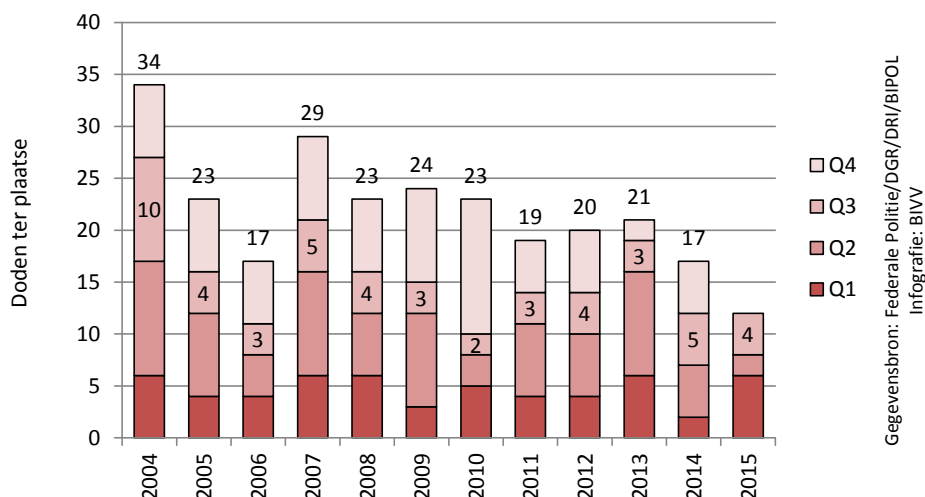
Figuur 74 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse tijdens de eerste 9 maanden, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

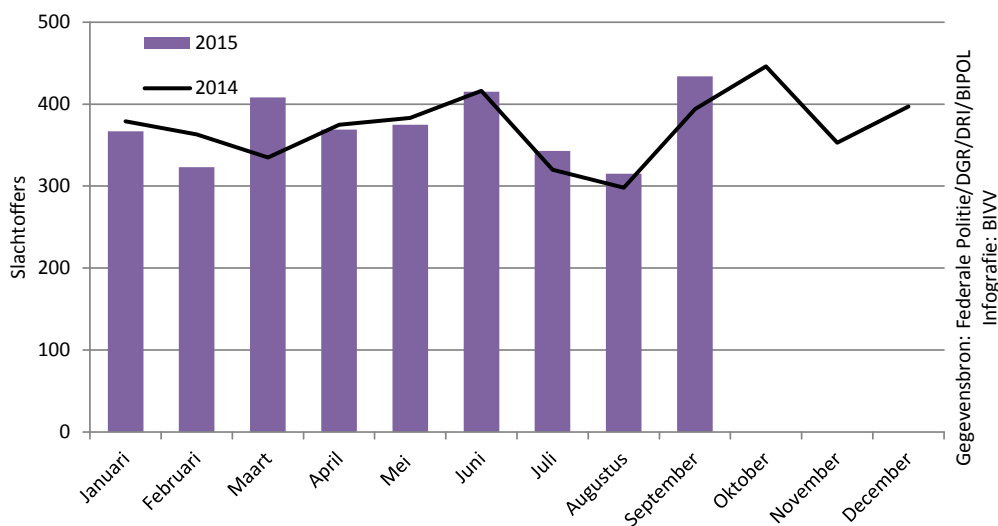
Figuur 75 Evolutie van het aantal geregistreerde gewonden tijdens de eerste 9 maanden, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

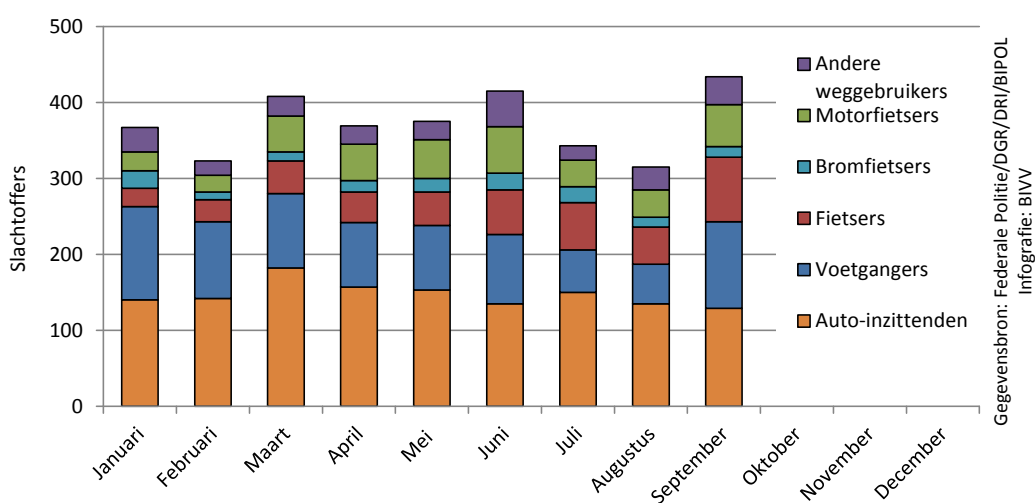
Figuur 76 Evolutie van het aantal geregistreerde doden ter plaatse tijdens de verschillende trimesters, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Figuur 77 Aantal geregistreerde slachtoffers (doden en gewonden) per maand, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Figuur 78 Aantal geregistreerde slachtoffers (doden en gewonden) per maand, per verplaatsingswijze, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

B3. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ VOETGANGERS

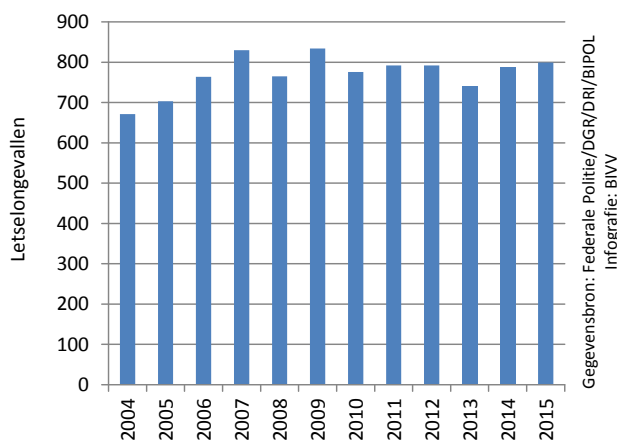
Tabel 60 Evolutie van het aantal geregisteerde letselongevallen met minstens één voetganger en het aantal slachtoffers bij voetgangers tijdens de eerste 9 maanden, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	671	703	764	830	765	834	776	792
Totaal slachtoffers	650	624	752	849	795	869	799	805
<i>Doden ter plaatse</i>	1	0	4	9	5	6	4	6
<i>Gewonden</i>	649	624	748	840	790	863	795	799

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	792	741	788	799	+11	+1,4%
Totaal slachtoffers	814	757	820	805	-15	-2,0%
<i>Doden ter plaatse</i>	6	6	5	6	+1	/
<i>Gewonden</i>	808	751	815	799	-16	-2,1%

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 79 Evolutie van het aantal geregisteerde letselongevallen met minstens één voetganger tijdens de eerste 9 maanden, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

B4. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ FIETSERS

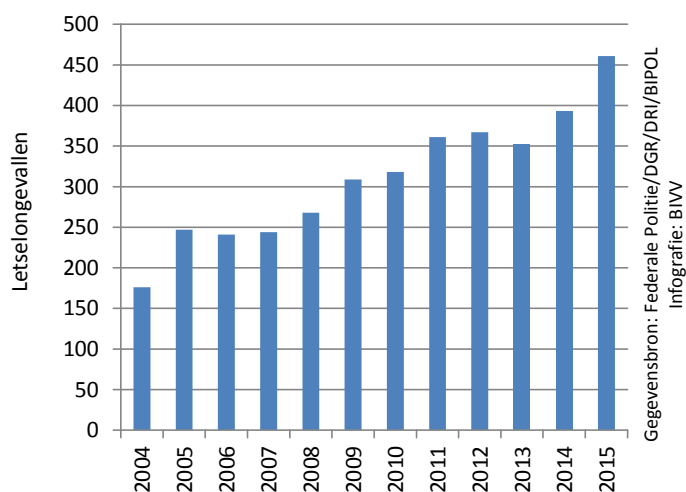
Tabel 61 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één fietser en het aantal slachtoffers bij fietsers tijdens de eerste 9 maanden, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	176	247	241	244	268	309	318	361
Totaal slachtoffers	169	230	235	243	265	303	314	354
<i>Doden ter plaatse</i>	0	0	0	0	0	1	1	1
<i>Gewonden</i>	169	230	235	243	265	302	313	353

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	367	352	393	461	+68	+17,3%
Totaal slachtoffers	349	339	372	435	+63	+16,9%
<i>Doden ter plaatse</i>	0	1	0	0	+0	/
<i>Gewonden</i>	349	338	372	435	+63	+16,9%

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 80 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één fietser tijdens de eerste 9 maanden, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

B5. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ BROMFIETSERS

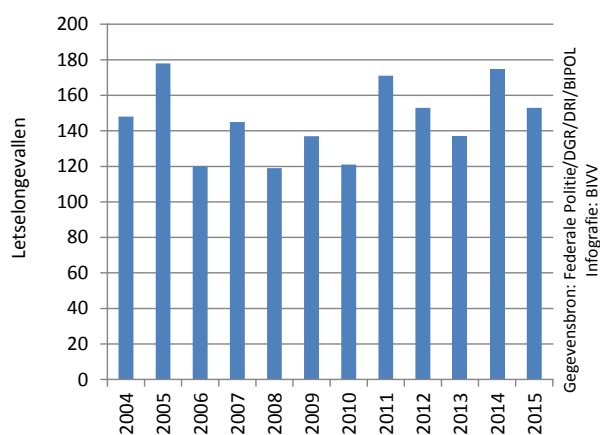
Tabel 62 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één bromfietser en het aantal slachtoffers bij bromfietzers tijdens de eerste 9 maanden, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	148	178	120	145	119	137	121	171
Totaal slachtoffers	124	151	113	150	120	139	124	173
<i>Doden ter plaatse</i>	1	0	1	0	0	1	0	0
<i>Gewonden</i>	123	151	112	150	120	138	124	173

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	153	137	175	153	-22	-12,6%
Totaal slachtoffers	155	133	163	148	-15	-9,2%
<i>Doden ter plaatse</i>	0	0	0	0	+0	/
<i>Gewonden</i>	155	133	163	148	-15	-9,2%

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 81 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één bromfietser tijdens de eerste 9 maanden, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

B6. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ MOTORFIETSERS

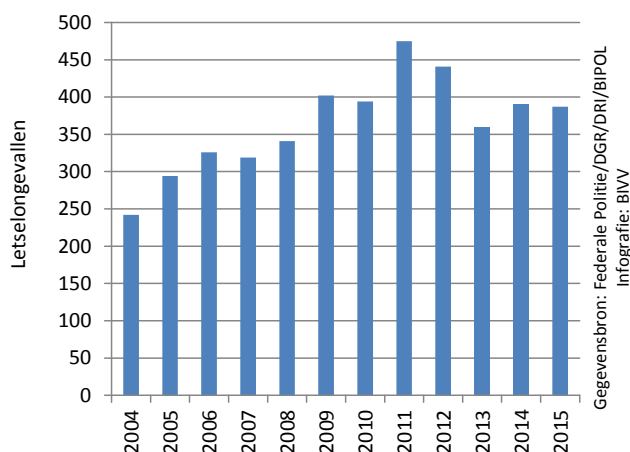
Tabel 63 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één motorfietser en het aantal slachtoffers bij motorfietsers tijdens de eerste 9 maanden, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	242	294	326	319	341	402	394	475
Totaal slachtoffers	204	240	312	325	348	414	409	473
<i>Doden ter plaatse</i>	2	0	2	4	2	5	1	2
<i>Gewonden</i>	202	240	310	321	346	409	408	471

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	441	360	390	387	-3	-0,8%
Totaal slachtoffers	433	356	389	380	-9	-2,3%
<i>Doden ter plaatse</i>	1	3	1	1	+0	/
<i>Gewonden</i>	432	353	388	379	-9	-2,3%

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 82 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één motorfietser tijdens de eerste 9 maanden, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

B7. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ INZITTENDEN VAN EEN PERSONENWAGEN

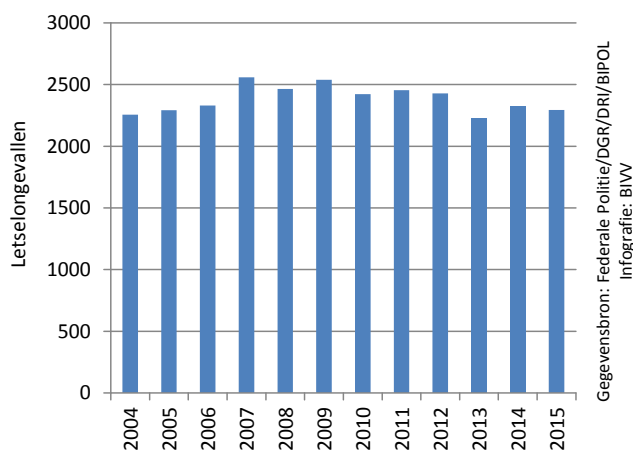
Tabel 64 Evolutie van het aantal geregistreerde letselgevallen met minstens één personenwagen en het aantal slachtoffers bij de inzittenden tijdens de eerste 9 maanden, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselgevallen	2 256	2 293	2 330	2 558	2 465	2 538	2 422	2 454
Totaal slachtoffers	1 392	1 319	1 532	1 785	1 719	1 654	1 607	1 413
<i>Doden ter plaatse</i>	5	5	4	6	8	2	4	3
<i>Gewonden</i>	1 387	1 314	1 528	1 779	1 711	1 652	1 603	1 410

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselgevallen	2 429	2 227	2 320	2 294	-26	-1,1%
Totaal slachtoffers	1 389	1 318	1 297	1 323	+26	+2,0%
<i>Doden ter plaatse</i>	6	9	6	3	-3	/
<i>Gewonden</i>	1 383	1 309	1 291	1 320	+29	+2,2%

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 83 Evolutie van het aantal geregistreerde letselgevallen met minstens één personenwagen tijdens de eerste 9 maanden, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

B8. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ ONGEVALLEN MET EEN LICHT VRACHTWAGEN

ZOWEL DE INZITTENDEN VAN DE LICHT VRACHTWAGENS ALS DE OPPONENTEN WORDEN ONDER DE SLACHTOFFERS (DODEN EN GEWONDEN) MEEGEREKEND

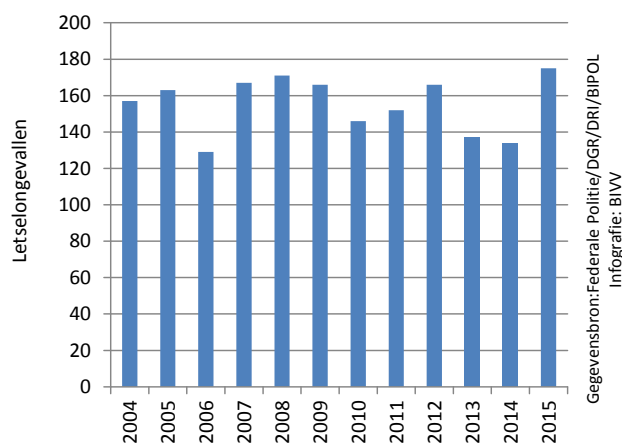
Tabel 65 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één lichte vrachtwagen en het aantal slachtoffers in deze ongevallen tijdens de eerste 9 maanden, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	157	163	129	167	171	166	146	152
Totaal slachtoffers	206	220	164	216	233	200	185	190
<i>Doden ter plaatse</i>	0	1	1	3	1	0	0	0
<i>Gewonden</i>	206	219	163	213	232	200	185	190

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	166	137	134	175	+41	+30,6%
Totaal slachtoffers	217	177	164	225	+61	+37,2%
<i>Doden ter plaatse</i>	0	0	0	3	+3	/
<i>Gewonden</i>	217	177	164	222	+58	+35,4%

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 84 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één lichte vrachtwagen tijdens de eerste 9 maanden, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

B9. EVOLUTIE VAN DE VERKEERSVEILIGHEID BIJ ONGEVALLEN MET EEN VRACHTWAGEN

ZOWEL DE INZITTENDEN VAN DE VRACHTWAGENS ALS DE OPPONENTEN WORDEN ONDER DE SLACHTOFFERS (DODEN EN GEWONDEN) MEEGEREKEND

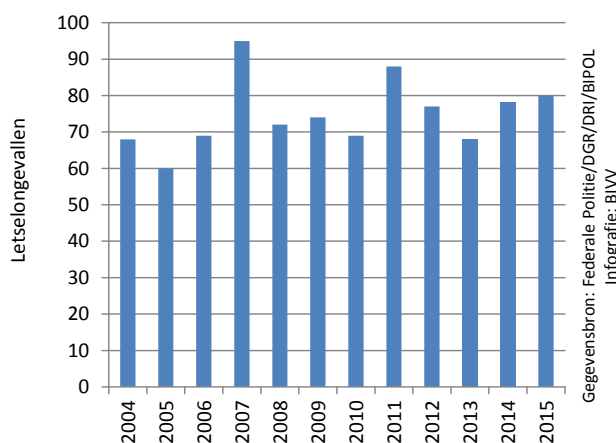
Tabel 66 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één vrachtwagen en het aantal slachtoffers in deze ongevallen tijdens de eerste 9 maanden, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Letselongevallen	68	60	69	95	72	74	69	88
Totaal slachtoffers	98	72	88	118	87	93	93	106
<i>Doden ter plaatse</i>	0	1	0	2	0	3	0	2
<i>Gewonden</i>	98	71	88	116	87	90	93	104

	2012	2013	2014	2015	Evolutie 2014-2015 #	Evolutie 2014-2015 %
Letselongevallen	77	68	78	80	+2	+2,6%
Totaal slachtoffers	100	84	97	99	+2	+2,1%
<i>Doden ter plaatse</i>	2	2	1	1	+0	/
<i>Gewonden</i>	98	82	96	98	+2	+2,1%

Gegevensbron: Federale Politie/DGR/DRI/BIPOL – Infografie: BIVV

Figuur 85 Evolutie van het aantal geregistreerde letselongevallen met minstens één vrachtwagen tijdens de eerste 9 maanden, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

BESCHIKBARE GEGEVENS ONLINE

Hierbij een overzicht van de gegevens voor het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest** die via de website van het BIVV kunnen gedownload worden.

Het bestand geeft, voor 12 verschillende thema's, ...

- Totaal Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- Tijdstip van de week (weekdag, weeknacht, weekenddag, weekendnacht)
- Type weg (autosnelwegen en gelijkgestelde wegen, andere wegen)
- Voetgangers
- Fietsers
- Bromfietsers
- Motorfietsers
- Inzittenden van een personenwagen
- Ongevallen met een lichte vrachtwagen
- Ongevallen met een vrachtwagen
- Ongevallen met een jonge autobestuurder
- Ongevallen met een jonge autobestuurder, per tijdstip van de week

... de evolutie van 4 indicatoren ...

- Aantal letselongevallen
- Aantal doden ter plaatse
- Aantal gewonden
- Totaal aantal slachtoffers

... gedurende ...

- Trimesters
- Maanden

... in ...

- Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

... sinds 2004.

METHODOLOGIE

De in de verkeersveiligheidsbarometer gepubliceerde gegevens zijn gebaseerd op de **processen-verbaal van de federale wegpolitie (WPR)** en de lokale politiezones die opgesteld werden naar aanleiding van een **letselongeval** (d.w.z. met verwondingen tot gevolg bij minstens één van de betrokkenen). Deze gegevens worden gecentraliseerd door een dienst van de federale politie die ze elk trimester aan het BIVV bezorgt.

Elke politiezone (of -eenheid) telt de letselongevallen (en de slachtoffers) op zijn grondgebied, ongeacht welke politiezone het ongeval vaststelde. Er wordt zowel rekening gehouden met letselongevallen **ter plaatse vastgesteld** door de politiediensten, als met letselongevallen **die op het politiebureau worden aangegeven**.

De informatie die door de politiediensten aan het BIVV doorgegeven wordt, is afkomstig uit de **aanvankelijke processen-verbaal**, ongeacht of deze definitief zijn of niet. Het aantal processen-verbaal of hun inhoud kan dus evolueren van maand tot maand, wat dan natuurlijk ook een invloed heeft op het aantal ongevallen, doden of gewonden. **De recentste cijfers van de barometer zijn dus voorlopig**. Na 4 tot 6 maanden worden ze wel als constant beschouwd. Ze verschillen overigens niet veel van de door de FOD Economie nog te publiceren officiële cijfers: gemiddeld (per trimester), kondigt de barometer op nationaal niveau 0 tot 5% doden ter plaatse meer of minder aan dan het officiële cijfer dat op een later tijdstip gepubliceerd wordt. En voor het aantal letselongevallen is het verschil tussen de barometer en de officiële cijfers kleiner dan 2%.

De verkeersveiligheidsbarometer is gebaseerd op een trimestriële en cumulatieve methode: naarmate het jaar vordert, worden de kwartaalgegevens samengeteld om aldus het aantal van de tot dan toe geregistreerde ongevallen en slachtoffers tijdens een bepaald jaar te verkrijgen. De recentste periode wordt dan vergeleken met de overeenkomstige periode van de voorgaande jaren, waarbij speciaal aandacht wordt besteed aan de evolutie ten opzichte van het jaar ervoor. In concreto worden er jaarlijks 4 barometers gepubliceerd. Het betreffen de volgende periodes:

- het eerste trimester van het jaar (van januari tot maart);
- het eerste semester van het jaar (van januari tot juni);
- de eerste 9 maanden van het jaar (van januari tot september);
- heel het jaar (van januari tot december).

Drie indicatoren worden onderzocht: **het aantal letselongevallen, het aantal doden ter plaatse en het aantal gewonden**. Het totaal aantal verkeersdoden, dat naast de doden ter plaatse ook de dodelijk gewonden omvat⁵, wordt niet in de barometer gepresenteerd. De dodelijk gewonden worden niet opgenomen in de door de politiediensten aanvankelijke opgestelde processen-verbaal, waaraan de cijfers van de barometer ontleend zijn. De evolutie met betrekking tot het aantal doden ter plaatse komt echter systematisch overeen met de evolutie van het totaal aantal verkeersdoden.

Evolutiepercentages berekenen heeft weinig zin als de oorspronkelijke absolute cijfers te klein zijn. Bijvoorbeeld: de evolutie van 1 dode naar 2 doden komt overeen met een stijging van +100%. Om verkeerde interpretaties te vermijden, worden deze evolutiepercentages dus niet gegeven als de cijfers relatief klein zijn, zoals bijvoorbeeld vaak het geval is voor het aantal doden voor een bepaalde weggebruikerscategorie. De weergave van de evolutie in ruwe cijfers (+1 dode) verdient dan de voorkeur.

Excelbestanden met de gegevens die in dit document voorkomen, evenals aanvullende gegevens (met betrekking tot het tijdstip van ongevallen en de ongevallen met jonge automobilisten), zijn beschikbaar op de website van het BIVV.

⁵ Dodelijk gewonden: alle personen betrokken bij een verkeersongeval die overlijden binnen de dertig dagen na het ongeval maar die niet ter plaatse of vóór opname in het ziekenhuis overleden zijn.

RECENTE PUBLICATIES

VAN HET BELGISCH INSTITUUT VOOR DE VERKEERSVEILIGHEID

RECENTE RAPPORTEN

ADRIAENSEN, M., KLUPPELS, L., & GOLDENBELD, C. (2015) *Themadossier verkeersveiligheid nr 3. Handhaving*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum Verkeersveiligheid

BELGISCH INSTITUUT VOOR DE VERKEERSVEILIGHEID (2015). *Kerncijfers verkeersveiligheid 2015*. Brussel, België : Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid.

BELGISCH INSTITUUT VOOR DE VERKEERSVEILIGHEID (2015). *Nationale verkeersonveiligheidsenquête 2014*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid.

BELGISCH INSTITUUT VOOR DE VERKEERSVEILIGHEID (2015). *Themadossier verkeersveiligheid n°6. Beveiligingssystemen (gordel en kinderzitjes)*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum Verkeersveiligheid.

BOETS, S. (2015). *Statistisch Rapport 2014 Rijvaardigheid en rijgeschiktheid*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum.

DE SCHRIJVER, G. & VAN DEN BERGHE, W. S.(2015). *Naar een rijbewijs met punten in België? Verkennende literatuurstudie*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum Verkeersveiligheid.

DIEPENDAELE K. (2015). *Respect voor verkeerslichten bij voetgangers; Een nationale gedragsmeting in België*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum Verkeersveiligheid.

DIEPENDAELE, K. (2015) *Slaperig achter het stuur. Analyse van de omvang en de kenmerken van slaperigheid bij Belgische automobilisten*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum.

DUPONT E., ALEXANDRE S. & CASTEELS Y. (2015) *Impact van de aanwezigheid van passagiers op het rijgedrag. Enquête over de perceptie die bestuurders hebben van de houding en verwachtingen van hun passagiers aangaande verkeersveiligheid*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum Verkeersveiligheid.

MARTENSEN, H. & KLUPPELS, L. (2015) *Senioren*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum Verkeersveiligheid

MEESMANN, U., HOUWING, S. & OPDENAKKER, E. (2015) *Drugs en geneesmiddelen in het verkeer. Themadossier verkeersveiligheid n°4*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum

MEESMANN, U., SLOOTMANS F., OST, G. & BOETS S. (2015). *Opnieuw geschikt voor het verkeer? De praktijk van de medische en psychologische onderzoeken bij verval van het recht tot sturen*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum Verkeersveiligheid.

ROYNARD, M. (2015). *Worden kinderen veilig vervoerd? Nationale gedragsmeting: gebruik van kinderbeveiligingssystemen 2014*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum Verkeersveiligheid.

ROYNARD, M. & GOLLINVAUX, S. (2015) *Themadossier verkeersveiligheid n°6. Beveiligingssystemen (gordel en kinderzitjes)*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum Verkeersveiligheid.

ROYNARD, M., SCHOETERS, A., WÉNING, M. (2015). *Veilig naar school. Analyse van verkeersongevallen met kinderen in de buurt van basisscholen*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum Verkeersveiligheid.

SILVERANS, P., & GOLDENBELD, C. (2015) *Themadossier verkeersveiligheid Fietsers*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum Verkeersveiligheid

SCHOETERS, A. (2015). *Statistisch Rapport 2014 Verkeersongevallen*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum Verkeersveiligheid.

SCHOETERS, A. & MEESMANN, U. (2015). *Statistisch Rapport 2014 Gedrag in het verkeer*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum Verkeersveiligheid.

SLOOTMANS, F. (2015). *Statistisch Rapport 2014 Handhaving : controle en sancties*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum Verkeersveiligheid.

SLOOTMANS, F. (2015) *Themadossier verkeersveiligheid. Afleiding in het verkeer* Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum Verkeersveiligheid

TEMMERMAN P., ROYNARD M. (2015) *Snelheidsmeting motorrijders 2014 – Resultaten van de eerste gedragsmeting snelheid van motorrijders in België*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum Verkeersveiligheid.

CARPENTIER A., NUYTENS N., SCHOETERS A., POPULER M., DECLERCQ K. & HERMANS E. (2014). *Verkeersveiligheid van voetgangers in Vlaanderen: pijnpunten en oplossingen*. Steunpunt Verkeersveiligheid & Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid.

DUPONT, E., VAN CUTSEM, M. (2014). *België in Europees perspectief: Vergelijkende analyse van de prestaties op het gebied van verkeersveiligheid*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum Verkeersveiligheid.

DUPRIEZ, B. (2014). *Fietsvoorzieningen op kruispunten*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid.

FOCANT N. (2014). *Zijn er meer verkeersongevallen als het regent? Verkennende analyse van de invloed van weersomstandigheden op het aantal verkeersongevallen in België*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum Verkeersveiligheid.

MARTENSEN, H. (2014). *@RISK: Analyse van het risico op ernstige en dodelijke verwondingen in het verkeer in functie van leeftijd en verplaatsingswijze*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum Verkeersveiligheid.

MARTENSEN, H. (2014). *Senioren in het verkeer. Mobiliteit en Verkeersveiligheid van ouderen in België*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid - Kenniscentrum Verkeersveiligheid.

NUYTENS, N. & VAN BELLEGHEM, G. (2014). *Hoe ernstig zijn de verwondingen van verkeersslachtoffers? Analyse van de MAIS-ernstscore van verkeersslachtoffers opgenomen in de Belgische ziekenhuizen in de periode 2004-2011*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid - Kenniscentrum Verkeersveiligheid.

OPDENAKKER, E. (2014). *Het gebruik van 'dummies' ter preventie van overdreven snelheid*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum Verkeersveiligheid.

RIGUELLE, F., & ROYNARD, M. (2014). *Rijden zonder handen. Gebruik van gsm-toestellen en andere voorwerpen tijdens het rijden op het Belgische wegennet*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid - Kenniscentrum Verkeersveiligheid.

RIGUELLE, F., ROYNARD, M. & SILVERANS, P. (2014). *Rijden bestelwagens te snel? Resultaten van de eerste meting van de snelheid van bestelwagens in België*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid – Kenniscentrum Verkeersveiligheid.

SLOOTMANS, F., & DE SCHRIJVER, G. (2014). *Doden op de snelweg. Diepteanalyse van de dodelijke verkeersongevallen op de Belgische autosnelwegen van 2009 tot 2013*. Brussel, België: Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid - Kenniscentrum Verkeersveiligheid.

Deze publicaties zijn beschikbaar op de website van het BIVV.

<http://bivv.be/nl/overheden/mobiliteit-en-infrastructuur/onderzoek>

<http://bivv.be/nl/pers/onderzoek-en-statistieken>

of op vraag via info@bivv.be

RECENTE WETENSCHAPPELIJK ARTIKELS

DEVOS, H., NIEUWBOER, A.M., VANDENBERGHE, W., TANT, M., DE WEERDT, W. & UC, E.Y. (2014). *On-road driving impairments in Huntington disease*. *Neurology*, 82(11), 956-962. Available online February 12, 2014.

DEVOS, H., VANDENBERGHE, W., NIEUWBOER, A. & TANT, M. (2014). *Met Parkinson op (de) weg: criteria en evaluatie rijgeschiktheid in België*. *Tijdschrift voor Neurologie & Neurochirurgie*, 115 (2), 71-76.

DUPONT, E., COMMANDEUR, J.F.F., LASSARRE, S., BIJLEVELD, F., MARTENSEN, H., ANTONIOU, C., PAPADIMITRIOU, E.; YANNIS, G.; HERMANS, E., PÉREZ, C., SANTAMARIÑA-RUBIO, E., SHINGO USAMI, D. & GIUSTINIANI, G. (2014). **Latent risk and trend models for the evolution of annual fatality numbers in 30 European countries.** *Accident Analysis & Prevention*, 71, 327-336.

MARTENSEN, H., & DIEPENDAELE, K. (2014). **Comparison of European Countries with and without age based screening of older drivers.** *Proceedings of the International Conference Ageing Society and Safe Mobility*. BASt, Bergisch Gladbach.

MEESMANN U., MARTENSEN, H., DUPONT, E (2015) **Impact of alcohol checks and social norm on driving under the influence of alcohol (DUI).** *Accident Analysis & Prevention*. 80, 251-261.

OPDENAKKER, E. (2014). **65-plussers veilig in het verkeer: rijvaardigheidstest.** *Politie J.* 2014, 9, 20-21.

OST G., MEESMANN, U., SLOOTMANS, F. & POLL, A. (2014). **Medisch/psychologisch onderzoek bij verval van het recht tot sturen. Belgische procedure vergeleken met voorbeelden uit andere landen.** *verkeersrecht.book*, 109-153.

TANT, M. (2014). **De vrijstelling van de plicht tot gordeldracht om medische redenen.** *Politiejournaal/Politeia*, 15-17.

VANVUCHELEN, M., TANT, M. & JONGEN, E. (2014). **Yes I Drive. Sterk! In Autisme.**